

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
TUZLANSKI KANTON
Ministarstvo privrede

IZVJEŠTAJ O RAZVOJU TUZLANSKOG KANTONA

za 2021. godinu

Novembar, 2022. godine

Sadržaj

Lista slika i grafikona.....	3
Lista tabela.....	3
Uvod.....	5
1. Razvoj Tuzlanskog kantona i kretanja ključnih razvojnih pokazatelja.....	6
1.1. Sažetak osnovnih indikatori razvoja	8
1.2. Nivo razvijenosti	13
1.3. Demografske karakteristike i kretanja	15
1.4. Ekonomski pokazatelji.....	18
1.4.1. Registar poslovnih subjekata	20
1.4.2. Vanjskotrgovinski bilans	22
1.4.3. Tržište rada	25
1.4.4. Prihodi od poreza na dohotke	28
1.4.5. Industrijska proizvodnja	29
1.4.6. Poljoprivredna proizvodnja.....	30
1.4.7. Turizam.....	33
1.5. Društveni pokazatelji	34
1.5.1. Obrazovanje.....	36
1.5.2. Kultura i umjetnost	40
1.5.3. Zdravstvena zaštita	40
1.5.4. Socijalna zaštita	41
1.5.5. Penziona politika.....	42
1.6. Infrastruktura i zaštita okoliša.....	43
1.6.1. Zaštita okoliša.....	45
1.6.2. Komunalna infrastruktura.....	45
1.6.3. Saobraćajna infrastruktura	46
2. Stepen provedbe strateških ciljeva, prioriteta i definiranih mjera u Strategiji razvoja Tuzlanskog kantona.....	48
2.1. Struktura Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. godina.....	48
2.2. Sažetak Akcionog plana za period 2021-2024. godina.....	52
2.3. Provedba Strategije razvoja Tuzlanskog kantona u 2021. godini	53
2.4. Pregled finansijskih ulaganja za 2021. godinu.....	75
3. Institucionalni kapaciteti za razvoj u Tuzlanskom kantonu.....	77
4. Preporuke za unapređenje provedbe Strategije razvoja Tuzlanskog kantona.....	78

Lista slika i grafikona

Grafikon 1. Broj registrovanih obrta u Tuzlanskom kantonu za period 2014.-2021. godina	22
Grafikon 2. Izvoz, uvoz i trgovinski bilans roba po stanovniku u JLS na TK u 2021. godini.....	24
Grafikon 3. Pregled kretanja broja zaposlenih u periodu 2013-2021. godina.....	26
Grafikon 4. Index industrijske proizvodnje prema glavnim industrijskim granama u TK	30

Lista tabela

Tabela 1. Indikatori uticaja na nivou strateških ciljeva Tuzlanskog kantona	7
Tabela 2. Osnovni indikatori razvoja Federacije BiH i Tuzlanskog kantona u periodu 2020-2021. godina 8	
Tabela 3. Nivo razvijenosti FBiH po kantonima u 2021. godini	14
Tabela 4. Indikatori Indeksa razvijenosti na Tuzlanskom kantonu u periodu 2018-2021. godina	14
Tabela 5. Nivo razvijenosti JLS u Tuzlanskom kantonu u 2021. godini*	15
Tabela 6. Gustina naseljenosti stanovništva u Tuzlanskom kantonu u periodu 2016-2021.	16
Tabela 7. Prirodni priraštaj u Tuzlanskom kantonu i FBiH u periodu 2016-2021.....	16
Tabela 8. Prirodno kretanje stanovništva po JLS u Tuzlanskom kantonu u 2021. godini	17
Tabela 9. Radno sposobno stanovništvo u 2021. godini po JLS u Tuzlanskom kantonu	18
Tabela 10. Pregled indikatora ekonomskog razvoja u Tuzlanskom kantonu za 2021. godinu	18
Tabela 11. Struktura poslovnih subjekata u TK i FBiH u periodu 2014. - 2021.	20
Tabela 12. Struktura poslovnih subjekata u TK po JLS u 2021. godini	21
Tabela 13. Vanjskotrgovinska razmjena po JLS u TK u 2021. godini	23
Tabela 14. Pregled zaposlenih, nezaposlenih i plaća na nivou godišnjeg prosjeka u TK.....	26
Tabela 15. Pregled zaposlenih, nezaposlenih i plaća po općinama/gradovima za 2021. godinu.....	27
Tabela 16. Porezi na dohotke fizičkih lica po kantonima FBiH u 2021. godini	29
Tabela 17. Index industrijske proizvodnje po godinama u Tuzlanskom kantonu i FBiH.....	29
Tabela 18. Pregled prinosa usjeva u Tuzlanskom kantonu u periodu 2014-2021.....	31
Tabela 19. Pregled prinosa voća u Tuzlanskom kantonu u periodu 2014-2021.	32
Tabela 20. Pregled broja dolazaka i noćenja turista prema vrstama objekata u periodu 2014-2021.	33
Tabela 21. Pregled indikatora društvenog razvoja u Tuzlanskom kantonu za 2021. godinu.....	34
Tabela 22. Pregled osnovnog obrazovanja u Tuzlanskom kantonu i FBiH periodu 2014.-2021.godina....	37
Tabela 23. Pregled srednjeg obrazovanja u Tuzlanskom kantonu i FBiH periodu 2014.-2021.godina.....	38
Tabela 24. Pregled visokog obrazovanja u Tuzlanskom kantonu u periodu 2015.-2021.godina	38
Tabela 25. Pregled diplomiranih studenata u Tuzlanskom kantonu u periodu 2017.-2021.godina	39
Tabela 26. Pregled pokazatelja za ustanove iz oblasti kulture i umjetnosti	40
Tabela 27. Pregled broja zdravstvenih radnika po djelatnostima u TK i FBiH u periodu 2014. - 2021.....	41
Tabela 28. Pregled aktivnosti centara za socijalni rad u TK u periodu 2015.-2020.	41
Tabela 29. Maloljetni korisnici socijalne zaštite prema kategorijama u periodu 2015.-2020.	42
Tabela 30. Punoljetni korisnici socijalne zaštite prema kategorijama u periodu 2015.-2020.....	42
Tabela 31. Broj penzionera i iznos penzija u TK i FBiH za period 2014-2021. godine.....	43
Tabela 32. Pregled indikatora infrastrukturnog razvoja i zaštite okoliša u Tuzlanskom kantonu za 2021. 44	
Tabela 33. Pregled broja prevezenih putnika i robe u periodu 2013-2021. godine	47
Tabela 34. Pregled strateških i prioritetnih ciljeva	49
Tabela 35. Strateški projekti u Tuzlanskom kantonu.....	50
Tabela 36. Pregled planiranih sredstava po strateškim ciljevima u SRTK 2021.-2027. i Akcionom planu 2021.-2024.	51
Tabela 37. Pregled broja planiranih aktivnosti i projekata po strateškim ciljevima i prioritetima	52

Tabela 38. Finansijska sredstva (u KM) potrebna za realizaciju strateških ciljeva u 2021-2024. godini... 53	53
Tabela 39. Ostvareni rezultati po strateškim ciljevima i prioritetima u 2021. godini..... 54	54
Tabela 40. Pregled statusa implementacije aktivnosti iz Akcionog plana 2021.-2024. godina57	57
Tabela 41. Pregled postignutih rezultata u okviru implementiranih aktivnosti i projekata u 2021. godini 59	59
Tabela 42. Vrijednost realizovanih sredstava po Strateškim ciljevima u 2021. godini 75	75
Tabela 43. Struktura finansiranja po strateškim ciljevima i izvorima finansiranja u 2021. godini..... 75	75

Uvod

Strategija razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. godine predstavlja integrisani multisektorski strateški dokument kojim se definišu javne politike i integralno usmjerava razvoj kantona i jedinica lokalne samouprave unutar Kantona. Kao takva, Strategija razvoja Tuzlanskog kantona sadrži prioritete prostornog razvoja kantona i razvojne pravce definirane u strateškim dokumentima Federacije i dokumentima relevantnim za proces integracije Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju te predstavlja podlogu za usklađivanje i izradu strategija razvoja jedinica lokalne samouprave. Proces izrade Strategije razvoja Kantona koordiniralo je Odjeljenje za razvoj u okviru Ministarstva privrede Tuzlanskog kantona, koje ima formalnu funkciju tijela za razvojno planiranje i upravljanje razvojem na nivou Tuzlanskog kantona. Strategija razvoja je u potpunosti izrađena u skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 32/17) i Uredbom o izradi strateških dokumenata u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 74/19 i 2/21) te je usklađena sa relevantnim strategijama drugih nivoa vlasti u BiH, obavezama proizašlim iz procesa evropskih integracija i Ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih naroda (SDGs).

Stvarni rezultati razvoja koji proizlaze iz implementacije Strategije razvoja, mogu biti vidljivi i mjerljivi jedino ukoliko se sistemski provodi praćenje i vrednovanje realizacije strategije. Da bi se postiglo povezivanje razvojnih politika na širem nivou i povezivanje politika ministarstava sa provedbom mjera Strategije, Odjeljenje za razvoj u okviru Ministarstva privrede, vrši pripremu Izveštaja o razvoju. Izveštaj se priprema u skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH te Uredbom o trogodišnjem i godišnjem planiranju, monitoringu i izvještavanju u FBiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 74/19 i 2/21).

Izveštaj o razvoju predstavlja dokument kojim se sagledavaju rezultati u ostvarivanju razvojnih ciljeva i implementaciji strateških dokumenata, i ovo je šesti po redu izvještaj koji je pripremljen sa ciljem praćenja i analize stepena društveno-ekonomskog razvoja i strukturnih izazova u Tuzlanskom kantonu. Izveštaj ima za cilj da prezentira cjelovit pregled situacije i napretka Tuzlanskog kantona u 2021. godini, te da posluži Vladi Tuzlanskog kantona kao putokaz u budućim razvojnim procesima.

Izveštaj je sveobuhvatan, analizira ekonomski, društveni, infrastrukturni i okolišni aspekt razvoja, te predstavlja svojevrsnu situacionu analizu koja se naslanja na Strategiju razvoja Tuzlanskog kantona i time obezbjeđuje kontinuitet u analizi i izvještavanju sveukupnog razvoja, ali i polaznu osnovu za pripremu novog trogodišnjeg akcionog plana za implementaciju Strategije razvoja Tuzlanskog kantona. Kao takav, Izveštaj se sastoji od dva dijela koja zajednički čine jednu cjelinu i omogućuju praćenje razvojnih trendova i stepen provedbe strategije:

- Dio I se odnosi na stepen razvoja kantona kroz praćenje kretanja ključnih razvojnih pokazatelja,
- Dio II se odnosi na stepen provedbe strateških ciljeva, prioriteta i definiranih mjera u Strategiji razvoja Tuzlanskog kantona.

Postupku izrade Izveštaja prethodile su faze prikupljanja podataka o provedenim aktivnostima, njihovoj finansijskoj strukturi, izvoru sredstava, odnosno implementaciji Strategije razvoja Tuzlanskog kantona 2021.-2027. godina. Izveštaj se zasniva na relevantnim statističkim podacima publikovanim od strane Federalnog zavoda za statistiku, Federalnog zavoda za programiranje razvoja, Federalnog zavoda za zapošljavanje, kao i izvještajima o radu ministarstava Tuzlanskog kantona, te podacima prikupljenim od strane jedinica lokalne samouprave, javnih preduzeća i drugih relevantnih aktera.

1. Razvoj Tuzlanskog kantona i kretanja ključnih razvojnih pokazatelja

Vlada Tuzlanskog kantona je usvajanjem Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. godina definisala i uskladila razvojne pravce i prioritete Tuzlanskog kantona sa ključnim nacionalnim i međunarodnim razvojnim dokumentima. Vizija razvoja Tuzlanskog kantona odražava stratešku namjeru, dubinu i širinu strateške promjene koju građani Tuzlanskog kantona žele u periodu 2021.-2027. godine. S tim u vezi, slika ukupnog stanja i kretanja razvoja u Tuzlanskom kantonu se posmatra u kontekstu vizijom definisanih vrijednosti i svrhe djelovanja Vlade Kantona, jedinica lokalne samouprave u sastavu kantona i svih drugih relevantnih partnera uključenih u integrisani sistem upravljanja razvojem. Ovakav razvoj karakterišu princip održivosti i integracije, gdje svaki sektor zadržava svoje osnovne razvojne ciljeve, a zajedno ih ostvaruju u obliku uravnoteženog razvoja.

VIZIJA RAZVOJA TUZLANSKOG KANTONA 2021.-2027. GODINA

„Tuzlanski kanton - otvorena, ekonomski atraktivna i društveno dinamična evropska regija, koja na prepoznatljiv način osigurava spoj industrijske tradicije, održivog razvoja i kvalitete života, poštovanja ljudskih prava i rodne ravnopravnosti stanovništva koje u njemu boravi, radi i investira.“

Uspješnost razvoja Tuzlanskog kantona će se u narednom periodu mjeriti sposobnošću da se prevladaju uočene slabosti i prijetnje bržem rastu, ali isto tako da se iskoriste razvojni potencijali koji nesumnjivo postoje. Shodno tome te važavajući strateška i dugoročna opredjeljenja Tuzlanskog kantona, utvrđeni su strateški fokusi:

1. Održiv ekonomski razvoj na pravcu zelene tranzicije i digitalne transformacije
2. Razvoj inkluzivnog, prosperitetnog i modernog društvenog sektora
3. Resursno efikasan i održiv infrastrukturni i prostorni razvoj u funkciji zaštite okoliša
4. Efikasna javna administracija u funkciji unapređenja kvaliteta života građana i privlačenja investicija u svim aspektima razvoja
5. Digitalizacija ekonomije i javnih usluga

Ostvarenje razvojne vizije realizovat će se kroz tri strateška cilja, razrađena u 12 prioriteta i 48 mjera. Strateški ciljevi Tuzlanskog kantona su usklađeni sa Strategijom razvoja Federacije BiH i Okvirom za ciljeve održivog razvoja u BiH, kojim se utvrđuju zajednički podciljevi i indikatori za sve nivoe vlasti u BiH i usmjerava buduću proces strateškog planiranja te su definisani kao:

1. Dinamičan i održiv ekonomski razvoj u povoljnom poslovnom okruženju
2. Razvijen inkluzivni i prosperitetni društveni sektor sa jednakim pravima za sve građane
3. Resursno efikasan i održiv infrastrukturni razvoj

Shodno tome, u sektoru ekonomskog razvoja, okosnicu predstavlja digitalizacija i principi zelene ekonomije koji će se protezati kroz aktivnosti unutar prioriteta područja uključujući, industriju, rudarstvo, sektor malih i srednjih preduzeća i obrta, poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo i turizam. Također, djelotvorna, otvorena i odgovorna javna uprava biti će u funkciji unapređenja poslovnog ambijenta i pružanja podrške bržem ekonomskom razvoju.

U okviru drugog strateškog cilja, fokus je stavljen na društveni razvoj koji nastoji graditi društvo jednakih mogućnosti, jača društvenu koheziju i solidarnost, osigurava bolju socijalnu uključenost, brigu i zaštitu

svih stanovnika te potiče rodnu ravnopravnost bez diskriminacije. Kroz aktivnosti na unapređenju oblasti obrazovanja i nauke, zdravstvene i socijalne zaštite, sporta, kulture i položaja mladih te unapređenju sigurnosti na Kantonu, doprinijeti će se razvijenom, inkluzivnom i prosperitetnom društvenom sektoru sa jednakim pravima za sve građane koji u njemu žive i borave.

Kada je u pitanju održivo upravljanje okolišem, prirodnim i infrastrukturnim resursima, u primarne pravce djelovanja je uvršteno unapređenje zaštite okoliša i planskog korištenja prirodnih resursa i prostora, povećanje energijske efikasnosti te modernizacija saobraćajne i komunalne infrastrukture, što je u konačnici u funkciji osiguranja resursno efikasnog i održivog infrastrukturnog razvoja Kantona.

Kako bi se adekvatno procijenio uticaj i stepen realizacije strateških ciljeva, planirano je da se isti prate kroz sljedeći set indikatora uticaja:

Tabela 1. Indikatori uticaja na nivou strateških ciljeva Tuzlanskog kantona

Strateški cilj	Indikator (uticaja)	Polazna vrijednost (2019)	Ciljna vrijednost (2027)
Strateški cilj 1. Dinamičan i održiv ekonomski razvoj u povoljnom poslovnom okruženju	Nivo razvijenosti – indeks/rang	0,81 (6)	1,1 (3)
	Radno sposobno stanovništvo (15-64)	307.156	320.000
	Broj poslovnih subjekata (stanje 31.12.)	21.021	22.000
	Pokrivenost uvoza izvozom (%)	88,3	95
Strateški cilj 2. Razvijen inkluzivni i prosperitetni društveni sektor sa jednakim pravima za sve građane	Stepen migracija stanovništva %	-15	5
	Stopa prirodnog priraštaja stanovništva, na 1.000 stanovnika	0,0083	0,01
	Vitalni indeks	82	110
	Broj doktora medicine, na 1000 stanovnika TK	2,44	2,8
	Broj studenata na 1.000 stanovnika	22,7	28
Strateški cilj 3. Resursno efikasan i održiv infrastrukturni razvoj	Indeks socijalne isključenosti (HSEI)	50,32%	40%
	Površina zaštićenih područja u odnosu na ukupnu teritoriju TK	3,26%	10%
	% domaćinstava priključenih na centralni sistem grijanja	18,50%	30%
	% općina i gradova pokrivenih sistemom monitoringa kvalitete zraka	23%	53,85%
	% općina i gradova u pokrivenih sistemima tretmana otpadnih voda	23%	53,85%
	% domaćinstava priključenih na kanalizacionu mrežu	54,47%	65%
	% općina koje primjenjuju odvajanje otpada na mjestu nastanka	46,15%	84,60%
Ukupna instalirana snaga kotlova koje koriste obnovljive izvore energije u domaćinstvima	6.000 kW	63.000 kW	

Kako bi se osigurao visok stepen realizacije zacrtanih strateških ciljeva Tuzlanskog kantona, definisan je i set strateških prioriteta do 2027. godine, koji pokrivaju sve oblasti od strateškog značaja za razvoj Kantona. Prioriteti predstavljaju ključna polja i smjerove djelovanja za ostvarenje vizije i strateških ciljeva i kao takvi imaju najveći uticaj na razvoj, odnosno ostvarenje strateških indikatora.

U nastavku je detaljno elaboriran stepen razvoja kantona u 2021. godini, kroz sistem praćenja kretanja ključnih razvojnih pokazatelja, odnosno indikatora u oblasti ekonomskog, društvenog i infrastrukturnog razvoja te zaštiti okoliša.

1.1. Sažetak osnovnih indikatori razvoja

Posmatrajući razvoj kroz prizmu definisanih strateških ciljeva, očigledno je da se pozitivne promjene pokazatelja uticaja planiraju realizovati kroz razvoj nekoliko ključnih sektora kao što su industrija, energetika, rudarstvo, poduzetništvo, poljoprivreda, ruralni razvoj, turizam, obrazovanje, kultura, sport, zdravstvena i socijalna zaštita, infrastruktura i dr.

Na osnovu prikupljenih statističkih podataka može se zaključiti da su kretanja ekonomskih aktivnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine (FBiH) u 2021. godini imala blagi rast, da je prosječna zaposlenost dosegla nivo od 525.397 što ukazuje da se zaposlenost vraća na trend rasta prije pojave pandemije Covid 19. Stopa zaposlenosti i prosječna plaća su također blago porasle dok je registrovana nezaposlenost nastavila blagi trend opadanja. Penzije su ostale nepromijenjene uprkos rastu broja penzionera za 0,3% u odnosu na prethodnu godinu.

BiH i FBiH ekonomija, kao i druge svjetske ekonomije, doživjela je nekoliko šokova od 2020. godine, prije svega trajni efekti pandemije koji su se odrazili na lance snabdijevanja, zatim rast cijena hrane, što je dovelo do toga da su u decembru 2021. godine u odnosu na decembar 2020. godine, cijene porasle za 6,5% (godišnja inflacija).

Uticaj strateških ciljeva na razvoj Tuzlanskog kantona se prati putem relevantnih indikatora koji imaju polaznu osnovu u 2019/2020. godini. Na temelju polazne osnove se prati razvoj i napredak Tuzlanskog kantona u godinama implementacije Strategije razvoja.

Tabela osnovnih indikatora razvoja Federacije BiH i Tuzlanskog kantona u 2020. i 2021. godini predstavljena je u nastavku:

Tabela 2. Osnovni indikatori razvoja Federacije BiH i Tuzlanskog kantona u periodu 2020-2021. godina

Elementi	Federacija BiH		Tuzlanski kanton		Učešće kantona u FBiH	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Površina u km ²	26.112	26.111	2.649	2.649	10,1	10,1
Stanovništvo u hilj. (proc. prema popisu)	2.185	2.169	438	434	20,0	20,0
Porezi na dohotke fizičkih lica prihodi u mil. KM	452	530	72,8	83,4	16,1	15,7
Porezi na dohotke fizičkih lica po stanov. u KM	207	245	167	192	80,7	78,4
Industrijska proizvodnja – indeks	94,2	109,8	97,4	102,8	-	-
Izvoz - u 000 KM	6.871.411	9.571.099	1.671.315	2.076.750	24,3	21,7
Uvoz - u 000KM	11.680.596	15.131.784	1.871.497	2.377.354	16,0	15,7
Pokrivenosti uvoza izvozom u %	58,8	63,3	89,3	87,4	-	-
Trgovinski bilans u 000 KM (deficit)	-4.809.185	-5.560.685	-200.182	-300.604	4,2	5,4
Zaposlenost – prosjek	520.162	525.397	97.836	99.589	18,8	19,0
Radno sposobno stanovništvo (15-64)	1.513.497	1.499.495	304.059	300.921	20,1	20,1
Radna snaga – prosjek	841.743	837.076	174.975	174.976	20,8	20,9
Stopa registrovane zaposlenosti u %	34,4	35,0	32,2	33,1	-	-

Stopa aktivnosti u %	55,6	55,8	55,9	56,9	-	-
Nezaposlenost – prosjek	321.581	311.679	77.112	73.295	24,0	23,5
Stopa registrovane nezaposlenosti u %	38,2	37,2	44,1	41,9	-	-
Neto plaća - prosječna u KM	956	996	863	906	90,3	91,0
Penzija - prosječna u KM	428	428	457	458	106,8	107,0
Broj penzionera – broj sa stanjem 31.12.	428.117	429.545	72.472	72.149	16,9	16,8
Broj poslovnih subjekata – broj sa stanjem 31.12.	114.867	117.160	21.148	21.214	18,4	18,1
Buto ostvarene investicije u mil. KM	3.419,0	3.755,8	464,9	-	-	-
Stopa investiranja	15,4	-	-	-	-	-

Izvor podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja (Makroekonomski pokazatelji po kantonima FBiH 2021), Federalni zavod za statistiku

Analizirajući demografske pokazatelje, možemo zaključiti da je prema broju stanovnika Tuzlanski kanton i dalje najmnogoljudniji kanton u Federaciji Bosne i Hercegovine te da zauzima 10,17% površine Federacije BiH i 5,18% površine Bosne i Hercegovine. Tuzlanski kanton je sa 30.06.2021. godine imao 434.424 stanovnika, što čini 20,03% stanovnika FBiH. Broj stanovnika u odnosu na prethodnu godinu je manji za 3.183, dok je broj stanovnika u Federaciji BiH manji za 16.078. Smanjenje broja stanovnika, kako u Tuzlanskom kantonu, tako i u cijeloj Bosni i Hercegovini, se u velikoj mjeri može dovesti u vezu sa evidentnim trendom rasta broja stanovnika koji napuštaju Bosnu i Hercegovinu i odlaze u druge zemlje, prije svega zemlje Evropske Unije.

Gustina naseljenosti u Tuzlanskom kantonu u 2021. godini iznosi 164,0 stan/km² i prema tom podatku Tuzlanski kanton spada u kategoriju gusto naseljenih kantona. Gustina naseljenosti u Tuzlanskom kantonu znatno je veća od prosjeka naseljenosti u Federaciji BiH, koja iznosi 83,1 stan/km². Najgušće naseljeno područje u Kantonu je grad Tuzla sa 369,2 stan/km².

Analizirajući ključne indikatore u oblasti ekonomskog razvoja, utvrđeno je da je prema Indeksu razvijenosti Tuzlanski kanton na 6. mjestu u FBiH. Radno sposobno stanovništvo u Tuzlanskom kantonu kontinuirano se smanjuje, dok broj poslovnih subjekata na području Tuzlanskog kantona raste. Broj pravnih lica na području Tuzlanskog kantona kontinuirano raste dok, ukoliko se posmatraju obrtnici, ovaj aspekt poslovnih subjekata na području Tuzlanskog kantona bilježi trend smanjenja. Iako je porastao izvoz u odnosu na 2020. godinu, uvoz je takođe bilježio značajnije povećanje te je shodno tome pokrivenost uvoza izvozom zabilježila blaži pad.

Prema statističkim podacima ukupan broj poslovnih subjekata u FBiH na dan 31.12.2021. godine iznosi 117.160, što je više za 2,0 % u odnosu na prethodnu godinu. Ukupan broj poslovnih subjekata u TK iznosi 21.214 i veći je za 66 ili 0,3% u odnosu na prethodnu godinu. Broj poslovnih subjekata u TK učestvuje u ukupnom broju poslovnih subjekata u Federaciji BiH sa 18,1%.

Registrovan broj pravnih lica u FBiH na dan 31.12.2021. godine iznosi 63.972, što je više za 2,9% u odnosu na prethodnu godinu, dok u TK broj registrovanih pravnih lica iznosi 9.953, što je više za 213 ili 2,2% u odnosu na 2020. godinu. Broj registrovanih pravnih lica u TK učestvuje u ukupnom broju registrovanih pravnih lica u Federaciji BiH sa 15,6%.

Broj registrovanih fizičkih lica – obrtnika u FBiH, sa stanjem na dan 31.12.2021. godini iznosi 53.188 što je više za 1,0% u odnosu na 2020. godinu, dok u TK broj registrovanih obrtnika iznosi 11.261 što je manje za 147 ili 1,3% u odnosu na 2020. godinu. Broj registrovanih fizičkih lica - obrtnika u TK učestvuje u ukupnom broju registrovanih fizičkih lica - obrtnika u Federaciji BiH sa 21,2%.

U 2021. godini u Federaciji BiH ostvaren je izvoz u ukupnom iznosu od 9.571 mil. KM što je za 39,3% više u odnosu na izvoz u 2020. godini. I ove godine najveće učešće u izvozu Federacije BiH ima Tuzlanski kanton sa 21,7%, sa ostvarenih 2.076 mil KM izvoza. U 2021. godini u Federaciji BiH ostvaren je uvoz u ukupnom iznosu od 15.132 mil. KM što je za 29,5% više u odnosu na 2020. godinu. Na Tuzlanskom kantonu ostvaren je izvoz od 2.377 mil KM te Tuzlanski kanton učestvuje u uvozu Federacije BiH sa 15,7%.

Pokrivenost uvoza izvozom u FBiH u 2021. godini iznosi 63,3% i viša je za 4,4 procentna poena u odnosu na 2020. godinu kada je iznosila 58,8%. Trgovinski deficit Federacije BiH u 2021. godini ostvaren je u iznosu od 5.561 mil. KM i bilježi povećanje za 15,6% u odnosu na vanjskotrgovinski deficit u prethodnoj godini. Učešće trgovinskog deficita u BDP-u FBiH u 2021. godini iznosi 22,6%, što predstavlja povećanje za 0,6 procentnih poena u odnosu na prethodnu godinu, kad je učešće deficita u BDP-u iznosilo 21,6%. U 2021. godini na Tuzlanskom kantonu je evidentiran trgovinski deficit od 300 mil KM, što predstavlja povećanje trgovinskog deficita za 50,2% u odnosu na 2020. godinu.

Prema podacima Porezne uprave FBiH, u 2021. godini u Federaciji BiH, ukupni porezi na dohotke fizičkih lica iznosili su 530,3 mil. KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 17,3% (prihodi u 2020. godini su iznosili 452,0 mil. KM). U Tuzlanskom kantonu u 2021. godini prikupljeni su porezi na dohotke fizičkih lica u iznosu od 83,4 mil. KM, što je u odnosu na prošlu godinu više za 14,5%.

U 2021. godini u FBiH ostvaren je prosječan mjesečni broj zaposlenih u iznosu od 525.397, što je u odnosu na isti period prethodne godine više za 1,0% ili 5.235. U TK broj zaposlenih iznosi 99.589 što je u odnosu na 2020. godinu više za 1.726 ili 1,8%. Broj zaposlenih u TK učestvuje u ukupnom broju zaposlenih u FBiH sa 19,0%. Povećanje broja zaposlenih zabilježeno je u većini općina TK. Stopa registrovane zaposlenosti u TK u 2021. (zvanično registrovan broj zaposlenih u odnosu na radno sposobno stanovništvo) iznosi 33,1% što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 0,9 procentni poen (stopa zaposlenosti u FBiH iznosi 35,0%).

U 2021. godini, u FBiH prosječna mjesečna isplaćena neto plaća iznosi 996 KM i viša je za 4,2% u odnosu na prethodnu godinu. U TK prosječna neto plaća iznosi 906 KM što je više za 5,0% u odnosu na 2020. godinu i što predstavlja 91,0% u odnosu na prosjek FBiH. Povećanje prosječne mjesečne plaće zabilježeno je u svim općinama TK.

U 2021. godini u FBiH ostvaren je rast fizičkog obima industrijske proizvodnje za 9,8%, dok je u Tuzlanskom kantonu ostvaren rast ukupnog fizičkog obima industrijske proizvodnje za 2,8%. Na osnovu dostupnih zvaničnih podataka utvrđeno je da je u 2021. godini u Tuzlanskom kantonu došlo do najznačajnijeg pada indexa industrijske proizvodnje u Proizvodnji i snabdijevanju električnom energijom i plinom, te u oblasti Vađenja ruda i kamena, dok je rast indexa industrijske proizvodnje zabilježen u oblasti Prerađivačke industrije.

Poljoprivreda predstavlja jednu od potencijalnih ključnih oblasti razvoja imajući u vidu prirodne resurse kojim Tuzlanski kanton raspolaže. Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta na području Tuzlanskog kantona iznosi 120.914 ha, od čega je površina obradivog zemljišta 110.612 ha, odnosno 91,48%.

Mogućnosti za bolje korištenje zemljišta leže i u nepovoljnom omjeru između obradivog i neobrađenog zemljišta, s obzirom na činjenicu da se koristi tek oko 50% obradivih površina.

Analizirajući pokazatelje u oblasti turizma, možemo utvrditi da je u 2021. godini u Tuzlanskom kantonu zabilježen rast svih posmatranih pokazatelja u odnosu na prethodnu godinu, što se može dovesti u direktnu vezu sa globalnim poremećajima izazvanim pandemijom COVID-19. Tuzlanski kanton je posjetilo ukupno 37.196 što je za 16.319 ili 56% više u odnosu na 2020. godinu. U 2021. godini je ostvaren broj noćenja od 70.651, što je za 30.133 ili 75,14% više u odnosu na prethodnu godinu.

Od ključnih indikatora u oblasti društvenog razvoja, zabrinjavajući je kontinuirani negativni prirodni priraštaj stanovništva sa sve izraženijom razlikom između broja umrlih i broja novorođenih te negativni stepen migracije stanovništva. Također je primjetna izmjena u starosnoj strukturi gdje dolazi do izrazitog povećanja populacije starije od 65, uz istovremeno smanjenje populacije mlađe od 14 godina. Vitalni indeks na Tuzlanskom kantonu je smanjen u odnosu na polaznu vrijednost, kao i broj studenata na 1.000 stanovnika. Broj doktora medicine na 1.000 stanovnika je povećan u odnosu na polaznu vrijednost iz 2019. godine.

Na području Tuzlanskog kantona u školskoj 2021/2022. godini registrovana je 241 ustanova za osnovno i srednje obrazovanje. Ukupno 50.231 učenik pohađa školu, što je za 505 učenika manje u odnosu na prošlu godinu (50.736), te prati tendenciju smanjenja iz prethodnog perioda.

Na području Tuzlanskog kantona u akademskoj 2021/2022. godini registrovano je 17 ustanova za visoko obrazovanje, od toga 13 javnih i 4 privatne. Kada je riječ o visokoškolskom obrazovanju, nosilac visokog obrazovanja na području Tuzlanskog kantona je Javna ustanova Univerzitet u Tuzli. Ukupno 8.048 studenata je upisano u visokoškolske ustanove, što je za 841 studenta manje u odnosu na prošlu akademsku godinu (8.889), te poput trenda u osnovnom i srednjem obrazovanju prati tendenciju smanjenja iz prethodnog perioda.

Primarna zdravstvena zaštita na području Tuzlanskog kantona pruža se u 13 domova zdravlja sa 168 područnih ambulanti i 228 timova porodične medicine, dok se sekundarna zdravstvena zaštita provodi u domovima zdravlja koji pružaju konsultativno-specijalističke, dijagnostičke, stomatološke i laboratorijske usluge, u okviru Univerzitetsko-Kliničkog Centra Tuzla, Opće Bolnice „Mustafa Beganović“ Gračanica i u privatnim ordinacijama specijalističke medicine.

U 2021. godini je u Tuzlanskom kantonu evidentirano 368 stanovnika na jednog ljekara, što je neznatno manje u odnosu na podatak iz prethodne godine. Broj stanovnika na jednog stomatologa iznosi 5.871, što je u odnosu na 2020. godinu više za 468.

Na području Tuzlanskog kantona djeluje 13 centara za socijalni rad, po jedan u svakoj JLS. Broj slučajeva obrađenih u okviru navedenih centara je varirao u proteklim godinama, te je nakon porasta u 2018. godini, stagnirao u narednoj godini te je u 2020 .godini imao značajan pad. Kada je u pitanju broj intervencija, isti je takođe doživio značajniji porast u 2018. godini, da bi bilježio blagi pad u narednoj godini, a u 2020. godini bilježi značajan pad. Podaci za 2021. godinu još uvijek nisu objavljeni.

Ukupan broj penzionera u FBiH u decembru 2021. godine iznosi 429.545, što je za 0,3% više nego u prethodnoj godini. U TK u decembru 2021. godine broj penzionera iznosi 72.149 što je 0,4% manje nego prethodne godine, sa učešćem od 16,8% u odnosu na ukupan broj penzionera u FBiH. Broj penzionera se povećao u skoro svim općinama TK. Prosječna isplaćena penzija u FBiH u decembru 2021. godine

iznosila je 428 KM, što je ostalo nepromijenjeno u odnosu na prethodnu godinu, dok je u TK prosječna isplaćena penzija iznosila 458 KM što je više za 0,2% u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje prosječne isplaćene penzije zabilježeno je u skoro svim općinama TK.

Kada je u pitanju infrastrukturni razvoj i zaštite okoliša te vrijednosti ključnih pokazatelja u ovoj oblasti, utvrđeno je da su površina zaštićenih područja u odnosu na ukupnu teritoriju TK, procenat općina/gradova Kantona pokrivenih sistemom monitoringa kvaliteta zraka, procenat općina/gradova u pokrivenih sistemima tretmana otpadnih voda, procenat domaćinstava priključenih na kanalizacionu mrežu i procenat općina koje primjenjuju odvajanje otpada na mjestu nastanka, ostali na istom nivou. Procenat domaćinstava priključenih na centralni sistem grijanja je zabilježio blagi porast, dok je ukupna instalirana snaga kotlova koje koriste obnovljive izvore energije u domaćinstvima značajno povećana u 2021. godini.

Osnovni razvojni problem u oblasti kvalitete i zaštite zemljišta jesu oštećenja i gubitak zemljišta koji se javljaju usljed eksploatacije mineralnih sirovina te formiranja površinskih kopova u rudarstvu, kao i zagađenje tla koji se javlja zbog neadekvatno odloženog otpada iz privrede i domaćinstava, otpadnih voda iz septičkih jama te neadekvatnog korištenja hemijskih sredstava u poljoprivredi. Kvalitet zraka u Tuzlanskom kantonu se prati putem pet mjernih stanica, od koje se tri nalaze na području Grada Tuzle, jedna na području Grada Živinica te jedna na području Općine Lukavac. Pored pet stacionarnih mjernih stanica, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice raspolaže i sa jednom mobilnom stanicom koja služi za mjerenje zagađenja u ostalim općinama TK.

Stanje u oblasti kvaliteta voda je također nepovoljno, imajući u vidu da su višegodišnja praćenja kvaliteta voda pokazala da su svi vodotoci u daleko lošijem stanju u odnosu na zakonski utvrđeni kvalitet. Rijeka Spreča je, nažalost, postala otvoreni kolektor za sve otpadne vode sa područja 12 lokacija.

Na osnovu podataka dobivenih od javnih komunalnih preduzeća sa područja TK, ukupan procenat stanovništva obuhvaćenog sistemom javnog vodosnabdijevanja iznosi 69,59%, dok ukupan procenat stanovništva priključenih na kanalizacione sisteme u ovim JLS iznosi 39,53%, a procenat stanovništva obuhvaćen organizovanim odvozom otpada je 80,26%. Kada je u pitanju tretman otpadnih voda iz naselja, samo gradovi Gradačac, Srebrenik i Živinice imaju funkcionalne sisteme za prečišćavanje otpadnih voda.

Saobraćajnu infrastrukturu na području Kantona čine cestovna mreža u dužini od 1.993 km, željeznička mreža dužine 187 km, te Međunarodni aerodrom Tuzla. Područje Tuzlanskog kantona posjeduje nezadovoljavajuću cestovnu mrežu koju najvećim dijelom odnosno 61,56% čine lokalne ceste, potom 16,75% regionalne ceste te 12,59% magistralne ceste. Stanje cestovne infrastrukture nije na zadovoljavajućem nivou.

Željeznički saobraćaj je zastupljen isključivo kada je riječ o teretnom prevozu, jer postojeće stanje željezničke infrastrukture ne ispunjava uslove za razvoj putničkog željezničkog saobraćaja. Za razliku od željezničkog saobraćaja, razvoj zračnog saobraćaja na području TK je u uzlaznoj putanji. U okviru JP „Međunarodni aerodrom Tuzla” je u 2019. godini usluge avioprevoza koristilo 593.050 putnika, prema 12 destinacija u Evropi. Međutim, pojavom pandemije COVID 19 zaustavljen je rast ovog servisa, te je u 2020. godini došlo do pada od 60% u broju putnika u odnosu na 2019. godinu. Ukupan broj letova u 2021. godini je bio 1.303 i veći je u odnosu na 2020. godinu kada je ostvareno 1.165 letova. U 2021. godini prevezeno je 299.031 putnika, što je bolji rezultat u odnosu na broj prevezenih putnika u 2020. godini (228.603), ali je i dalje tek oko 50% putnika iz vremena prije pandemije.

1.2. Nivo razvijenosti

Federalni zavod za programiranje razvoja, kao institucija odgovorna za cjelokupan proces strateškog planiranja u Federaciji BiH, analizira razvijenost kantona spram nivoa razvijenosti prosjeka Federacije BiH i to iskazuje indeksom razvijenosti. Prema Zakonu o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj: 32/17), Indeks razvijenosti predstavlja kompozitni pokazatelj koji se računa kao ponderirani prosjek više temeljnih socioekonomskih pokazatelja radi mjerenja stepena razvijenosti jedinica lokalne samouprave i kantona, i izrađuje se u svrhu mjerenja sveukupnog uticaja implementacije strateških dokumenata.

Za izradu indeksa razvijenosti kantona i jedinica lokalne samouprave u Federaciji koriste se sljedeći indikatori:

- a. Porezi na dohotke fizičkih lica po stanovniku (X1);
- b. Stopa zaposlenosti (X2);
- c. Kretanje stanovništva (X3);
- d. Udio starog stanovništva u ukupnom stanovništvu (X4);
- e. Stopa obrazovanja radne snage (X5).

Porezi na dohotke fizičkih lica po stanovniku (X1) se računaju kao odnos ukupnog iznosa naplaćenih poreza koji su tokom jedne fiskalne godine platili poreski obveznici, fizička lica s prebivalištem ili uobičajenim boravištem na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave za koje se vrši izračunavanje, i broja stanovnika koji žive na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave.

Za izračun ovog indikatora koriste se podaci Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine iz obrazaca: porez na dohodak od nesamostalnih djelatnosti, porez na dohodak od samostalne djelatnosti, porez po odbitku od slobodnih i drugih samostalnih djelatnosti, porez na prihod od imovine i imovinskih prava, porez od iznajmljivanja imovine, porez na dohodak od ulaganja kapitala, dobitke nagradnih igara i igara na sreću, i porez po odbitku nerezidenta na prihode od povremenog obavljanja samostalne djelatnosti, i podaci Federalnog zavoda za statistiku o procijenjenom broju stanovnika na nivou kantona, odnosno jedinica lokalne samouprave.

Stopa zaposlenosti (X2) se računa kao odnos ukupnog broja zaposlenih na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave, i radno sposobnog stanovništva na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave u godini za koju se radi indeks razvijenosti. Za izračun ovog indikatora koriste se podaci Federalnog zavoda za statistiku.

Kretanje stanovništva (X3) se računa kao odnos procijenjenog broja stanovnika na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave u godini za koju se radi indeks razvijenosti i broja stanovnika kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave prema rezultatima posljednjeg zvaničnog popisa stanovništva. Za izračun ovog indikatora koriste se podaci Federalnog zavoda za statistiku.

Udio starog stanovništva u ukupnom stanovništvu (X4) se računa kao odnos broja stanovnika sa 65 godina i više na području kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave i procijenjenog ukupnog broja stanovnika kantona, odnosno jedinice lokalne samouprave u godini za koju se radi indeks razvijenosti. Za izračun ovog indikatora koriste se podaci Federalnog zavoda za statistiku.

Stopa obrazovanja radne snage (X5) se računa kao odnos broja stanovnika sa srednjom školom i višim nivoom obrazovanja i radne snage (zaposleni i nezaposleni) na nivou kantona, odnosno jedinica lokalne samouprave u godini za koju se radi indeks razvijenosti. Za izračun ovog indikatora koriste se podaci Federalnog zavoda za statistiku.

Tabela 3. Nivo razvijenosti FBiH po kantonima u 2021. godini

Kantoni	Rang	Rast/ pad*	Grupa	Indeks 2021.	Prihod od poreza na dohodak pc 2021.	Stepen zaposlenosti 2021.	Kretanje stanovništva 2013-2021.	Učešće starog stanovništva 2021.	Stepen obrazovanja radne snage 2021.
Kanton Sarajevo	1	0	I	2,02	2,98	2,33	1,81	0,84	1,62
Zapadnohercegovački	2	0	II	1,06	0,82	0,83	0,99	0,85	1,84
Bosansko-podrinjski	3	1	II	1,04	1,42	1,85	0,27	0,28	1,09
Hercegovačko-neretvanski	4	-1	II	0,99	1,07	1,11	0,77	0,57	1,31
Zeničko-dobojski	5	1	II	0,84	0,58	0,92	0,89	1,25	0,71
Tuzlanski	6	-1	II	0,84	0,64	0,90	0,98	1,00	0,75
Srednjobosanski	7	0	II	0,65	0,21	0,59	0,85	1,27	0,58
Unsko-sanski	8	0	III	0,41	0,14	0,00	0,78	1,46	0,00
Posavski	9	0	III	0,29	0,13	0,11	0,00	0,69	0,68
Kanton 10	10	0	III	0,27	0,00	0,05	0,09	0,00	1,24

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja

Po izračunu indeksa razvijenosti FZZPR-a u 2021. godini na 1. mjestu po rangu razvijenosti je i dalje Kanton Sarajevo, dok je na posljednjem 10. mjestu Kanton 10. Kao što je prikazano u Tabeli 2., Tuzlanski kanton se nalazi na 6. mjestu po indeksu razvijenosti, što predstavlja pad u odnosu na 2020. godinu, kada se nalazio na 5. mjestu. Ispred Tuzlanskog kantona su po indeksu razvijenosti pozicionirani Kanton Sarajevo, Zapadno-hercegovački kanton, Hercegovačko-neretvanski kanton i Bosansko-podrinjski kanton i Zeničko-dobojski.

Pregled kretanja vrijednosti svih indikatora koji se koriste za izračun Indeksa razvijenosti Tuzlanskog kantona u periodu od 2018. do 2021. godine prezentirani su u Tabeli 4.

Tabela 4. Indikatori Indeksa razvijenosti na Tuzlanskom kantonu u periodu 2018-2021. godina

Godina	Rang	Grupa	Indeks	Prihod od poreza na dohodak pc	Stepen zaposlenosti	Kretanje stanovništva	Učešće starog stanovništva	Stepen obrazovanja radne snage
2018	6	II	0,79	0,43	0,84	1,01	1,05	0,80
2019	6	II	0,81	0,53	0,85	0,98	1,03	0,78
2020	5	II	0,84	0,67	0,88	0,97	1,01	0,73
2021	6	II	0,84	0,64	0,90	0,98	1,00	0,75

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja

Pokazatelji razvijenosti jedinica lokalne samouprave u Tuzlanskom kantonu prikazani su u Tabeli 6. Po izračunu indeksa razvijenosti FZZPR-a u 2021. godini na 1. mjestu po rangu razvijenosti unutar Tuzlanskog kantona je Tuzla, dok je na posljednjem mjestu općina Sapna.

Tabela 5. Nivo razvijenosti JLS u Tuzlanskom kantonu u 2021. godini*

Naziv	Rang	Rast/ pad**	Grupa	Indeks 2021.	Prihod od poreza na dohodak pc 2021.	Stepen zaposlenosti 2021.	Kretanje stanovništva 2013-2021.	Učešće starog stanovništva 2021.	Stepen obrazovanja radne snage 2021.
Tuzla	9	-1	II	1,22	1,41	1,57	1,01	0,83	1,13
Banovići	22	-3	III	0,96	0,87	0,94	1,01	1,15	0,90
Gračanica	24	-1	III	0,94	0,69	1,04	1,08	0,99	0,98
Živinice	29	0	III	0,91	0,71	0,75	1,16	1,15	0,88
Lukavac	31	-4	III	0,90	0,88	0,90	0,85	0,91	0,99
Gradačac	35	1	III	0,86	0,59	0,96	1,02	1,01	0,81
Doboj-Istok	43	3	III	0,79	0,56	0,75	0,83	1,09	0,83
Srebrenik	44	1	III	0,79	0,46	0,65	1,08	1,03	0,86
Kalesija	55	-1	IV	0,70	0,34	0,51	1,03	1,17	0,67
Kladanj	65	-4	IV	0,64	0,34	0,55	0,64	1,06	0,78
Čelić	74	2	V	0,46	0,18	0,43	0,68	0,94	0,26
Teočak	75	-1	V	0,46	0,17	0,20	0,76	1,05	0,34
Sapna	77	0	V	0,40	0,12	0,17	0,68	1,18	0,11

Napomena:

* Podaci po pokazateljima ne predstavljaju nominalne vrijednosti, nego normalizirane vrijednosti u skladu s metodologijom

** Rast/pad - promjena ranga (pozicije) u odnosu na prošlu godinu

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja (Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH 2021)

Grad Tuzla kao prvorangirani ima višestruko veće vrijednosti prihoda od poreza na dohodak po glavi stanovnika, stepena zaposlenosti kao i stepena obrazovanja stanovništva u odnosu na općinu Sapna, koja je rangirana na posljednjem mjestu i spada u V grupu (izrazito nerazvijene općine), zajedno sa općinama Teočak i Čelić. U grupu IV (nerazvijene općine) spadaju općine Kalesija i Kladanj, dok u grupu III (srednje razvijene spada najveći broj JLS u Tuzlanskom kantonu, i to općine Banovići, Lukavac i Doboj-Istok, te gradovi Gračanica, Živinice, Gradačac i Srebrenik. U grupu II, grupu razvijenih JLS, spada jedino grad Tuzla i ovu grupu čine većinom JLS koje su glavni gradovi kantona. Općina Kladanj i grad Lukavac su u odnosu na prošlu godinu imali pad od četiri mjesta.

1.3. Demografske karakteristike i kretanja

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku u 2021. godini (stanje 30.06.2021. godine) na području Tuzlanskog kantona živi ukupno 434.424 stanovnika, što čini 20,03% stanovnika FBiH i Tuzlanski kanton najmnogoljudnijim kantonom u FBiH. Broj stanovnika u odnosu na prethodnu godinu je manji za 3.183, dok je broj stanovnika u Federaciji BiH manji za 16.078. Tuzlanski kanton zauzima površinu od 2.649 km², odnosno 10,17% teritorije FBiH ili 5,18% teritorije Bosne i Hercegovine.

Gustina naseljenosti u Tuzlanskom kantonu u 2021. godini iznosi 164,0 stan/km² i prema tom podatku Tuzlanski kanton spada u kategoriju gusto naseljenih kantona. Gustina naseljenosti u Tuzlanskom kantonu znatno je veća od prosjeka naseljenosti u Federaciji BiH, koja iznosi 83,1 stan/km². Najgušće naseljeno područje u Kantonu je Grad Tuzla sa 369,2 stan/km².

Tabela 6. Gustina naseljenosti stanovništva u Tuzlanskom kantonu u periodu 2016-2021.

Grad/ Općina	Broj naseljenih mjestâ	Površina općina u km ²	Stanovništvo						Gustina naseljenosti u 2021. godini	Po popisu 1991.
			2016	2017	2018	2019	2020	2021		
Banovići	20	185	22.827	22.799	22.749	22.616	22.508	22.291	120,5	26.590
Čelić	17	140	10.276	10.167	10.075	9.942	9.854	9.772	69,8	12.541
Doboj Istok	5	41	10.105	10.030	9.936	9.879	9.861	9.764	238,1	10.096
Gračanica	23	216	45.229	45.260	45.128	45.033	44.985	44.745	207,2	47.398
Gradačac	34	218	39.148	39.082	38.997	38.905	38.798	38.552	176,8	41.776
Kalesija	28	201	32.961	32.856	32.756	32.697	32.643	32.448	161,4	35.089
Kladanj	45	331	12.070	11.936	11.824	11.689	11.568	11.415	34,5	15.665
Lukavac	44	337	43.952	43.753	43.447	43.217	42.927	42.518	126,2	56.408
Sapna	13	118	10.938	10.840	10.728	10.640	10.538	10.410	88,2	13.609
Srebrenik	49	248	39.644	39.603	39.504	39.500	39.479	39.231	158,2	40.896
Teočak	10	29	7.345	7.280	7.203	7.133	7.066	6.993	241,1	9.270
Tuzla	66	294	110.642	110.379	110.040	109.674	109.527	108.533	369,2	131.513
Živinice	29	291	57.916	57.917	57.964	57.886	57.853	57.752	198,5	54.783
TK	383	2.649	443.053	441.902	440.351	438.811	437.607	434.424	164,0	495.634
FBiH	3.329	26.111,50	2.206.231	2.201.193	2.196.233	2.190.098	2.184.680	2.168.602	83,1	2.758.416

Izvor podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja (Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH)

Osnovni pokazatelji koji opisuju demografska kretanja na području Tuzlanskog kantona su negativan migracijski saldo, napuštanje sela i pritisak na gradska sjedišta, te negativan prirodni priraštaj. Grad Tuzla je najnaseljenije mjesto sa 108.533 stanovnika, drugo naseljeno mjesto sa 57.752 je Grad Živinice, a najmanje naseljena je općina Teočak sa 6.993 stanovnika, koja je ujedno i površinom najmanja općina (29 km²). Najveću površinu zauzima općina Lukavac sa 337 km², a slijedi je Kladanj sa 331 km².

Tabela 7. Prirodni priraštaj u Tuzlanskom kantonu i FBiH u periodu 2016-2021.

Grad/ Općina	Živorodeni						Umrli						Prirodni priraštaj					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Banovići	225	240	206	175	200	196	168	168	180	206	247	292	57	72	26	-31	-47	-96
Čelić	62	56	60	50	57	48	103	78	104	121	109	109	-41	-22	-44	-71	-52	-61
Doboj Istok	97	85	96	84	98	87	125	120	127	121	137	145	-28	-35	-31	-37	-39	-58
Gračanica	422	390	430	415	318	334	346	367	406	290	445	509	76	23	20	125	-127	-175
Gradačac	358	372	373	355	296	338	375	378	392	371	452	467	-17	-6	-21	-16	-156	-129
Kalesija	300	272	270	251	223	208	244	276	248	243	288	357	672	-4	19	8	-65	-149

Kladanj	101	85	75	79	55	57	100	108	117	91	95	112	200	-23	-43	-12	-40	-55
Lukavac	293	340	370	319	301	266	423	473	485	488	555	589	-130	-133	-116	-169	-254	-323
Sapna	62	58	54	60	45	46	63	86	79	82	103	98	-1	-28	-36	-22	-58	-52
Srebrenik	323	362	354	346	321	329	311	338	328	338	413	513	12	24	26	8	-92	-184
Teočak	37	33	43	47	36	35	49	54	77	57	63	89	-12	-21	-34	-10	-27	-54
Tuzla	916	881	894	752	829	771	1.135	1.256	1.221	1.169	1.430	1.618	-219	-375	-329	-417	-601	-847
Živinice	531	548	503	524	443	504	482	448	469	514	609	624	49	100	43	10	-166	-120
TK	3.727	3.722	3.740	3.457	3.222	3.219	3.924	4.150	4.233	4.191	4.946	5.522	-197	-428	-520	-734	-1.724	-2.303
FBiH	19.110	19.216	18.522	17.490	16.716	16.390	20.558	21.019	20.774	21.198	25.014	28.177	-1.448	-1.803	-2.243	-3.708	-8.298	-11.787

Izvor podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja (Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH)

U 2021. godini zabilježen je blagi pad broja novorođene djece za 3 živorođeno dijete, ali i rast broja umrlog stanovništva za 576 u odnosu na prošlu godinu, što u konačnici rezultira kontinuiranim negativnim prirodnim priraštajem, čime se nastavila tendencija iz peroida 2015.- 2020. godine, za razliku od 2014. godine, kada je posljednji put evidentiran pozitivan prirodni priraštaj u Tuzlanskom kantonu. Sve općine/gradovi u Tuzlanskom kantonu su zabilježile negativan prirodni priraštaj.

Tabela 8. Prirodno kretanje stanovništva po JLS u Tuzlanskom kantonu u 2021. godini

Grad/Općina	Stanovništvo (procjena sredinom godine)	Živorodeni	Umrli	Umrla dojenčad	Zaključeni brakovi	Razvedeni brakovi	Priraštaj
Banovići	22.291	196	292	2	131	28	-96
Čelić	9.772	48	109	0	44	1	-61
Doboj-Istok	9.764	87	145	0	44	10	-58
Gračanica	44.745	334	509	4	212	56	-175
Gradačac	38.552	338	467	1	248	43	-129
Kalesija	32.448	208	357	1	158	41	-149
Kladanj	11.415	57	112	0	55	2	-55
Lukavac	42.518	266	589	2	40	66	-323
Sapna	10.410	46	98	0	60	6	-52
Srebrenik	39.231	329	513	0	227	26	-184
Teočak	6.993	35	89	0	45	6	-54
Tuzla	108.533	771	1.618	9	568	11	-847
Živinice	57.752	504	624	2	373	23	-120
TUZLANSKI KANTON	434.424	3.219	5.522	21	2.205	319	-2.303
FEDERACIJA BIH	2.168.602	16.390	28.177	93	11.367	1.235	-11.787

Izvor podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja (Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH 2021)

U 2021. godini je na području Tuzlanskog kantona, živjelo 14,08% stanovništva starosti do 14 godina, 16,66 % stanovništva iznad 65 godina, a radni kontingent stanovništva - grupacija od 15 do 64 godine starosti - činilo je 69,15% ukupnog stanovništva što je u odnosu na 2020. godinu manje za 0,12 %.

Tabela 9. Radno sposobno stanovništvo u 2021. godini po JLS u Tuzlanskom kantonu

Općina/Grad	Stanovništvo (procjena sredinom godine)	Broj zaposlenih Ø 2021	0-14	Radno sposobno stanovništvo (15-64)	65 i više	% Radno sposobnog stanovništva
Banovići	22.291	5.204	3.358	15.971	2.962	71,65%
Čelić	9.772	1.104	1.188	6.824	1.760	69,83%
Doboj-Istok	9.764	1.815	1.493	6.841	1.430	70,06%
Gračanica	44.745	10.953	6.838	30.398	7.509	67,94%
Gradačac	38.552	8.786	5.730	26.455	6.367	68,62%
Kalesija	32.448	4.399	4.647	23.605	4.196	72,75%
Kladanj	11.415	1.663	1.455	8.216	1.744	71,98%
Lukavac	42.518	9.146	5.337	29.249	7.932	68,79%
Sapna	10.410	603	1.333	7.765	1.312	74,59%
Srebrenik	39.231	6.306	5.890	27.096	6.245	69,07%
Teočak	6.993	448	819	5.079	1.095	72,63%
Tuzla	108.533	38.233	14.212	72.229	22.092	66,55%
Živinice	57.752	10.929	8.858	41.193	7.714	71,33%
TUZLANSKI KANTON	434.424	99.589	61.158	300.921	72.345	69,27%
Federacija BiH	2.168.602	525.397	307.727	1.499.495	361.380	69,15%

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku (Tuzlanski kanton u brojkama 2021)

Najveće učešće mladog stanovništva do 14 godina, zabilježeno je u gradovima Gračanica i Živinice, a najmanje u općinama Čelić i Teočak. Učešće starije grupacije stanovnika iznad 65 godina je sa 20,36% najveće u gradu Tuzla i 18,66% u općini Lukavac, a najmanje u općinama Sapna (12,60%) i Kalesija (12,93%).

1.4. Ekonomski pokazatelji

U Tabeli 10. predstavljen je trend promjena vrijednosti ključnih indikatora ekonomskog razvoja u Tuzlanskom kantonu, sa postavljenim ciljevima u 2027. godini.

Tabela 10. Pregled indikatora ekonomskog razvoja u Tuzlanskom kantonu za 2021. godinu

Indikator	Polazna vrijednost (2019/2020)	Vrijednost u 2021.	Ciljna vrijednost (2027)
STRATEŠKI CILJ 1. DINAMIČAN I ODRŽIV EKONOMSKI RAZVOJ U POVOLJNOM POSLOVNOM OKRUŽENJU			
Nivo razvijenosti – indeks/rang	0,81 (6)	0,84 (6)	1,1 (3)
Radno sposobno stanovništvo (15-64)	307.156	300.921	320.000
Broj poslovnih subjekata – broj sa stanjem 31.12.	21.021	21.214	22.000
Pokrivenost uvoza izvozom (%)	88	87,4	90

Prioritet 1.1. Konkurentan poslovni sektor na pravcu zelene tranzicije i digitalne transformacije			
Industrijska proizvodnja - indeks	97,9	102,8	105
Broj subjekata poduzetničke infrastrukture (PZ i PPI)	35	38	45
Zaposleni - prosjek	99.067	99.589	130.000
Broj implementiranih projekata po modelu javno-privatnog partnerstva	0	0	3
Prioritet 1.2. Razvoj održivog konkurentnog i dinamičnog sektora poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva			
Broj registriranih poslovnih subjekata u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (osnovne pravne osobe i obrti)	970	944	1.100
% sredstava novčane podrške od vrijednosti poreskih prihoda godišnjeg Budžeta	1,23%	1,54%	3,50%
Proizvodnja šumskih sortimenata (u hiljadama kubnih metara)	163	155	185
Prioritet 1.3. Razvoj održivog turizma u Tuzlanskom kantonu			
Dolasci turista	48.883	37.196	60.000
Broj noćenja turista	91.923	70.651	115.000
Prioritet 1.4. Djelotvorna, otvorena i odgovorna javna uprava			
Unaprijeđen sistem upravljanja razvojem na nivou TK	NE	DA	DA
Uspostavljen funkcionalan registar organa uprave i upravnih organizacija	NE	NE	DA
Broj odobrenih aplikacija za finansiranje razvojnih prioriteta TK iz vanjskih izvora	10	11	20
% institucija koje implementiraju plan borbe protiv korupcije u cilju provedbe preventivnih mjera za smanjenje mogućnosti za nastanak koruptivnih pojava	50,00%	63,00%	100%

Na pokazatelje i trendove u oblasti ekonomskog razvoja na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini uticaj je i dalje imala COVID 19 pandemija, koja je u 2020. godini značajno uticala na pad privredne djelatnosti, povećanje broja nezaposlenih, smanjene broj turista, dok su poljoprivredni proizvođači pretrpjeli velike štete, tako da je 2021. godina bila obilježena pružanjem podrške oporavku i prevazilaženju posljedica koje je pandemija imala na privredu Tuzlanskog kantona.

Analizirajući indikatore za Strateški cilj 1. Dinamičan i održiv ekonomski razvoj u povoljnom poslovnom okruženju, možemo utvrditi da je Indeks razvijenosti u odnosu na polazno stanje porastao, ali je rang razvijenosti ostao na istom nivou. Radno sposobno stanovništvo u Tuzlanskom kantonu kontinuirano se smanjuje, dok broj poslovnih subjekata na području Tuzlanskog kantona raste. Broj pravnih lica na području Tuzlanskog kantona kontinuirano raste dok, ukoliko se posmatraju obrtnici, ovaj aspekt poslovnih subjekata na području Tuzlanskog kantona bilježi trend smanjenja. Iako je porastao izvoz u odnosu na 2020. godinu, uvoz je takođe bilježio značajnije povećanje te je shodno tome pokrivenost uvoza izvozom zabilježila blaži pad.

Kada su u pitanju indikatori za Prioritet 1.1. Konkurentan poslovni sektor na pravcu zelene tranzicije i digitalne transformacije, možemo zaključiti da je indeks industrijske proizvodnje porastao, iako se struktura industrijske proizvodnje neznatno promijenila u odnosu na 2020. godinu. I dalje najveće učešće imaju prerađivačka industrija, proizvodnja električne energije i rudarstvo. Područje Tuzlanskog kantona se može pohvaliti dobro razvijenom poduzetničkom infrastrukturom, koja uključuje 32 poslovne zone potpuno ili djelimično razvijenih te 6 poduzetničkih potpornih institucija. Tuzlanski kanton u proteklom

periodu bilježio je pozitivne trendove u kontekstu dinamike tržišta rada. Prosječan broj zaposlenih je porastao na 99.589 lica u 2021. godini nakon što je zbog posljedica pandemije COVID 19 zabilježio pad na 97.863 lica u 2020. godini.

Poljoprivreda predstavlja jednu od potencijalnih ključnih oblasti razvoja imajući u vidu prirodne resurse kojim Tuzlanski kanton raspolaže. Posmatrajući indikatore za Prioritet 1.2. Razvoj održivog, konkurentnog i dinamičnog sektora poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, utvrđeno je da broj registriranih poslovnih subjekata u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (osnovne pravne osobe i obrti) zabilježio pad u 2021. godini u odnosu na polaznu vrijednost iz Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. godina. Procenat sredstava novčane podrške od vrijednosti poreskih prihoda godišnjeg Budžeta Tuzlanskog kantona je porastao u 2021. godini, dok je proizvodnja šumskih sortimenata zabilježila pad u odnosu na polaznu vrijednost.

Tuzlanski kanton u proteklom periodu bilježio je i promjenljive trendove u oblasti turizma. Nakon značajnog pada pokazatelja u 2020. godini, prioritetno uzrokovanih posljedicama pandemije COVID 19, pokazatelji u kontekstu Prioriteta 1.3. Razvoj održivog turizma u Tuzlanskom kantonu koji se odnose na dolaske turista i broj realizovanih noćenja na Tuzlanskom kantonu su bilježili blaži rast u odnosu na 2020. godinu, ali još uvijek nisu dotigli nivo polaznih vrijednosti iz 2019. godine.

Kada je u pitanju Prioritet 1.4. Djelotvorna, otvorena i odgovorna javna uprava, Tuzlanski kanton je dodatno unaprijedio sistem upravljanja razvojem, s obzirom da je u svim organima uprave uveden proces trogodišnjeg i godišnjeg planiranja te su dodatno ojačani kapaciteti za privlačenje sredstava iz vanjskih izvora. Analizirajući institucije koje implementiraju plan borbe protiv korupcije u cilju provedbe preventivnih mjera za smanjenje mogućnosti za nastanak koruptivnih pojava, evidentirano je da je taj pokazatelj takođe porastao u odnosu na polaznu vrijednost.

1.4.1. Registar poslovnih subjekata

Registar poslovnih subjekata obuhvata pravna i fizička lica registrovana na teritoriji FBiH. Poslovni subjekti su pravne i fizičke osobe koje obavljaju djelatnost u skladu sa propisima, te tijela državne vlasti, tijela državne uprave i tijela lokalne samouprave i uprave.

Broj poslovnih subjekata u Tuzlanskom kantonu i Federaciji BiH predstavljen je u Tabeli 11.

Tabela 11. Struktura poslovnih subjekata u TK i FBiH u periodu 2014. - 2021.

Godina	Broj poslovnih subjekata TK			Ukupno TK	Ukupno FBiH	Broj poslovnih subjekata na 1000 stanovnika u TK	Učešće kantona u FBiH
	Pravna lica	Podružnice u sastavu pravnih lica	Fizička lica obrtnici				
2014.	8.566	5.534	10.904	19.470	101.475	39	19,19%
2015.	8.806	5.608	11.127	19.933	103.066	40	19,34%
2016.	9.071	5.745	11.439	20.510	105.083	46,3	19,52%
2017.	9.243	5.896	11.299	20.542	105.961	46,5	19,39%
2018.	9.514	5.892	11.531	21.045	110.536	47,8	19,04%
Odine 2019.	9.579	6.287	11.442	21.021	112.955	47,9	18,61%
2020.	9.740	6.268	11.408	21.148	114.867	48,3	18,41%
2021.	9.953	6.224	11.261	21.214	117.160	48,8	18,11%

Izvor podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja (Makroekonomski pokazatelji po kantonima FBiH)

Prema statističkim podacima ukupan broj poslovnih subjekata u FBiH na dan 31.12.2021. godine iznosi 117.160, što je više za 2,0 % u odnosu na prethodnu godinu. Ukupan broj poslovnih subjekata u TK iznosi 21.214 i veći je za 66 ili 0,3% u odnosu na prethodnu godinu. Broj poslovnih subjekata u TK učestvuje u ukupnom broju poslovnih subjekata u Federaciji BiH sa 18,1%.

Gledano po kantonima najveći broj poslovnih subjekata na kraju 2021. godine registrovan je u Kantonu Sarajevo sa učešćem od 28,9% u odnosu na ukupan broj poslovnih subjekata u FBiH, Tuzlanskom kantonu sa učešćem od 18,1%, dok je najmanje učešće registrovano u Posavskom kantonu sa 1,4% i Bosansko podrinjskom kantonu sa učešćem od 0,9% u ukupnom broju poslovnih subjekata u FBiH. Povećanje ukupnog broja poslovnih subjekata zabilježeno je u svim kantonima.

Registrovan broj pravnih lica u FBiH na dan 31.12.2021. godine iznosi 63.972, što je više za 2,9% u odnosu na prethodnu godinu, dok u TK broj registrovanih pravnih lica iznosi 9.953, što je više za 213 ili 2,2% u odnosu na 2020. godinu. Broj registrovanih pravnih lica u TK učestvuje u ukupnom broju registrovanih pravnih lica u Federaciji BiH sa 15,6%.

Broj registrovanih fizičkih lica – obrtnika u FBiH, sa stanjem na dan 31.12.2021. godini iznosi 53.188 što je više za 1,0% u odnosu na 2020. godinu, dok u TK broj registrovanih obrtnika iznosi 11.261 što je manje za 147 ili 1,3% u odnosu na 2020. godinu. Broj registrovanih fizičkih lica - obrtnika u TK učestvuje u ukupnom broju registrovanih fizičkih lica - obrtnika u Federaciji BiH sa 21,2%.

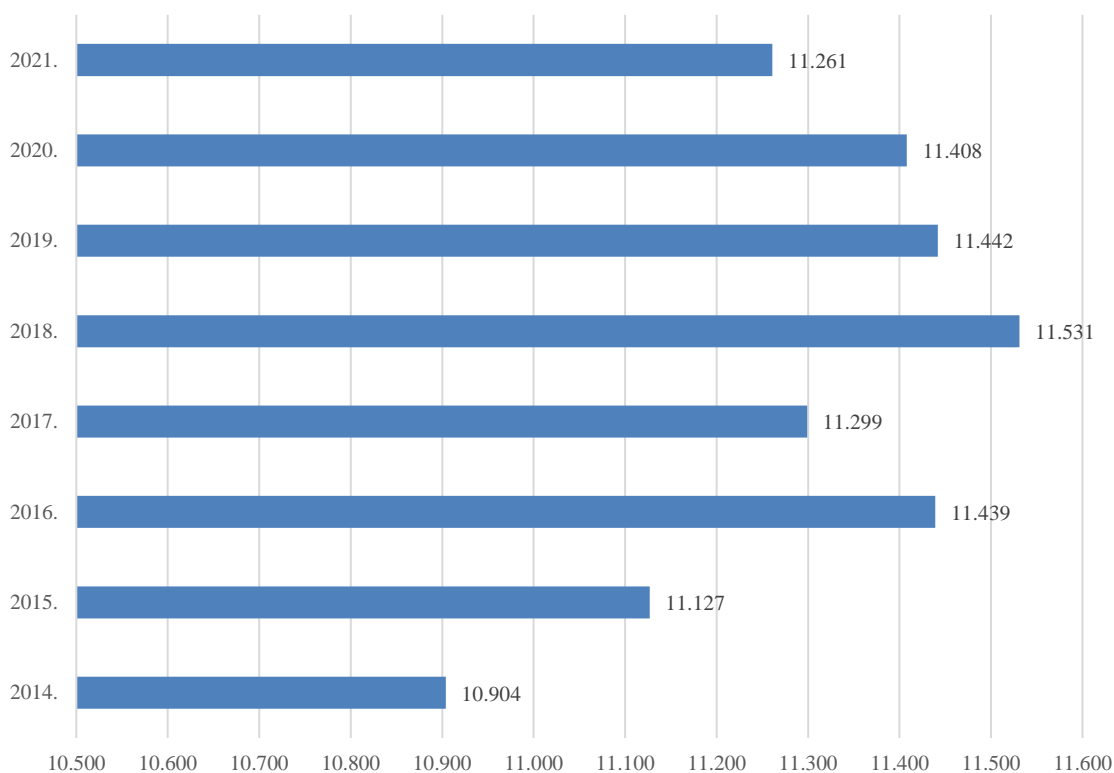
Struktura poslovnih subjekata na Tuzlanskom kantonu po jedinicama lokalne samouprave prezentirana je u Tabeli 12. Analizirajući broj poslovnih subjekata na 1.000 stanovnika, evidentno je da je u kontekstu tog pokazatelja najveći broj registrovanih poslovnih subjekata u Gradu Tuzla (89,6 poslovnih subjekata na 1.000 stanovnika) te u Gradu Gradačac (74,8 poslovnih subjekata na 1.000 stanovnika).

Tabela 12. Struktura poslovnih subjekata u TK po JLS u 2021. godini

Grad/Općina	Stanovništvo (procjena sredinom godine)	Broj poslovnih subjekata				Broj poslovnih subjekata na 1.000 stanovnika
		Ukupno	Pravna lica	Podružnice u sastavu pravnih lica	Fizička lica obrtnici	
Banovići	22.291	988	327	219	442	44,3
Čelić	9.772	502	174	90	238	51,4
Doboj-Istok	9.764	547	198	154	195	56,0
Grad Gračanica	44.745	2.736	892	637	1.207	61,1
Grad Gradačac	38.552	2.883	932	642	1.309	74,8
Kalesija	32.448	1.526	470	367	689	47,0
Kladanj	11.415	647	245	116	286	56,7
Grad Lukavac	42.518	2.323	765	449	1.109	54,6
Sapna	10.410	329	120	66	143	31,6
Grad Srebrenik	39.231	2.085	797	581	707	53,1
Teočak	6.993	236	72	49	115	33,7
Grad Tuzla	108.533	9.725	3.934	2.137	3.654	89,6
Grad Živinice	57.752	2.911	1.027	717	1.167	50,4
TUZLANSKI KANTON	434.424	27.438	9.953	6.224	11.261	63,2
Federacija BiH	2.168.602	148.168	63.972	31.008	53.188	68,3

Izvor podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja (Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH 2021)

Kada je u pitanju broj registrovanih obrta u Tuzlanskom kantonu, do 2017. godine bilježi se kontinuirani rast. Nakon manjeg smanjenja broja obrta (136 obrta) u 2017. godini, u 2018. godini bilježi se blagi rast za 2,01% u odnosu na prethodni period. Od 2019. godine do 2021. godine evidentiran je pad broja registrovanih obrta na području Tuzlanskog kantona. Navedeni podaci ukazuju na nestabilnost opstanka postojećih obrta na tržištu TK, kao i na osnivanje novih obrta. S tim u vezi i dalje su neophodne mjere usmjerene na poticanje osnivanja novih obrta, kao i očuvanje postojećih uz obavezno unapređenje okruženja za poslovanje obrtnika.

Grafikon 1. Broj registrovanih obrta u Tuzlanskom kantonu za period 2014.-2021. godina

Izvor: Federalni zavod za statistiku

1.4.2. Vanjskotrgovinski bilans

U 2021. godini u Federaciji BiH ostvaren je izvoz u ukupnom iznosu od 9.571 mil. KM što je za 39,3% više u odnosu na izvoz u 2020. godini. U TK izvoz iznosi 2.077 mil. KM što je za 24,3% više u odnosu na prethodnu godinu. Izvoz TK-a učestvuje u ukupnom izvozu FBiH sa 21,7%. Povećanje izvoza zabilježeno je u svim kantonima FBiH. U 2021. godini u Federaciji BiH ostvaren je uvoz u ukupnom iznosu od 15.132 mil. KM što je za 29,5% više u odnosu na 2020. godinu. U TK uvoz iznosi 2.377 mil. KM što je za 27,0% više u odnosu na prethodnu godinu. Uvoz TK učestvuje u ukupnom uvozu FBiH sa 15,7%. Povećanje izvoza također je zabilježeno je u svim kantonima FBiH.

Pokrivenost uvoza izvozom u FBiH u 2021. godini iznosi 63,3% i viša je za 4,5 procentnih poena u odnosu na 2020. godinu kada je iznosila 58,8%. Pokrivenost uvoza izvozom u TK iznosi 87,4% i manja je za 1,9 procentnih poena u odnosu na 2020. godinu kada je iznosila 89,3%. Trgovinski deficit Federacije BiH u 2021. godini ostvaren je u iznosu od 5.561 mil. KM i bilježi povećanje za 15,6%, dok je

u Tuzlanskom kantonu zabilježen deficit u iznosu od 301 mil. KM i bilježi povećanje za 50,2% u odnosu na prethodnu godinu, što predstavlja najveće povećanje trgovinskog deficita.

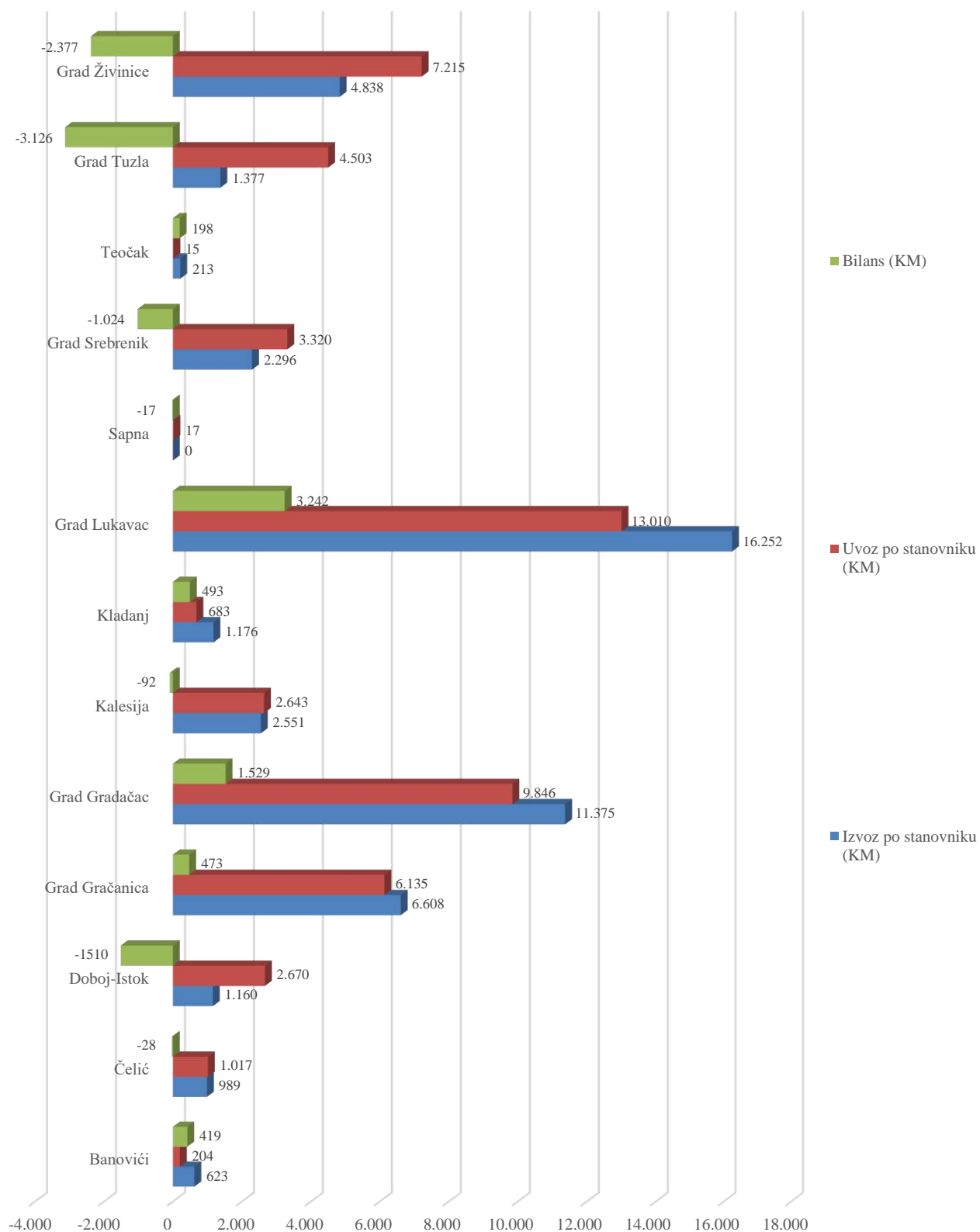
Tabela 13. Vanjskotrgovinska razmjena po JLS u TK u 2021. godini

Naziv	Izvoz u KM	Učešće u izvozu u %	Uvoz u KM	Učešće u uvozu u %	Pokrivenost uvoza izvozom u %	Saldo robne razmjene u KM
Banovići	13.877.378	0,14	4.552.856	0,03	304,81	9.324.522
Čelić	9.668.023	0,10	9.936.331	0,07	97,30	-268.308
Doboj-Istok	11.325.434	0,12	26.070.210	0,17	43,44	-14.744.776
Gračanica	295.674.669	3,09	274.521.043	1,81	107,71	21.153.626
Gradačac	438.547.483	4,58	379.586.948	2,51	115,53	58.960.534
Kalesija	82.781.955	0,86	85.767.149	0,57	96,52	-2.985.194
Kladanj	13.428.935	0,14	7.799.488	0,05	172,18	5.629.447
Lukavac	691.000.710	7,22	553.144.675	3,66	124,92	137.856.035
Sapna	3.344	0,00	175.693	0,00	1,90	-172.349
Srebrenik	90.089.906	0,94	130.254.427	0,86	69,16	-40.164.521
Teočak	1.489.707	0,02	102.971	0,00	1446,73	1.386.736
Tuzla	149.443.270	1,56	488.767.103	3,23	30,58	-339.323.833
Živinice	279.419.148	2,92	416.674.673	2,75	67,06	-137.255.525
TUZLANSKI KANTON	2.076.749.963	21,70	2.377.353.568	15,71	87,36	-300.603.605

Izvor podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja (Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH 2021)

Povećanje izvoza zabilježeno je u skoro svim općinama TK, a najviše u općinama Čelić za 103,1%, Gračanica za 36,2% i Srebrenik za 28,5%, dok je smanjenje izvoza zabilježeno u općinama Kladanj za 7,7% i u Tuzli za 2,0% u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje uvoza zabilježeno je u većini općina TK, a najviše u općinama Teočak za 235,0%, Kalesija za 55,8% i Čelić za 53,6%, dok je najveće smanjenje uvoza zabilježeno u općinama Banovići za 45,9%, Sapna za 16,8% i Kladanj za 7,8% u odnosu na prethodnu godinu.

Pregled izvoza, uvoza i trgovinskog bilansa roba po stanovniku u jedinicama lokalne samouprave na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini prezentiran je u Grafikonu 2.

Grafikon 2. Izvoz, uvoz i trgovinski bilans roba po stanovniku u JLS na TK u 2021. godini

1.4.3. Tržište rada

U 2021. godini u FBiH je zabilježen blagi rast broja zaposlenih. Ukupan prosječan broj zaposlenih u 2021. godini iznosi 525.397 i u odnosu na 2020. godinu povećao se za 5.235 ili 1,0%. Rast broja zaposlenih ukazuje na to da se vraća trend rasta broja zaposlenih prije pojave pandemije Covid 19. Kada je u pitanju udio zaposlenih žena u odnosu na ukupnu zaposlenost ona iznosi 42,3% i veća je za 0,3 procentna poena u odnosu na prethodnu godinu. U TK broj zaposlenih iznosi 99.589 što je u odnosu na 2020. godinu više za 1.726 ili 1,8%. Broj zaposlenih u TK učestvuje u ukupnom broju zaposlenih u FBiH sa 19,0%.

Povećanje broja zaposlenih zabilježeno je, osim Posavskog i Srednjobosanskog, u svim kantonima, najviše u Zapadnohercegovačkom i Tuzlanskom za po 1,8%, Unsko-sanskom za 1,7% i Kantonu Sarajevo za 1,4%. Smanjenje zabilježeno u Posavskom iznosi 0,9% i Srednjobosanskom kantonu za 0,2% u odnosu na prethodnu godinu.

Stopa zaposlenosti stanovništva na osnovu podataka o zvanično registriranom broju zaposlenih u Federaciji BiH u 2021. godini (broj zaposlenih u odnosu na radno sposobno stanovništvo) iznosi 35,0% što je u odnosu na prethodnu godinu više za 0,9 procentnih poena. Stopa registrovane zaposlenosti u TK u 2021. (zvanično registrovan broj zaposlenih u odnosu na radno sposobno stanovništvo) iznosi 33,1% što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 0,9 procentni poen (stopa zaposlenosti u FBiH iznosi 35,0%).

Stopa aktivnosti ili učešća radne snage koja predstavlja procentualno učešće aktivnog stanovništva (radne snage) u radno sposobnom stanovništvu u FBiH u 2021. godini iznosi 55,8% što je u odnosu na prethodnu godinu više za 0,2 procentna poena. Stopa aktivnosti u Tuzlanskom kantonu iznosi 57,5% i ostala je na nivou iz 2020. godine.

Povećanje broja zaposlenih zabilježeno je u većini općina TK, najviše u općini Kalesija za 4,9%, Sapna za 4,5% i u Tuzli za 3,9%, dok je najveće smanjenje broja zaposlenih zabilježeno u općinama Lukavac za 2,5%, Teočak 2,4% i Kladanj 2,2% u odnosu na prethodnu godinu.

U 2021. godini u Federaciji BiH prosječan mjesečni broj nezaposlenih lica iznosi 311.679 što je manje za 9.902 ili 3,1% u odnosu na 2020. godinu. Registrovana nezaposlenost u TK u 2021. godini iznosi 73.295 lica što je za 3.817 manje ili 5,0% u odnosu na prethodnu godinu. Udio nezaposlenih u TK u ukupnom broju nezaposlenih u FBiH iznosi 23,5%.

Smanjenje broja nezaposlenih je registrirano u skoro svim kantonima ove godine osim u Zapadnohercegovačkom kantonu gdje je zabilježeno jedino povećanje broja nezaposlenih od 0,5% u odnosu na prethodnu godinu. Najveće smanjenje broja nezaposlenih ostvareno je u Tuzlanskom za 4,9%, Zeničko-dobojskom kantonu za 3,5% i Kantonu Sarajevo za 3,2%, u odnosu na prethodnu godinu.

Prosječan broj nezaposlenih mladih (15-24 godina starosti) na evidencijama zavoda za zapošljavanje u FBiH se smanjio za 10,7% u odnosu na prethodnu godinu. Nezaposleni mladi čine 13,2% ukupnog broja nezaposlenih. Od toga 52,4% čine nezaposlene mlade žene, što je manje za 0,5 procentnih poena u odnosu na prethodnu godinu. Kada je u pitanju nezaposlenost mladih (15-24) po kantonima u odnosu na ukupan broj nezaposlenih u FBiH, taj broj je najviši u Tuzlanskom kantonu 3,1%, Zeničko-dobojskom 2,3% i Kantonu Sarajevo 2,0%, dok je najmanji postotak nezaposlenih mladih u Posavskom i Bosansko-podrinjskom kantonu 0,2%.

Tabela 14. Pregled zaposlenih, nezaposlenih i plaća na nivou godišnjeg prosjeka u TK

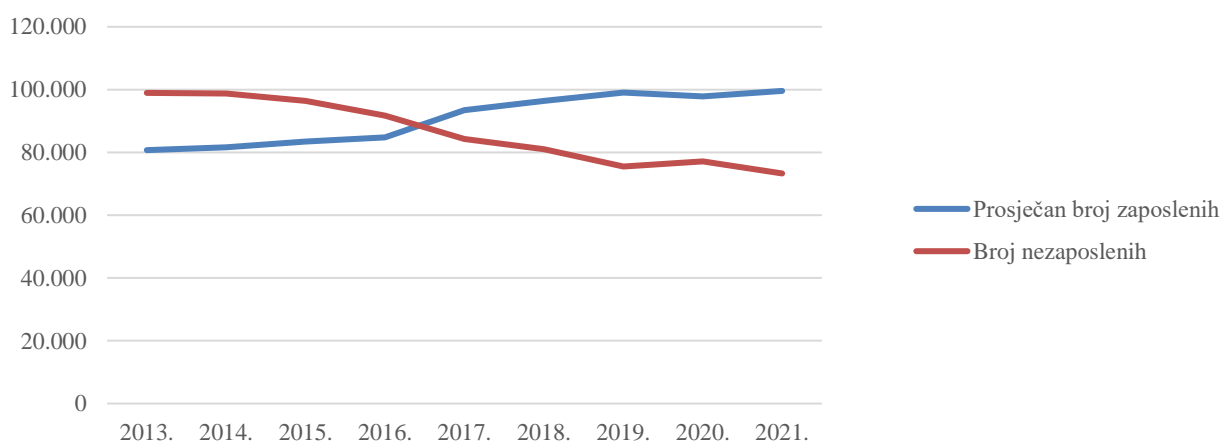
Godina	TK			FBiH		
	Prosječan broj zaposlenih	Broj nezaposlenih	Prosječna neto plaća (KM)	Prosječan broj zaposlenih	Broj nezaposlenih	Prosječna neto plaća (KM)
2013.	80.727	98.956	738	435.113	391.942	835
2014.	81.588	98.797	739	443.587	392.265	833
2015.	83.427	96.429	733	450.121	389.865	830
2016.	84.736	91.693	744	457.974	372.207	839
2017.	93.445	84.250	767	505.021	349.699	860
2018.	96.461	80.989	797	529.922	335.610	889
2019.	99.067	75.461	524	531.483	313.570	928
2020.	97.836	77.112	863	520.162	321.581	956
2021.	99.589	73.295	906	525.397	311.679	996

Izvor podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja (Makroekonomski pokazatelji po kantonima FBiH 2021)

Smanjenje broja nezaposlenih registrirano je u svim općinama, a najviše u općinama Kladanj za 10,0%, Kalesiji za 7,3% i u Živinicama za 6,1%, dok je najmanje smanjenje zabilježeno u općini Banovići za 1,4% u odnosu na prethodnu godinu.

Stopa nezaposlenosti u TK u 2021. godini (zvanično registrovani broj nezaposlenih u odnosu na radnu snagu) iznosi 42,4%, što je u odnosu na prethodnu godinu manje za 1,7 procentnih poena (stopa nezaposlenosti u FBiH iznosi 37,2%).

Pregled kretanja broja zaposlenih i nezaposlenih u periodu 2013-2021. godine na području Tuzlanskog kantona predstavljen je u Grafikonu 3., iz kojeg je vidljiv razlika broja zaposlenih u odnosu na broj nezaposlenih.

Grafikon 3. Pregled kretanja broja zaposlenih u periodu 2013-2021. godina

Nekvalifikovani i kvalifikovani radnici čine najveći broj nezaposlenih u Tuzlanskom kantonu, a zatim slijede radnici sa srednjom stručnom spremom, dok najmanje u broju nezaposlenih učestvuju osobe sa nižom stručnom spremom. Brojčano posmatrano, grad Tuzla i Živinice ima najviše nezaposlenih (14.820 i 9.851), dok po stepenu nezaposlenosti prednjače općine Sapna (75,9%) i Teočak (73,3%).

Tabela 15. Pregled zaposlenih, nezaposlenih i plaća po općinama/gradovima za 2021. godinu

Općina/Grad	Stanovništvo (procjena sredinom godine)	Radno spособno stanovništvo (15-64)	Broj zaposlenih Ø 2021	Broj nezaposlenih Ø 2021	Prosječna neto plaća	Radna snaga	Stepen nezaposlenosti u %	Stope		% Radno spособnog stanovništva
								Zaposlenosti u %	Aktivnosti u %	
Banovići	22.291	15.971	5.204	4.183	1.017	9.387	44,6	32,6	58,8	71,65%
Čelić	9.772	6.824	1.104	2.267	776	3.371	67,3	16,2	49,4	69,83%
Doboj-Istok	9.764	6.841	1.815	1.908	630	3.723	51,3	26,5	54,4	70,06%
Gračanica	44.745	30.398	10.953	7.022	689	17.975	39,1	36,0	59,1	67,94%
Gradačac	38.552	26.455	8.786	6.250	767	15.036	41,6	33,2	56,8	68,62%
Kalesija	32.448	23.605	4.399	6.306	765	10.705	58,9	18,6	45,4	72,75%
Kladanj	11.415	8.216	1.663	2.081	775	3.744	55,6	20,2	45,6	71,98%
Lukavac	42.518	29.249	9.146	7.534	868	16.680	45,2	31,3	57,0	68,79%
Sapna	10.410	7.765	603	1.898	1.017	2.501	75,9	7,8	32,2	74,59%
Srebrenik	39.231	27.096	6.306	6.673	752	12.979	51,4	23,3	47,9	69,07%
Teočak	6.993	5.079	448	1.229	950	1.677	73,3	8,8	33,0	72,63%
Tuzla	108.533	72.229	38.233	15.912	1.074	54.145	29,4	52,9	75,0	66,55%
Živinice	57.752	41.193	10.929	10.031	811	20.960	47,9	26,5	50,9	71,33%
TUZLANSKI	434.424	300.921	99.589	73.295	906	172.884	42,4	33,1	57,5	69,27%
Federacija BiH	2.168.602	1.499.495	525.397	311.679	996	837.076	37,2	35,0	55,8	69,15%

Izvor podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja (Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH)

U 2021. godini u FBiH zabilježen je rast prosječne mjesečne neto plaće u odnosu na prethodnu godinu. Prosječna mjesečna neto isplaćena plaća po zaposlenom radniku u FBiH iznosila je 996 KM, za 4,2% viša u odnosu na prethodnu godinu. Kada su u pitanju kantoni, najviša prosječna neto plaća je isplaćena u Kantonu Sarajevo (1.251 KM), Hercegovačko–neretvanskom kantonu (1.080 KM) i Kantonu 10 (942 KM), dok je najniža u prosječna plaća isplaćena u Srednjobosanskom kantonu (799 KM).

U TK prosječna neto plaća iznosi 906 KM što je više za 5,0% u odnosu na 2020. godinu i što je 91,0% u odnosu na prosjek FBiH. Povećanje prosječne mjesečne neto plaće zabilježeno je u svim kantonima. Najveće povećanje je zabilježeno u Kantonu Sarajevo za 6,1%, a zatim Posavskom kantonu za 5,9%, dok je najmanje povećanje prosječne plaće zabilježeno u Kantonu 10 za 1,4% u odnosu na prethodnu godinu.

Povećanje prosječne mjesečne plaće zabilježeno je u svim općinama TK, a najviše u općinama Čelić za 12,8%, Gradačac za 6,7%, i Doboj-Istok za 6,6%, dok je najmanje povećanje zabilježeno u općini Lukavac za 2,6% u odnosu na prethodnu godinu. Najveća prosječna plata zabilježena je u gradu Tuzla (1.074 KM), a zatim u općinama Banovići i Sapna (1.017 KM). Najmanja prosječna plata zabilježena je u općini Doboj Istok (630 KM) i gradu Gračanica (689 KM).

1.4.4. Prihodi od poreza na dohotke

Porezi na dohotke fizičkih lica po stanovniku se računaju kao odnos ukupnog iznosa naplaćenih poreza koji su tokom jedne fiskalne godine platili poreski obveznici, fizička lica, rezidenti sa prebivalištem ili uobičajenim boravištem na području kantona za koje se vrši izračunavanje, nerezidenti (lica sa prebivalištem u Republici Srpskoj, Brčko Distriktu i strani državljani) koji rade kod poslodavca na teritoriji FBiH i broja stanovnika koji žive na području kantona. Ovaj pokazatelj je jedan od indikatora koji se koristi za izračun indeksa razvijenosti i predstavlja aproksimaciju ukupnog prosječnog ostvarenog dohotka po svim osnovama fizičkih lica koja žive u nekom kantonu.

Za izračun prihoda od poreza koriste se podaci Porezne uprave FBiH iz obrazaca:

- porez na dohodak od nesamostalnih djelatnosti (GIP-1022),
- porez na dohodak od samostalne djelatnosti (SPR-1053),
- porez po odbitku od slobodnih i drugih samostalnih djelatnosti (AUG-1031, ASD-1032, AMS-1035, APR-1036),
- porez na prihod od imovine i imovinskih prava (PIP-1034),
- porez od iznajmljivanja imovine (PRIM-1054),
- porez na dohodak od ulaganja kapitala, dobitke nagradnih igara i igara na sreću, i
- porez po odbitku nerezidenta na prihode od povremenog obavljanja samostalne djelatnosti (PDN-1033).

Prema podacima Porezne uprave FBiH, u 2021. godini u Federaciji BiH, ukupni porezi na dohotke fizičkih lica iznosili su 530.286.792 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 17,3% (prihodi u 2020. godini su iznosili 452.029.321). Najviši porezi na dohotke fizičkih lica u 2021. godini ostvareni su u Kantonu Sarajevo u iznosu od 194,9 mil. KM, Tuzlanskom kantonu u iznosu od 83,4 mil. KM i Zeničko-dobojskom u iznosu od 65,4 mil. KM, dok su najniži porezi na dohotke fizičkih lica ostvareni u Bosansko-podrinjskom kantonu u iznosu od 6,3 mil. KM i Posavskom kantonu u iznosu od 5,3 mil. KM. Porezi na dohotke fizičkih lica po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u FBiH iznose 245 KM i viši su za 23,8% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 16. Porezi na dohotke fizičkih lica po kantonima FBiH u 2021. godini

Kanton	Stanovništvo (prisutno)	Porezi na dohotke fizičkih lica u KM	Porezi na dohotke fizičkih lica /PC u KM	Porezi/PC u KM FBiH = 100
Unsko-sanski	264.248	35.160.210	133	54
Posavski	40.422	5.336.894	132	54
Tuzlanski	434.424	83.420.075	192	79
Zeničko- dobojski	354.285	65.389.239	185	75
Bosansko-podrinjski	22.382	6.329.855	283	116
Srednjobosanski	247.100	34.896.926	141	58
Hercegovačko- neretvanski	214.523	51.933.288	242	99
Zapadno-hercegovački	92.704	19.647.771	212	87
Kanton Sarajevo	419.918	194.909.428	464	190
Kanton 10	78.596	9.196.174	117	48
Federacija BiH	2.168.602	530.286.789*	245	100

Izvor: Federalni zavod za programiranje razvoja

U Tuzlanskom kantonu u 2021. godini prikupljeni su porezi na dohotke fizičkih lica u iznosu od 83,4 mil. KM, što je u odnosu na prošlu godinu više za 14,5%. Najviši porezi na dohotke fizičkih lica ostvareni su u Tuzli u iznosu od 34,3 mil. KM, a najniži u općini Teočaku 446,2 hilj. KM.

Porezi na dohotke fizičkih lica po glavi stanovnika (prisutni broj stanovnika) u Tuzlanskom kantonu iznose 192 KM, što je u odnosu na prošlu godinu više za 15,3% i što je 79% u odnosu na prosjek FBiH. Najviši porezi na dohotke fizičkih lica po glavi stanovnika ostvareni su u Tuzli u iznosu od 317 KM, a najniži u općini Sapna 53 KM.

1.4.5. Industrijska proizvodnja

Prema statističkim podacima, u 2021. godini u FBiH je došlo do rasta ukupne industrijske proizvodnje za 9,8% u odnosu na prethodnu godinu. Gledano po kantonima, rast ukupne industrijske proizvodnje zabilježili su svi kantoni a najviše Hercegovačko-neretvanski kanton (za 27,4%), Srednjobosanski i Bosansko-podrinjski kanton (za 18,0%) i Unsko – sanski (za 15,5%), dok su najmanji rast industrijske proizvodnje zabilježili Zeničko-dobojski (za 2,0%) i Kanton 10 (za 0,9%).

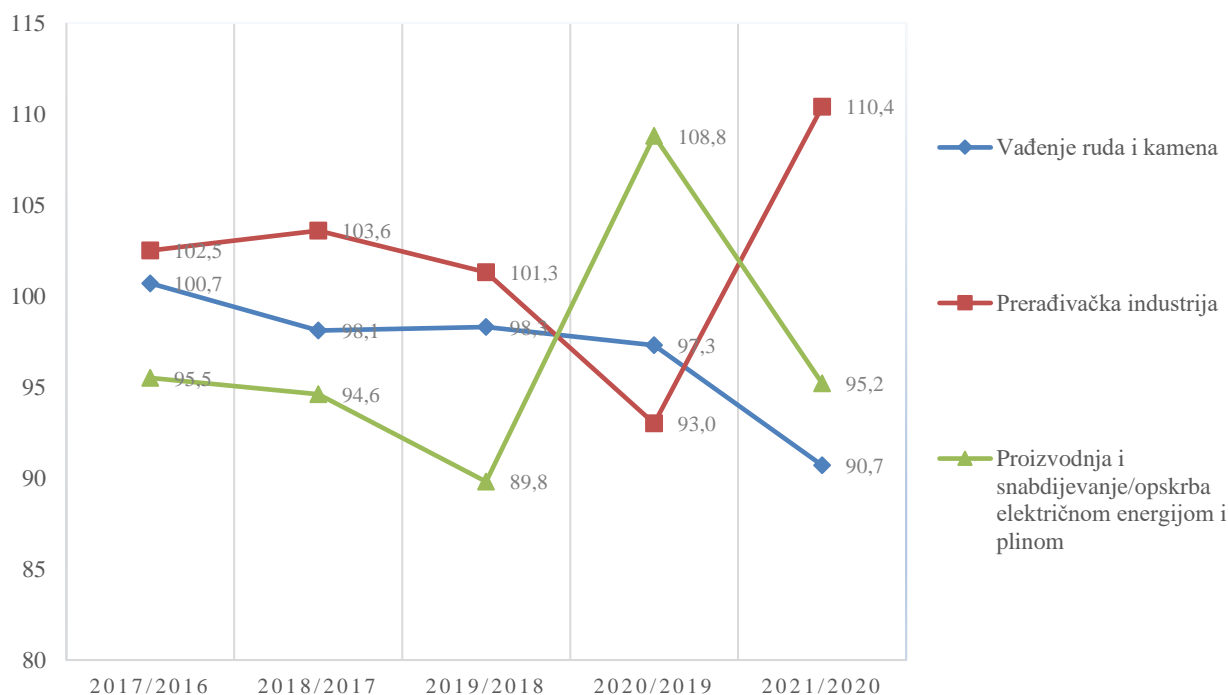
Tabela 17. Index industrijske proizvodnje po godinama u Tuzlanskom kantonu i FBiH

Indeks-Godina	Tuzlanski kanton	Federacija BiH
2013/2012	102,7	107,4
2014/2013	104,2	100,1
2015/2014	99,8	102,2
2016/2015	106,6	102,6
2017/2016	100	103,8
2018/2017	100	100,8
2019/2018	97,9	97,3
2020/2019	97,4	94,2
2021/2020	102,8	109,8

Izvor podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja (Makroekonomski pokazatelji po kantonima FBiH)

Indeks industrijske proizvodnje po godinama u Tuzlanskom kantonu i FBiH u periodu 2013.-2021. godine prezentiran je u Tabeli 16. U 2021. godini je u Tuzlanskom kantonu ostvaren rast ukupnog fizičkog obima industrijske proizvodnje za 2,8%.

Index industrijske proizvodnje u Tuzlanskom kantonu prema glavnim industrijskim granama je po godinama predstavljen u Grafikonu 4. Na osnovu dostupnih zvaničnih podataka utvrđeno je da je u 2021. godini došlo do najznačajnijeg pada indexa industrijske proizvodnje u Proizvodnji i snabdijevanju električnom energijom i plinom, te u oblasti Vađenja ruda i kamena, dok je rast indexa industrijske proizvodnje zabilježen u oblasti Prerađivačke industrije.

Grafikon 4. Index industrijske proizvodnje prema glavnim industrijskim granama u TK

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku (Tuzlanski kanton u brojkama)

1.4.6. Poljoprivredna proizvodnja

Poljoprivreda predstavlja jednu od potencijalnih ključnih oblasti razvoja imajući u vidu prirodne resurse kojim Tuzlanski kanton raspolaže, ali je zbog značajnog uticaja pandemije COVID 19 u 2020. i 2021. godini pretrpjela velike štete te će u narednom periodu biti od ključne važnosti pružiti podršku oporavku i razvoju poljoprivrede na području Kantona. Najveći izazovi sa kojima se poljoprivredni proizvođači susreću su usitnjenost parcela, niska produktivnost i niska specijalizacija rada sa jedne strane, te nedovoljni kapaciteti za otkup sa druge strane. Broj registriranih poslovnih subjekata u poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu (osnovne pravne osobe i obrti) iznosi 944 i zabilježio je pad u 2021. godini u odnosu na polaznu vrijednost iz Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. godina, gdje je evidentiran broj od 970 poslovnih subjekata.

Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta na području Tuzlanskog kantona iznosi 120.914 ha, od čega je površina obradivog zemljišta 110.612 ha, odnosno 91,48%. Mogućnosti za bolje korištenje zemljišta leže i u nepovoljnom omjeru između obradivog i neobrađenog zemljišta, s obzirom na činjenicu da se koristi tek oko 50% obradivih površina.

Tabela 18. Pregled prinosa usjeva u Tuzlanskom kantonu u periodu 2014-2021.

Usjevi	Požnjevena površina (ha)									Prinos, tona														
										ukupno						po ha								
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021								
Pšenica	3.440	3.702	3.711	3.485	3.682	3.256	3.448	3.832	8.209	12.448	15.216	12.741	13.465	11.897	17.217	20.274	2,4	3,4	4,1	3,7	3,7	3,7	5	5,3
Raž	231	303	247	234	253	236	230	256	507	735	820	593	718	688	645	810	2,2	2,4	3,3	2,5	2,8	2,9	2,8	3,2
Ječam	508	535	564	562	622	1.053	972	1157	1.259	1.733	2.155	2.052	2.506	5.824	6.377	4.529	2,5	3,2	3,8	3,7	4	5,5	6,6	3,9
Zob	461	506	441	376	421	362	384	377	953	1.212	1.323	1.014	1.178	1.070	1.469	1.341	2,1	2,4	3	2,7	2,8	3	3,8	3,6
Tritikale	n/a	n/a	n/a	803	969	821	773	921	n/a	n/a	n/a	3.679	3.459	3.960	5.195	3.744	n/a	n/a	n/a	4,6	3,6	4,8	6,7	4,1
Kukuruz - zrno	19.497	21.343	21.535	21.779	21.667	21.068	21.914	22.023	68.507	92.839	118.121	73.515	107.287	107.756	138.365	93.450	4	4	6	3,4	5	5,1	6,3	4,2
Mrkva	n/a	n/a	n/a	100	94	93	103	98	n/a	n/a	n/a	483	504	499	531	430,5	n/a	n/a	n/a	4,8	5,4	5,4	5,1	4,4
Krastavac	n/a	n/a	n/a	492	620	589	523	531,1	n/a	n/a	n/a	2.886	3.391	3.758	6.534	2.696	n/a	n/a	n/a	5,9	5,5	6,4	12,5	5,1
Krom./Kumpir	6.918	7.314	7.220	7.143	7.199	7.052	7.462	7.096	46.387	66.916	78.630	61.655	70.751	75.752	82.559	62.373	7	9	11	8,6	9,8	10,7	11,1	8,8
Crni luk	606	640	683	672	658	661	690	669	2.554	2.544	3.953	2.950	4.491	4.878	5.752	5.017	4	4	6	4,4	6,8	7,4	8,3	7,5
Bijeli luk/češnjak	n/a	n/a	n/a	244	251	234	266	246	n/a	n/a	n/a	571	705	698	828	730,3	n/a	n/a	n/a	2,3	2,8	3	3,1	3,0
Grah - zrno	650	636	655	657	636	671	637	728	637	1092	1184	843	1.207	1.364	1.041	927	1	2	2	1,3	1,9	2	1,6	1,3
Grašak-zrno	n/a	n/a	n/a	82	105	55	58	61	n/a	n/a	n/a	82	105	55	58	58,5	n/a	n/a	n/a	1	1	1	1	1,4
Kupus	931	993	1.013	992	1017	1.002	1.058	1.050	2.080	3.723	4.620	3.347	4.849	5.632	6.734	5.685	2	4	5	3,4	4,8	5,6	6,4	5,4
Paradajz/Rajčica	585	580	647	626	621	609	665	652	2.244	2.708	3.540	2.828	3.192	3.404	3.964	3.505	4	5	6	4,5	5,1	5,6	6	5,4
Paprika zelena	508	509	562	550	548	539	611	596	1.350	1.728	2.205	1.865	2.041	2.358	2.931	2.452	3	3	4	3,4	3,7	4,4	4,8	4,1
Djetelina-sijeno	2.121	2.134	2.187	2.102	2.140	2.100	2.188	2.173	6.762	7.682	8.606	6.873	8.084	8.012	8.167	5.920	3	4	4	3,3	3,8	3,8	3,7	2,7
Lucer./Lucerna	1.993	2.134	2.204	2.115	1.953	2.070	2.098	2.019	6.029	7.303	8.279	6.359	7.225	7.219	7.340	5.573	3	3	4	3	3,7	3,5	3,5	2,8
Kukuruz za krmu	10.528	11.401	12.334	12.288	12.845	13.191	14.205	14.392	116.184	154.363	189.295	104.645	183.381	129.807	167.293	191.815	11	14	15	8,5	14,3	9,8	11,8	13,3
Stočna repa	60	11	18	23	22	22	23	24	390	127	206	234	321	380	445	398	7	12	11	10,2	14,6	17,3	19,3	16,6
Trav. djet.smj.	2.797	3.150	3.228	3.433	3.176	3.267	3.237	2.993	6.430	7.823	9.172	7.163	8.153	9.454	10.783	7.397	2	3	3	2,1	2,6	2,9	3,3	2,5

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku (Tuzlanski kanton u brojkama)

Jedan od najznačajnijih prirodnih resursa, na kojem je bazirana stogodišnja tradicija prerade drveta na području TK, jesu šume. Ukupna površina šuma i šumskog zemljišta na području TK iznosi 126.071 ha, a

ukupna zaliha drvene mase je procijenjena na 16,825 miliona kubnih metara. Proizvodnja šumskih sortimenata u 2021. iznosi 155 hiljada kubnih metara i zabilježila je pad u odnosu na polaznu vrijednost iz Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. godina, kada je iznosila 163 hiljada kubnih metara.

U strukturi sjetvenih površina na području Tuzlanskog kantona dominiraju žita, prije svega kukuruz, koji je dominantna kultura za spremanje stočne hrane i pšenica, dok je udio raži, ječma i zobi nizak. Prinosi ovih kultura jako variraju, ovisno o vremenskim uvjetima, s obzirom da gotovo ne postoje sistemi za navodnjavanje, te zaštitu od leda i drugih vremenskih nepogoda. Proizvodnja krmnog bilja bilježi rast, zahvaljujući značajnom povećanju sjetvenih površina pod silažnim kukuruzom, koji bilježi i značajan rast prinosa, dok je proizvodnja uljarica gotovo pred gašenjem. Tradicionalno se na području Kantona uzgajaju povrtlarske kulture, najviše krompir, ali uglavnom na malim površinama, a sve veći značaj ima plastenička proizvodnja.

Tabela 19. Pregled prinosa voća u Tuzlanskom kantonu u periodu 2014-2021.

	Godina	Voće									
		Trešnje	Višnje	Kajsije	Jabuke	Kruške	Šljive	Breskve	Orasi	Grožđe	
Broj rodni stabala	2014	190.655	96.159	43.342	1.306.493	532.892	2.576.159	45.100	77.610	n/a	
	2015	193.545	97.502	41.682	1.324.352	558.347	2.714.350	47.562	85.145	n/a	
	2016	193.688	97.305	37.880	1.377.674	588.398	2.710.750	38.538	85.615	n/a	
	2017	201.641	101.090	38.095	1.419.715	598.036	2.597.869	49.055	73.480	30.900	
	2018	205.923	102.938	38.906	1.463.980	613.252	2.650.980	49.552	72.655	30.900	
	2019	209.835	103.483	39.379	1.489.925	630.521	2.712.428	50.100	74.170	32.990	
	2020	214.348	103.235	40.315	1.527.090	649.292	2.782.477	49.300	75.245	19.290	
	2021	217.886	104.006	41.256	1.572.782	647.457	2.836.281	49.191	73.885	40.850	
Prinos	ukupno (t)	2014	2.241	1.134	88	7.079	2.781	18.744	270	285	n/a
		2015	2.821	1.336	126	13.121	4.055	25.794	348	424	n/a
		2016	3.017	1.329	123	14.371	4.755	28.327	293	555	n/a
		2017	2.943	1.189	522	12.268	3.779	16.616	257	346	100
		2018	3.278	1.232	233	16.670	5.543	26.297	327	521	91
		2019	2.733	1.026	389	14.088	4.586	19.116	306	538	87
		2020	2.962	1.143	245	17.985	5.821	23.485	345	554	53
		2021	2.673	1.164	202	15.957	4.352	17.809	264	451	92
	kg/stablo	2014	12	12	2	5	5	7	6	4	n/a
		2015	15	14	3	10	7	10	7	5	n/a
		2016	16	14	3	10	8	10	8	7	n/a
		2017	15	12	14	9	6	6	5	5	3
		2018	16	12	6	11	9	10	7	7	3
		2019	13	10	10	10	7	7	6	7	3
		2020	13,8	11,1	6,1	11,8	9	8,4	7	7,4	2,7
2021	12,3	11,2	4,9	10,1	6,7	6,3	5,4	6,1	2,4		

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku (Tuzlanski kanton u brojka)

U strukturi voćarskih kultura zastupljena je proizvodnja jabučastog, jezgrastog, koštičavog i jagodičastog voća. U ukupnoj voćarskoj proizvodnji dominira proizvodnja šljive i jabuke, koje kao i ostale voćarske kulture uglavnom bilježe povećanja broja rodni stabala, ali i velike oscilacije u prinosima, ovisno o vremenskim uvjetima.

1.4.7. Turizam

Analizirajući pokazatelje u oblasti turizma, možemo utvrditi da je u 2021. godini u Tuzlanskom kantonu zabilježen rast svih posmatranih pokazatelja u odnosu na prethodnu godinu, kada su najveći uticaj na ovu oblast imali globalni poremećaji izazvani pandemijom COVID-19. Tuzlanski kanton je u 2020. godini posjetilo ukupno 20.877 turista, što je za 28.006 ili 57% manje u odnosu na 2019. godinu, dok je u 2021. godini je ostvaren broj noćenja od 70.651, što je za 30.133 ili 75,14% više u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 20. Pregled broja dolazaka i noćenja turista prema vrstama objekata u periodu 2014-2021.godina

	DOLASCI TURISTA			NOĆENJA TURISTA		
	Ukupno	Domaći	Strani	Ukupno	Domaćih turista	Stranih turista
2014	35.432	21.130	14.302	65.729	37.855	27.874
Hoteli i sličan smještaj	32.796	19.615	13.181	60.858	35.781	25.077
Odmarališta i slični objekti	2.636	1.515	1.121	4.871	2.074	2.797
Broj ležaja	1.619					
2015	41.799	24.435	17.364	87.631	55.372	32.260
Hoteli i sličan smještaj	38.824	22.621	16.203	82.407	52.602	29.806
Odmarališta i slični objekti	2.975	1.814	1.161	5.224	2.770	2.455
Broj ležaja	1.632					
2016	44.478	25.684	18.794	83.555	47.708	35.847
Hoteli i sličan smještaj	41.739	24.071	17.668	79.032	45.230	33.802
Odmarališta i slični objekti	2.616	1.593	1.023	4.334	2.442	1.892
Ostali smještaj	123	20	103	189	36	153
Broj ležaja	1.848					
2017	46.231	25.080	21.151	80.011	39.172	40.839
Hoteli i sličan smještaj	43.883	23.736	20.147	75.799	36.782	39.017
Odmarališta i slični objekti	1.788	1.024	764	2.861	1.552	1.309
Ostali smještaj	560	320	240	1.351	838	513
Broj ležaja	1.907					
2018	47.077	25.096	21.981	81.512	38.117	43.395
Hoteli i sličan smještaj	44.487	23.765	20.722	76.496	35.556	40.940
Odmarališta i slični objekti	2.152	1.011	1.141	3.393	1.387	2.006
Ostali smještaj	438	320	118	1.623	1.174	449
Broj ležaja	1.913					
2019	48.883	27.648	21.235	91.923	47.679	44.244
Hoteli i sličan smještaj	45.895	25.741	20.154	85.710	43.720	41.990
Odmarališta i slični objekti	2.497	1.517	980	4.197	2.485	1.712
Ostali smještaj	491	390	101	2.016	1.474	542
Broj ležaja	1.614					
2020	20.877	14.575	6.302	40.338	25.520	14.818
Hoteli i sličan smještaj	19.698	13.478	6.220	38.172	23.507	14.665
Odmarališta i slični objekti	894	831	63	1.282	1.203	79
Ostali smještaj	285	266	19	884	810	74
Broj ležaja	1.788					
2021	37.196	22.436	14.760	70.651	38.800	31.851
Hoteli i sličan smještaj	36.456	21.770	14.686	68.103	36.423	31.680
Odmarališta i slični objekti	321	275	46	1.404	1.340	64
Ostali smještaj	419	391	28	1.144	1.037	107
Broj ležaja	1.744					

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku (Tuzlanski kanton u brojkama)

Nakon što je broj domaćih gostiju bilježio porast u 2019. godini, u 2020. godini je zabilježen pad, a u 2021. godini bilježimo ponovni rast kako broja stranih gostiju za 134,21%, tako i broja noćenja stranih turista za 114,95% u odnosu na broj noćenja u prošloj godini te je evidentiran i rast broja noćenja domaćih turista za 52,04%.

Kada su u pitanju smještajni kapaciteti, preko 50% istih se nalazi na prostorima grada Tuzla, dok općine sa izrazitim turističkim potencijalima u sveukupnoj ponudi učestvuju sa skromnim kapacitetima.

Tuzlanski kanton je prepoznat, ali nedovoljno brendiran kao značajna destinacija u zdravstvenom turizmu, sportskom turizmu, ruralnom turizmu, agroturizmu, a ne treba zanemariti niti kulturno-historijsko naslijeđe Tuzlanskog kantona kada se govori o turističkim potencijalima, koje također može biti okosnica razvoja turizma. U prilogu tome govori i bogato kulturno-historijsko naslijeđe, koje je osnova ponude u oblasti kulturnog turizma na Tuzlanskom kantonu, a mineralni izvori podloga za razvoj kapaciteta zdravstvenog i wellness turizma, čije učešće raste iz godine u godinu na području Tuzlanskog kantona. Brojna su bogatstva turističke ponude koja bi uz postojeće prednosti i naslijeđe, uz inovativan pristup prilagođen svjetskim trendovima i ulaganjima, postala zamajac razvoja ostalih privrednih grana Kantona, ali i razvoja cjelokupnog područja, čime se otvara prostor za nove investitore sa brojnim mogućnostima.

1.5. Društveni pokazatelji

U Tabeli 21. predstavljen je trend promjena vrijednosti ključnih pokazatelja društvenog razvoja u Tuzlanskom kantonu, sa postavljenim ciljevima u 2027. godini.

Tabela 21. Pregled indikatora društvenog razvoja u Tuzlanskom kantonu za 2021. godinu

Indikator	Polazna vrijednost (2019/2020)	Vrijednost u 2021	Ciljna vrijednost (2027)
STRATEŠKI CILJ 2. RAZVIJEN INKLUZIVNI I PROSPERITETNI DRUŠTVENI SEKTOR SA JEDNAKIM PRAVIMA ZA SVE GRAĐANE			
Stepen migracije stanovništva, %	-1,57	-1,26	5
Stopa prirodnog priraštaja stanovništva, na 1.000 stanovnika	-0,0083	-0,012	0,01
Vitalni indeks	82	58	110
Broj doktora medicine, na 1.000 stanovnika TK	2,44	2,72	2,8
Broj studenata na 1.000 stanovnika	22,7	18,5	28
Indeks socijalne isključenosti HSEI	50,32%	n/a	40,00%
Prioritet 2.1. Unapređenje i modernizacija obrazovanja i nauke			
% obuhvata predškolskim obrazovanjem (3-6 god)	10	15,14	50
% udio radno sposobnog stanovništva sa višom i visokom školom, magisterijem i doktoratom u ukupnoj radnoj snazi	12,87%	8,57%	16,00%
Rang univerziteta na međunarodnoj ljestvici	3.107	3.954	<3000
Prioritet 2.2. Razvoj savremenog sistema zdravstvene zaštite			
% osoba sa zdravstvenim osiguranjem	93%	91,24%	95%
Stopa mortaliteta, na 1.000 stanovnika	9,89	13,3	8
Informatički uvezana primarna, sekundarna i tercijarna zdravstvena zaštita u TK	NE	NE	DA
Prioritet 2.3. Unapređenje sistema socijalne zaštite i položaja ranjivih grupa stanovništva			
Stopa fertiliteta	1,24	1,17	1,4
Stopa nataliteta, na 1.000 stanovnika	8,9	7,7	9,5

Indeks starosti (odnos 60+ i 0-14)	107,4	118,3	95
Procenat općina i gradova u TK u kojima je formirano Vijeće mladih	61,50%	61,50%	100%
Prioritet 2.4. Poticati i razvijati sportsko-kulturne aktivnosti			
Broj sportista upisanih u registar sportista	0	0	10.000
% JLS sa adekvatnim multifunkcijskim sportskim dvoranama	77,00%	77,00%	100%
Broj korisnika rekonstruisanih objekata kulture na godišnjem nivou	0	n/a	12.000
Prioritet 2.5. Unapređenje javne sigurnosti i održivo upravljanje rizicima od prirodnih i drugih nesreća			
Procenat općina i gradova sa formiranim, obučanim i opremljenim Službama za zaštitu i spašavanje	77%	77%	100%
Procenat ukupne rasvijetljenosti krivičnih djela	68,78%	70,18%	75,00%

Napomena: Vrijednost pojedinih polaznih i ciljnih indikatora odstupa od vrijednosti polaznih indikatora u Strategiji razvoja Tuzlanskog kantona. Razlog u tome leži u različitoj metodologiji obrade podataka. Za dalju analizu posmatranih indikatora će se kao relevantno polazište uzimati vrijednosti koje su unesene u ovoj tabeli.

Kada je u pitanju vrijednost pokazatelja u okviru Strateškog cilja 2. Razvijen inkluzivni i prosperitetni društveni sektor sa jednakim pravima za sve građane, zabrinjavajući je kontinuirani negativni prirodni priraštaj stanovništva sa sve izraženijom razlikom između broja umrlih i broja novorođenih te negativni stepen migracije stanovništva. Također je primjetna izmjena u starosnoj strukturi gdje dolazi do izrazitog povećanja populacije starije od 65, uz istovremeno smanjenje populacije mlađe od 14 godina. Vitalni indeks na Tuzlanskom kantonu je smanjen u odnosu na polaznu vrijednost, kao i broj studenata na 1.000 stanovnika. Broj doktora medicine na 1.000 stanovnika je povećan u odnosu na polaznu vrijednost iz Strategije razvoja Tuzlanskog kantona.

U okviru Prioriteta 2.1. Unapređenje i modernizacija obrazovanja i nauke, procenat obuhvata djece koja koriste usluge predškolskog obrazovanja i odgoja na Tuzlanskom kantonu je povećan na 15,14% te se može zaključiti da je obuhvat djece ovom uslugom i dalje izrazito mali, ali ima tendenciju rasta. Kada je u pitanju udio radno sposobnog stanovništva sa višom i visokom školom, magisterijem i doktoratom u ukupnoj radnoj snazi, isti je smanjen, kao i rang na međunarodnoj ljestvici koji zauzima Univerzitet u Tuzli kao nosilac visokog obrazovanja na području Tuzlanskog kantona.

U okviru pokazatelja za Prioritet 2.2. Razvoj savremenog sistema zdravstvene zaštite, utvrđeno je da je došlo do smanjenja procenta osoba sa zdravstvenim osiguranjem, dok je stopa mortaliteta povećana. Primarna, sekundarna i tercijarna zdravstvena zaštita još uvijek nisu informatički uvezane na Tuzlanskom kantonu.

Kod pokazatelja za Prioritet 2.3. Unapređenje sistema socijalne zaštite i položaja ranjivih grupa stanovništva, zabilježeno je smanjenje stope fertiliteta i stope natalitea na Tuzlanskom kantonu, dok je procenat jedinica lokalnih samouprava u Tuzlanskom kantonu u kojima je formirano Vijeće mladih ostao na nivou polazne vrijednosti iz Strategije razvoja Tuzlanskog kantona.

Kada je u pitanju Prioritet 2.4. Poticati i razvijati sportsko-kulturne aktivnosti, utvrđeno je da još uvijek nema upisanih u registar sportista, procenat JLS sa adekvatnim multifunkcijskim sportskim dvoranama je ostao na istom nivou.

U okviru Prioriteta 2.5. Unapređenje javne sigurnosti i održivo upravljanje rizicima od prirodnih i drugih nesreća, utvrđeno je da je procenat općina i gradova sa formiranim, obučanim i opremljenim Službama za zaštitu i spašavanje ostao na nivou polaznih vrijednosti, dok je procenat ukupne rasvijetljenosti krivičnih djela u 2021. godini veći u odnosu na polaznu vrijednost.

1.5.1. Obrazovanje

Na području Tuzlanskog kantona u školskoj 2021/2022. godini registrovane je 241 ustanova za osnovno i srednje obrazovanje. Ukupno 50.231 učenik pohađa školu, što je za 505 učenika manje u odnosu na prošlu godinu (50.736), te prati tendenciju smanjenja iz prethodnog perioda, što se može dovesti sa već pomenutim trendom rasta broja stanovnika koji napuštaju Tuzlanski kanton i odlaze u druge zemlje, ali i sa posljedicama dugogodišnjeg negativnog prirodnog priraštaja stanovništva na Tuzlanskom kantonu.

U FBiH, ukupan broj učenika osnovnog i srednjeg obrazovanja u 2021/2022. godini iznosi 242.594, što je manje za 3.802 učenika u odnosu na prethodnu godinu (246.396). Broj učenika na jednog nastavnika i prosječan broj učenika u odjeljenju u osnovnom obrazovanju ima i dalje tendenciju smanjenja. I dalje, određeni broj djece ostaje izvan školskog sistema. U većini slučajeva su to djeca iz ranjivih kategorija poput pripadnika romske nacionalnosti, djeca iz porodica u stanju socijalne potrebe, i to najčešće u ruralnim sredinama, te djeca s posebnim obrazovnim potrebama.

Na nivou prosječnog broja učenika su po pet JLS iz Tuzlanskog, Zeničko-dobojskog i Hercegovačko-neretvanskog kantona, kao i šest JLS iz Srednjobosanskog kantona. Iznad prosjeka učenika ima 22 JLS, najviše iz Tuzlanskog kantona, njih 6 JLS.

Kada je riječ o predškolskom obrazovanju u Tuzlanskom kantonu, procijenjeno je povećan na 15,14% te se može zaključiti da je obuhvat djece ovom uslugom i dalje izrazito mali, ali ima tendenciju rasta.

Pandemija COVID-19 je, pored zdravstvenog i privrednog sektora, ukazala i na nedostatke u obrazovnom sistemu koje su ogledaju kroz nedovoljnu digitalizaciju obrazovnog sistema na svim nivoima te nespремnost nastavnika i učenika na online način rada.

Tabela 22. Pregled osnovnog obrazovanja u Tuzlanskom kantonu i FBiH periodu 2014.-2021.godina

Grad/ Općina	Broj škola							Broj odjeljenja							Broj učenika							Broj nastavnika							Broj učenika na 1000 stanovnika										
	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Banovići	14	13	13	13	13	13	13	94	92	94	101	95	101	100	100	2031	2005	2006	1991	2042	1992	2148	161	148	169	166	159	165	204	187	78	77	88	87	90	88	95	96	
Čelić	7	7	7	7	7	7	7	46	39	50	44	44	43	45	44	938	894	922	829	791	737	715	82	76	79	80	78	79	84	75	69	66	90	82	79	74	73	71	
Doboj Istok	5	5	5	5	5	5	5	47	47	50	49	49	48	48	49	1017	994	1018	986	960	932	874	69	69	75	76	81	78	80	75	100	98	101	98	97	94	89	91	
Gračanica	20	20	20	20	20	20	20	217	215	223	209	212	210	202	200	4482	4483	4472	4101	4291	4366	4213	372	351	377	379	385	382	390	361	85	85	99	91	95	97	94	93	
Gradačac	23	23	23	23	23	23	23	180	182	169	178	177	175	172	166	3976	3914	3838	3814	3752	3607	3561	282	277	278	293	259	290	292	313	87	85	98	98	96	93	92	89	
Kalesija	19	19	19	18	19	19	19	148	150	154	151	148	154	144	143	3218	3164	3038	3003	2887	2791	2738	224	231	228	224	230	229	224	89	88	92	91	88	85	84	82		
Kladanj	9	9	9	9	9	9	8	54	58	54	53	55	53	50	54	1059	1030	1019	966	940	857	821	60	88	92	92	92	83	89	72	71	84	81	79	73	71	69		
Lukavac	26	26	26	24	24	24	24	156	156	158	150	158	157	153	154	3348	3391	3289	3263	3113	3104	3022	280	278	285	283	279	277	276	282	66	67	75	75	72	72	70	71	
Sapna	6	6	6	6	6	6	6	40	37	40	45	42	38	38	37	860	825	811	786	743	689	652	59	57	29	22	61	21	54	68	65	74	65	69	65	62	61		
Srebrenik	26	26	26	26	26	26	26	185	184	183	181	183	186	170	175	4023	3918	3858	3794	3755	3630	3376	305	321	326	297	298	325	329	81	93	97	96	95	92	86	90		
Teočak	4	4	4	4	4	4	4	29	29	29	28	27	26	25	24	595	575	560	525	489	457	434	43	43	43	42	40	38	39	81	79	76	72	68	64	61	56		
Tuzla	33	33	33	33	33	33	33	402	401	390	402	391	387	384	399	8575	8554	8470	8511	8425	8151	8086	695	706	718	715	712	708	758	65	65	77	77	77	74	74	78		
Živinice	20	20	20	20	20	20	20	247	265	268	250	263	240	234	232	5639	5584	5535	5457	5348	5275	5173	383	400	406	388	386	387	396	100	99	96	94	92	91	89	88		
Tuzlanski kanton	212	211	211	208	209	209	209	1.845	1.855	1.862	1.841	1.844	1.818	1.765	1.777	39.761	39.331	38.836	38.026	37.536	36.588	35.813	3.015	3.045	3.105	3.076	3.059	3.037	3.182	80	79	88	86	85	83	82	83		
Federacija BiH	1.081	1.078	1.078	1.066	1.058	1.042	1.031	1.023	9.606	9.547	9.527	9.428	9.428	9.310	9.340	9.221	194.530	190.179	188.430	185.030	182.986	179.050	174.938	172.500	15.277	14.943	15.024	15.152	15.296	15.283	15.688	15.668	83	81	85	84	83	82	80

Izvor podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja (Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH)

Tabela 23. Pregled srednjeg obrazovanja u Tuzlanskom kantonu i FBiH periodu 2014.-2021. godina

	Školska godina	Broj škola	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj nastavnika	Broj učenika na 1000 stanovnika	TK	Školska godina	Broj škola	Broj odjeljenja	Broj učenika	Broj nastavnika	Broj učenika na 1000 stanovnika
								FBiH					
	2014/ 2015	35	782	19.228	1.728	39		2014/ 2015	213	4.086	96.681	8.747	41
	2015/ 2016	36	729	16.890	1.826	34		2015/ 2016	213	3.893	87.852	8.748	38
	2016/ 2017	36	705	15.751	1.741	36		2016/ 2017	213	3.755	82.816	8.523	38
	2017/ 2018	36	727	15.966	1.683	36		2017/ 2018	213	3.747	81.470	8.588	37
	2018/ 2019	34	717	15.579	1.686	35		2018/ 2019	214	3.684	76.463	8.401	35
	2019/ 2020	34	736	15.078	1.658	34		2019/ 2020	216	3.678	73.029	8.516	33
	2020/ 2021	34	729	14.923	1.714	34		2020/2021	215	3.679	71.458	8.543	33
	2021/ 2022	33	725	14.384	1.706	33		2021/2022	214	3.639	70.094	8.567	32

Izvor podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja (Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH)

Tabela 24. Pregled visokog obrazovanja u Tuzlanskom kantonu u periodu 2015.-2021. godina

Akademska godina	Broj visokoškolskih ustanova		Upisani studenti					
			Ukupno		Žene		Redovni studenti	
	Javne	Privatne	Javne	Privatne	Javne	Privatne	Javne	Privatne
2015/2016	13	7	10.472	759	6.310	295	10.329	642
2016/2017	13	14	9.984	1.362	5.889	531	9.935	1.084
2017/2018	13	5	9.342	1.578	5.735	645	9.274	1.091
2018/2019	13	5	8.304	1.654	5.197	688	8.228	1.037
2019/2020	13	4	7.620	1.452	4.842	655	7.539	907
2020/2021	13	4	7.608	1.281	4.785	619	7.529	732
2021/2022	13	4	6.866	1.182	4.454	530	6.781	676

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku (Tuzlanski kanton u brojkama)

Na području Tuzlanskog kantona u akademskoj 2021/2022. godini registrovano je 17 ustanova za visoko obrazovanje, od toga 13 javnih i 4 privatne. Kada je riječ o visokoškolskom obrazovanju, nosilac visokog obrazovanja na području Tuzlanskog kantona je Javna ustanova Univerzitet u Tuzli, iako se nastava odvija i na četiri privatna univerziteta.

Ukupno 8.048 studenata je upisano u visokoškolske ustanove, što je za 841 studenta manje u odnosu na prošlu akademsku godinu (8.889), te poput trenda u osnovnom i srednjem obrazovanju prati tendenciju smanjenja iz prethodnog perioda. Smanjenje broja upisa studenata prati i druge visokoškolske ustanove u FBiH, a kao direktan uzrok tome identificirana su demografska i migracijska kretanja, te stalni rast broja stanovnika koji odlaze u druge zemlje.

Kada su u pitanju diplomirani studenti u Tuzlanskom kantonu, uvidom u zvanične podatke je utvrđeno da je taj broj u 2021. godini niži u odnosu na prošlu godinu za ukupno 92 studenta i iznosi 1.404 diplomirana studenta.

Tabela 25. Pregled diplomiranih studenata u Tuzlanskom kantonu u periodu 2017.-2021. godina

Godina	Ustanova	Diplomirani studenti			
		Ukupno	Žene	Redovni studenti	Žene
2017	Javne visokoškolske ustanove	1.289	808	1.232	776
	Privatne visokoškolske ustanove	139	63	124	54
	Visoke škole	17	4	6	2
	Ukupno	1.445	875	1.362	832
2018	Javne visokoškolske ustanove	1.320	837	1.221	790
	Privatne visokoškolske ustanove	161	83	118	57
	Visoke škole	39	16	16	9
	Ukupno	1.520	936	1.355	856
2019	Javne visokoškolske ustanove	1.450	959	1.356	900
	Privatne visokoškolske ustanove	276	152	107	62
	Visoke škole	39	16	16	9
	Ukupno	1.765	1.127	1.479	971
2020	Javne visokoškolske ustanove	1.265	838	1.204	803
	Privatne visokoškolske ustanove	231	133	115	60
	Visoke škole	0	0	0	0
	Ukupno	1.496	971	1.319	863
2021	Javne visokoškolske ustanove	1.107	751	1.030	704
	Privatne visokoškolske ustanove	297	168	142	83
	Visoke škole	0	0	0	0
	Ukupno	1.404	919	1.172	787

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku (Tuzlanski kanton u brojkama)

1.5.2. Kultura i umjetnost

Iz oblasti kulture i umjetnosti, na području Tuzlanskog kantona djeluju po dva profesionalna i amaterska pozorišta, i dva kina, a ukupan broj predstava i posjetitelja je predstavljen u Tabeli 26. Obzirom da zvanični podaci za 2021. godinu nisu još uvijek objavljeni, u tabeli su predstavljeni pokazatelji iz 2019. i 2020. godine.

Tabela 26. Pregled pokazatelja za ustanove iz oblasti kulture i umjetnosti

POZORIŠTA / KAZALIŠTA	2019				2020			
	Pozorišta/ Kazališta	Predstave	Posjetitelji	Zaposleni	Pozorišta/ Kazališta	Predstave	Posjetitelji	Zaposleni
Profesionalna pozorišta/kazališta	2	136	14.770	40	2	39	3.510	43
Grad Tuzla	2	136	14.770	40	2	39	3.510	43
Amaterska pozorišta/kazališta	2	23	9.874	79	2	32	1.540	79
Grad Tuzla	1	13	8.374	50	1	18	1.100	50
Grad Srebrenik	1	10	1.500	29	1	14	440	29
KINA	Kina	Predstave	Posjetitelji	Zaposleni	Kina	Predstave	Posjetitelji	Zaposleni
Kina ukupno	2	7103	168.258	12	3	2791	48.665	8
Grad Gračanica	–	–	–	–	1	3	230	–
Grad Tuzla	1	7100	167.858	10	1	2788	48.435	6
Grad Živinice	1	3	400	2	1	–	–	2

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku (Tuzlanski kanton u brojkama)

1.5.3. Zdravstvena zaštita

Ranjivost zdravstvenog sektora je posebno podcrtala pandemija COVID 19, koja je iscrpila dostupne ljudske potencijale u zdravstvenim ustanovama te u potpunosti popunila kapacitete dostupnih zdravstvenih ustanova i blokirala pružanje kvalitetnih zdravstvenih usluga, izuzev mjera liječenja pacijenata oboljelih od COVID 19.

Primarna zdravstvena zaštita na području Tuzlanskog kantona pruža se u 13 domova zdravlja sa 168 područnih ambulanti i 228 timova porodične medicine, dok se sekundarna zdravstvena zaštita provodi djelimično u domovima zdravlja koji pružaju konsultativno-specijalističke, dijagnostičke, stomatološke i laboratorijske usluge, u privatnim ordinacijama specijalističke medicine i u okviru Univerzitetsko-Kliničkog Centra Tuzla i Opće Bolnice „Mustafa Beganović“ Gračanica.

U 2021. godini je u Tuzlanskom kantonu evidentirano 368 stanovnika na jednog ljekara, što je neznatno manje u odnosu na podatak iz prethodne godine. Broj stanovnika na jednog stomatologa iznosi 5.871, što je u odnosu na 2020. godinu više za 468.

Broj ljekara na Tuzlanskom kantonu je u apsolutnom iznosu nešto veći u odnosu na prethodnu godinu dok je broj stomatologa nešto manji, te se uz prateće smanjenje broja stanovnika na Tuzlanskom kantonu, javlja i tendencija smanjenja broja stanovnika na jednog ljekara dok je broj stanovnika na jednog stomatologa povećan.

Ukupni bolnički kapaciteti u Tuzlanskom kantonu su u blagom padu i iznose 1.610 kreveta, a time je i broj stanovnika na jednu bolesničku postelju u blagom padu i iznosi 270 stanovnika na 1 bolesničku postelju. Analizirajući bolničke kapacitete u odnosu na 1.000 stanovnika, možemo utvrditi da taj broj u

Tuzlanskom kantonu iznosi 3,71 kreveta na 1.000 stanovnika što je dva puta niže od evropskog standarda od šest kreveta na 1.000 stanovnika.

Tabela 27. Pregled broja zdravstvenih radnika po djelatnostima u TK i FBiH u periodu 2014. - 2021. godine

	Godina	Broj ljekara	Broj stomatologa	Broj bolesničkih postelja	Broj stanovnika		
					na 1 ljekara	na 1 stomatologa	na 1 bolničku postelju
Tuzlanski kanton	2014.	1.029	61	1.609	485	8.183	310
	2015.	1.046	68	1.599	477	7.335	312
	2016.	1.022	72	1.608	434	6.154	276
	2017.	1.069	68	1.607	413	6.499	275
	2018.	1.069	69	1.607	412	6.382	274
	2019.	1.071	74	1.623	410	5.930	270
	2020.	1.168	81	1.610	375	5.403	272
	2021.	1.182	74	1.610	368	5.871	270
Federacija BiH	2014.	4.625	576	8.245	505	4.057	283
	2015.	4.801	581	8.414	486	4.018	277
	2016.	4.764	587	8.379	463	3.758	263
	2017.	4.755	596	8.255	463	3.693	267
	2018.	4.810	604	8.252	457	3.636	266
	2019.	4.922	592	8.107	445	3.699	270
	2020.	5.092	612	7.872	429	3.570	278
	2021.	5.233	576	7.872	414	3.765	275

Izvor podataka: Zavod za javno zdravstvo Federacije BiH (Zdravstveno statistički godišnjak 2021), Federalni zavod za programiranje razvoja (Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH)

1.5.4. Socijalna zaštita

Na području Tuzlanskog kantona djeluje 13 centara za socijalni rad, po jedan u svakoj JLS. Broj slučajeva obrađenih u okviru navedenih centara je varirao u proteklim godinama, te je nakon porasta u 2018. godini, stagnirao u narednoj godini dok je u 2020. godini imao značajan pad. Kada je u pitanju broj intervencija, isti je takođe doživio značajniji porast u 2018. godini, da bi bilježio blagi pad u narednoj godini, a u 2020. godini bilježi značajan pad.

Tabela 28. Pregled aktivnosti centara za socijalni rad u TK u periodu 2015.-2020.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Broj centara za socijalni rad	13	13	13	13	13	13
Zaposleni u centrima - ukupno	136	142	147	154	158	160
Broj slučajeva obrađenih u centru						
Ukupno	52.229	59.089	51.942	71.854	71.546	63.166
žene	25.867	28.318	23.854	23.012	23.075	22.421
Broj intervencija pruženih u centru						
Ukupno	63.009	68.369	56.420	92.459	89.802	56.979
žene	35.176	38.929	31.886	31.447	29.614	29.511

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku (Tuzlanski kanton u brojkama)

Analizirajući podatke o maloljetnim korisnicima socijalne zaštite, možemo utvrditi da najveći broj njih dolazi iz kategorija Ugroženi porodičnom situacijom i Osobe u stanju različitih socijalno-zaštitnih potreba. Ukupan broj maloljetnih korisnika je u 2020. godini iznosio 13.716, te u periodu 2015.-2020. godine bilježi tendenciju opadanja.

Tabela 29. Maloljetni korisnici socijalne zaštite prema kategorijama u periodu 2015.-2020.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ugroženi porodičnom situacijom	7.470	7.416	7.243	6.808	6.795	6.577
Osobe sa smetnjama u psihičkom i fizičkom razvoju	2.229	2.174	1.714	1.607	1.581	1.558
Osobe sa poremećajima u ponašanju ličnosti	221	224	219	212	198	190
Osobe društveno neprihvatljivog ponašanja	674	697	687	594	619	633
Psihički bolesne osobe	24	24	26	30	32	36
Osobe u stanju različitih socijalno-zaštitnih potreba	5.157	5.218	5.061	4.554	4.406	4.321
Bez specifične kategorije (ostali)	357	385	4,34	404	394	401
Ukupno	16.132	16.138	14.954	14.209	14.025	13.716

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku (Tuzlanski kanton u brojkama)

Kada su u pitanju punoljetni korisnici socijalne zaštite, možemo utvrditi da najveći broj njih dolazi iz kategorija Osobe koje nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje i Osobe u stanju različitih socijalno-zaštitnih potreba. Ukupan broj punoljetnih korisnika je u 2020. godini iznosio 52.351, te u periodu 2015.-2020. godine također bilježi tendenciju opadanja.

Tabela 30. Punoljetni korisnici socijalne zaštite prema kategorijama u periodu 2015.-2020.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Korisnici subvencioniranja troškova	314	213	235	205	183	197
Osobe sa smetnjama u psihičkom i fizičkom razvoju	5.561	5.379	3.647	3.565	3.668	3.431
Osobe sa poremećajima u ponašanju ličnosti	-	-	173	160	152	143
Osobe društveno neprihvatljivog ponašanja	1.102	1.209	1.189	967	936	909
Psihički bolesne osobe	446	448	438	448	443	452
Osobe koje nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje	28.573	29.065	28.079	27.231	26.551	25.159
Osobe u stanju različitih socijalno-zaštitnih potreba	23.842	23.661	22.730	21.589	20.487	19.988
Bez specifične kategorije (ostali)	1.759	1.899	1.974	1.955	2.135	2.072
Ukupno	61.597	61.874	58.465	56.120	54.555	52.351

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku (Tuzlanski kanton u brojkama)

1.5.5. Penzionarna politika

Ukupan broj penzionera u FBiH u decembru 2021. godine iznosi 429.545, što je za 0,3% više nego u prethodnoj godini. U periodu 2018. – 2021. godine, broj penzionera rastao je po prosječnoj stopi od 1,0%. U izvještajnoj godini starija populacija (65+) čini 16,7% ukupnog stanovništva FBiH, dok penzioneri čine 19,8% ukupne populacije u FBiH. U 2021. godini broj korisnika starosne penzije povećan je za 1,9% kao i porodične penzije za 0,1%, dok se broj korisnika invalidske smanjio za 5,5% u odnosu na prethodnu godinu.

Kada su u pitanju kantoni najviši broj penzionera zabilježen je u Kantonu Sarajevo sa učešćem od 20,3%, a najniži u Posavskom kantonu sa učešćem od 0,9% u ukupnom broju penzionera u Federaciji. Broj

penzionera se smanjio u većini kantona osim u Posavskom kantonu, gdje je zabilježeno povećanje broja penzionera za 1,9%, i u Unsko-sanskom kantonu za 1,2%, u odnosu na prethodnu godinu. Najviše smanjenje broja penzionera zabilježeno je u Kantonu Sarajevo za 1,3%, Bosansko-podrinjskom za 1,2%, a najmanje smanjenje je u Hercegoviačko-neretvanskom kantonu za 0,3%.

U TK u decembru 2021. godine broj penzionera iznosi 72.149 što je 0,4% manje nego prethodne godine, sa učešćem od 16,8% u odnosu na ukupan broj penzionera u FBiH. Broj penzionera se povećao u skoro svim općinama TK, a najviše u općinama Doboj-Istok za 5,1%, Gradačac i Kalesija za 1,1%, dok je najveće smanjenje zabilježeno u Srebreniku za 1,3% u odnosu na prethodnu godinu.

Prosječna isplaćena penzija u FBiH u decembru 2021. godine iznosila je 428 KM, što je ostalo nepromijenjeno u odnosu na prethodnu godinu. Samostalnu penziju u prosječnom iznosu od 490 KM primilo je 355.210 korisnika ili 82,7% od ukupnog broja penzionera. Najniža isplaćena penzija iznosi 382,2 KM, a zajamčena 478,9 KM. Najviša isplaćena penzija u decembru 2021. godine iznosi 2.174,5 KM.

U TK je prosječna isplaćena penzija iznosila 458 KM što je više za 0,2% u odnosu na prethodnu godinu. Povećanje prosječne isplaćene penzije zabilježeno je u skoro svim općinama TK, najviše u općinama Lukavac i Banovići za 0,5%, dok je najveće smanjenje zabilježeno u općinama Doboj-Istok za 1,1% u odnosu na prethodnu godinu.

Tabela 31. Broj penzionera i iznos penzija u TK i FBiH za period 2014-2021. godine

Godina	TK		FBiH	
	Broj penzionera	Iznos prosječne penzije (KM)	Broj penzionera	Iznos prosječne penzije (KM)
2014.	69.095	280,2	336.898	389,5
2015.	69.966	383,3	340.848	393,2
2016.	70.827	387,6	345.629	398,4
2017.	71.049	392,4	346.538	403,6
2018.	71.244	423,1	349.158	398,97
2019.	71.935	443,75	352.438	416,45
2020.	72.472	456,95	353.361	470,83
2021.	72.149	457,85	351.378	427,50

Izvor podataka: Federalni zavod za programiranje razvoja (Socioekonomski pokazatelji po općinama FBiH)

1.6. Infrastruktura i zaštita okoliša

Tuzlanski kanton ima povoljan geoprometni položaj uz magistralne drumske i željezničke pravce i predstavlja prirodnu saobraćajnu raskrsnicu za šire područje jugoistočne i srednje Evrope – što određuje sadašnju, ali i buduću poziciju Tuzlanskog kantona u ovom dijelu Evrope. Blizina granice sa Evropskom Unijom predstavlja prednost s privrednog aspekta i jedna je od odrednica za privlačenja investicija. Tuzlanski kanton odlikuje i brojnost prirodnih bogatstava, čije korištenje je potrebno unaprijediti uz održivo upravljanje i istovremenu zaštitu.

U Tabeli 32. predstavljen je trend promjena vrijednosti ključnih indikatora infrastrukture i zaštite okoliša u Tuzlanskom kantonu, sa postavljenim ciljevima u 2027. godini.

Tabela 32. Pregled indikatora infrastrukturnog razvoja i zaštite okoliša u Tuzlanskom kantonu za 2021. godinu

Indikator	Polazna vrijednost (2019/2020)	2021	Ciljna vrijednost (2027)
STRATEŠKI CILJ 3 RESURSNO EFIKASAN I ODRŽIV INFRASTRUKTURNI RAZVOJ			
Površina zaštićenih područja u odnosu na ukupnu teritoriju TK	3,26	3,26	10,00%
% domaćinstava priključenih na centralni sistem grijanja	18,50%	18,57%	30,00%
% općina/gradova Kantona pokrivenih sistemom monitoringa kvaliteta zraka	23%	23%	53,85%
% općina/gradova u pokrivenih sistemima tretmana otpadnih voda	23%	23%	53,85%
% Domaćinstava priključenih na kanalizacionu mrežu	54,47%	54,47%	65,00%
% općina koje primjenjuju odvajanje otpada na mjestu nastanka	46,15%	46,15%	84,60%
Ukupna instalirana snaga kotlova koje koriste obnovljive izvore energije u domaćinstvima	6.000 kW	22.500 kW	63.000 kW
Prioritet 3.1. Unapređenje zaštite okoliša, komunalne infrastrukture i planskog korištenja prirodnih resursa i prostora			
Procenat uključenosti prostornih podataka u jedinstveni informacijski sistem	0%	0%	100%
Uspostavljen integrirani sistem zaštite okoliša i upravljanja prostorom	NE	NE	DA
Stepen obuhvata stanovništva sistemom javnog vodosnabdijevanja	72%	69,59%	85%
% JLS koje imaju adekvatne deponije komunalnog otpada	23%	23%	50%
Procenat stanovništva i pravnih lica priključenih na kanalizacione sisteme	54,47%	39,53%	65%
Pokrivenost JLS sistemom redovnog monitoringa osnovnih parametara zaštite okoliša	53%	53%	85%
Prioritet 3.2. Povećanje energetske efikasnosti			
Ukupna površina prostora grijanih putem sistema centralnog grijanja (m ²)	2.123.783 (2018)	2.285.425	4.000.000
Potrošnja energije u javnim objektima	Utvrđiti početno stanje	Utvrđiti početno stanje nakon audita	Umanjenje za 30% u odnosu na početno
Smanjena emisija CO ₂ kao rezultat primjene obnovljivih izvora energije i mjera EE u javnom i privatnom sektoru	0%	Utvrđiti početno stanje	5.000 t
Prioritet 3.3. Modernizacija saobraćajne infrastrukture			
% dužine autocesta/brzih cesta u ukupnoj dužini cesta na TK	0,00%	0,00%	4,56%
% dužine magistralnih cesta u ukupnoj dužini cesta na TK	12,59%	12,59%	15,20%
Promet putnika	593.050	299.031	950.000

Na nivou indikatora za Strateški cilj 3. Resursno efikasan i održiv infrastrukturni razvoj, utvrđeno je da su površina zaštićenih područja u odnosu na ukupnu teritoriju TK, procenat općina/gradova Kantona pokrivenih sistemom monitoringa kvaliteta zraka, procenat općina/gradova u pokrivenih sistemima tretmana otpadnih voda, procenat domaćinstava priključenih na kanalizacionu mrežu i procenat općina koje primjenjuju odvajanje otpada na mjestu nastanka, ostali na nivou polaznih vrijednosti iz Strategije razvoja Tuzlanskog kantona. Procenat domaćinstava priključenih na centralni sistem grijanja je zabilježio blagi porast, dok je ukupna instalirana snaga kotlova koje koriste obnovljive izvore energije u domaćinstvima značajno povećana u 2021. godini.

Pokazatelji za Prioritet 3.1. Unapređenje zaštite okoliša, komunalne infrastrukture i planskog korištenja prirodnih resursa i prostora koji se odnose na procenat uključenosti prostornih podataka u jedinstveni informacijski sistem i integrirani sistem zaštite okoliša i upravljanja prostorom su ostali na nivou polaznih vrijednosti. Stepenn obuhvata stanovništva sistemom javnog vodosnabdijevanja i procenat stanovništva i

pravnih lica priključenih na kanalizacione sisteme je smanjen u odnosu na polazne vrijednosti, zbog nedostatka praćenja pokazatelja na nivou svih JLS u Kantonu. Procenat JLS koje imaju adekvatne deponije komunalnog otpada te pokrivenost JLS sistemom redovnog monitoringa osnovnih parametara zaštite okoliša je ostala na nivou polaznih vrijednosti.

Kada je u pitanju Prioritet 3.2. Povećanje energijske efikasnosti, ukupna površina prostora grijanih putem sistema centralnog grijanja (m²) je povećana u 2021. godini, dok je za utvrđivanje potrošnje energije u javnim objektima i emisije CO₂ kao rezultat primjene obnovljivih izvora energije i mjera EE u javnom i privatnom sektoru potrebno utvrditi početno stanje kako bi se u narednom periodu mjerio napredak.

Što se tiče Prioriteta 3.3. Modernizacija saobraćajne infrastrukture, procenat dužine autocesta/brzih cesta i magistralnih cesta u ukupnoj dužini cesta na TK je ostao nepromijenjen, dok je promet putnika u 2021. godini drastično pao, što se može dovesti u direktnu vezu sa ograničenjima i posljedicama pandemije COVID 19.

1.6.1. Zaštita okoliša

Voda, šumsko bogatstvo, zemljište i mineralna bogatstva čine Tuzlanski kanton relativno bogatim prirodnim resursima, što su i komparativne prednosti ovog Kantona u odnosu na okruženje. Tuzlanski kanton je najznačajniji rudarsko-industrijski basen u BiH. Na geoprostoru Tuzlanskog kantona je locirano preko milijardu tona eksploatacionih rezervi lignita i mrkog uglja te značajne količine kamene soli, kvarcnog pijeska, krečnjaka i magnezita. Od energetske mineralnih sirovina u TK zastupljeni su: ugalj (više vrsta), pojave nafte, termalne i termomineralne vode.

U kontekstu toga, osnovni razvojni problem u oblasti kvalitete i zaštite zemljišta jesu oštećenja i gubitak zemljišta koji se javljaju usljed eksploatacije mineralnih sirovina te formiranja površinskih kopova u rudarstvu, kao i zagađenje tla koji se javlja zbog neadekvatno odloženog otpada iz privrede i domaćinstava, otpadnih voda iz septičkih jama te neadekvatnog korištenja hemijskih sredstava u poljoprivredi.

Vezano za kvalitet zraka na području Tuzlanskog kantona pojavljuje se niz problema koje rezultiraju nepovoljnim stanjem ove oblasti. Kvalitet zraka u Tuzlanskom kantonu se prati putem pet mjernih stanica, od koje se tri nalaze na području Grada Tuzle, jedna na području Grada Živinica te jedna na području Općine Lukavac. Pored pet stacionarnih mjernih stanica, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice raspolaže i sa jednom mobilnom stanicom koja služi za mjerenje zagađenja u ostalim općinama TK. Informacije o pojedinim parametrima kvalitete zraka se za dio Kantona prate i izrađuju na dnevnom nivou, ali i u okviru godišnjih izvještaja. Najznačajniji pritisci na kvalitet zraka nastaju sagorijevanjem fosilnih goriva (prvenstveno uglja) što povećava opasnost od nastanka oštećenja očiju, kože i disajnih puteva.

Stanje u oblasti kvaliteta voda je također nepovoljno, imajući u vidu da su višegodišnja praćenja kvaliteta voda pokazala da su svi vodotoci u daleko lošijem stanju u odnosu na zakonski utvrđeni kvalitet. Rijeka Spreča je, nažalost, postala otvoreni kolektor za sve otpadne vode sa područja 12 lokacija.

1.6.2. Komunalna infrastruktura

U oblasti vodosnabdijevanja na području Tuzlanskog kantona osnovni problem predstavlja deficit raspoloživih vodnih resursa za stanovništvo i industriju Tuzlanskog kantona, kao i nedovoljna izgrađenost, zastarjelost postojeće mreže vodosnabdijevanja, te nedovoljni kapaciteti i kvalitet izvorišta i podzemnih vodnih tijela.

Na osnovu podataka dobivenih od javnih komunalnih preduzeća sa područja TK, ukupan procenat stanovništva obuhvaćenog sistemom javnog vodosnabdijevanja iznosi 69,59%, dok ukupan procenat stanovništva priključenih na kanalizacione sisteme u ovim JLS iznosi 39,53%, a broj stanovnika obuhvaćenih organizovanim odvozom otpada je 80,26%. Kada je u pitanju tretman otpadnih voda iz naselja, samo gradovi Gradačac, Srebrenik i Živinice imaju funkcionalne sisteme za prečišćavanje otpadnih voda.

Sistem toplovodnih mreža, odnosno sistem grijanja, na području Tuzlanskog kantona je nedovoljno razvijen iako se Kanton nalazi u povoljnijoj situaciji u odnosu na druge kantone kada je riječ o potencijalu izvora toplotne energije imajući u vidu postojeću Termoelektranu Tuzla.

1.6.3. Saobraćajna infrastruktura

Saobraćajnu infrastrukturu na području Kantona čine cestovna mreža u dužini od 1.993 km, željeznička mreža dužine 187 km, te Međunarodni aerodrom Tuzla. Udio saobraćajnica višeg ranga u ukupnoj dužini cestovne mreže se na Tuzlanskom kantonu nije mijenjao u posmatranom periodu. Željeznički saobraćaj je zastupljen isključivo kada je riječ o teretnom prevozu, jer postojeće stanje željezničke infrastrukture ne ispunjava uslove za razvoj putničkog željezničkog saobraćaja.

Za razliku od željezničkog saobraćaja, razvoj zračnog saobraćaja na području TK je u uzlaznoj putanji. U okviru JP „Međunarodni aerodrom Tuzla” je u 2019. godini usluge avioprevoza koristilo 593.050 putnika, prema 12 destinacija u Evropi. Međutim, pojavom pandemije COVID 19 zaustavljen je rast ovog servisa, te je u 2020. godini došlo do pada od 60% u broju putnika u odnosu na 2019. godinu. Ukupan broj letova u 2021. godini je bio 1.303 i veći je u odnosu na 2020. godinu kada je ostvareno 1.165 letova. U 2021. godini prevezeno je 299.031 putnika, što je bolji rezultat naspram broja prevezenih putnika u 2020. godini (228.603), ali je i dalje tek oko 50% putnika iz vremena prije pandemije.

Područje Tuzlanskog kantona posjeduje nezadovoljavajuću cestovnu mrežu koju najvećim dijelom odnosno 61,56% čine lokalne ceste, potom 16,75% regionalne ceste te 12,59% magistralne ceste. Stanje cestovne infrastrukture nije na zadovoljavajućem nivou.

JU Direkcija regionalnih cesta TK upravlja sa 318,2 km regionalnih cesta od čega su 307,25 km ceste sa asfaltnim zastorom, a 10,95 km ceste sa makadamskim zastorom. Mnoge od regionalnih cesta ne zadovoljavaju kriterije propisane za regionalne ceste u pogledu širine kolovoza, tipa kolovozne konstrukcije, u pogledu voznodinamičnih karakteristika, saobraćajne signalizacije, objekata i dr.

Dobra cestovna infrastruktura je preduslov za dobar razvoj privrede. Uzimajući u obzir sadašnje stanje ekonomije Bosne i Hercegovine, odnosno Federacije BiH, potrebno je što prije stvoriti uslove koji omogućavaju normalno tržišno poslovanje, razmjenu dobara, roba i usluga. Svakako da je jedan od osnovnih koraka povezati regije, povezati ljude, povezati industriju i trgovinu a sve to počinje izgradnjom dobre cestovne infrastrukture. Trenutno stanje regionalnih cesta na TK nije na zadovoljavajućem nivou, na većini dionica potrebna je sveobuhvatna rekonstrukcija, na nekim dionicama potrebna je sanacija i slično. Najveći razlog za takvo stanje je nedovoljan iznos finansijskih sredstava za ovu namjenu.

Prema statističkim podacima u toku 2021. godine, na području Tuzlanskog kantona prevezeno je ukupno 2.193 hiljade tona robe, što je u odnosu na količinu prevezena robe iz 2020. godine više za 74 hiljade tona robe. Gradsko - prigradskim prevozom, na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini, prevezeno je oko 3,80 miliona putnika, što je za 0,86 miliona više u odnosu na broj prevezenih putnika iz 2020. godine.

Tabela 33. Pregled broja prevezenih putnika i robe u periodu 2013-2021. godine

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
CESTOVNI PRIJEVOZ ROBE									
Pređeni kilometri vozila, u hilj.	100.143	118.464	129.021	146.154	158.496	153.867	164.466	154.808	180.064
Prevezeno tona robe, u hilj.	1.492	1.849	1.867	2.420	2.383	2.415	2.386	2.119	2.193
Tonski kilometri, u hilj.	733.382	977.817	1.071.502	1.257.861	1.377.829	1.427.363	1.487.097	1.239.330	1.518.679
CESTOVNI PRIJEVOZ PUTNIKA									
Pređeni kilometri vozila, u hilj.	17.407	16.080	5.117	15.285	17.039	18.400	16.565	8.201	9.270
Prevezeni putnici, u hilj.	11.786	4.485	4.186	3.180	2.466	1.845	1.280	697	1.270
Putnički kilometri, u hilj.	322.958	281.287	314.256	289.769	289.766	332.548	325.822	130.617	132.709
GRADSKO - PRIGRADSKI PRIJEVOZ									
Pređeni kilometri ukupno, u hilj.	7.180	6.890	6.432	6.854	6.176	7.882	7.044	3.757	5.063
Autobusi	7.180	6.890	6.432	6.854	6.176	7.882	7.044	3.757	5.063
Prevezeni putnici, u hilj.	11.286	9.599	8.731	6.034	4.927	5.121	5.486	2.939	3.803
Autobusi	11.286	9.599	8.731	6.034	4.927	5.121	5.486	2.939	3.803

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku (Tuzlanski kanton u brojkama)

2. Stepen provedbe strateških ciljeva, prioriteta i definiranih mjera u Strategiji razvoja Tuzlanskog kantona

Strategija razvoja Tuzlanskog kantona 2021.–2027. godina predstavlja ključni strateški dokument kojim se definišu javne politike i integralno usmjerava razvoj Kantona, te predstavlja osnovu za izradu detaljnih planova i programa u pojedinim sektorima, kreira osnovu za praćenje napretka te potiče na saradnju i dogovor u planiranju različitih nivoa vlasti i društveno-ekonomskih partnera.

Implementacija Strategije razvoja propisana je navedenim Zakonom, kao i Uredbom o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 74/19 i 2/21).

U skladu sa Uredbom o izradi strateških dokumenata u FBiH, Odjeljenje za razvoj, u skladu sa principima izrade strateških dokumenata u FBiH, koordinira izradu akcionog plana svake planske godine po principu 1+2. Navedeni akcioni plan je osnova za izradu Smjernica za trogodišnje planiranje. Uredbom o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u Federaciji BiH definisan je proces izrade i usvajanja trogodišnjih i godišnjih planova rada, godišnjih izvještaja o radu te izvještaja o razvoju.

Stvarni rezultati razvoja koji proizlaze iz implementacije strategije razvoja, mogu biti vidljivi i mjerljivi jedino ukoliko se sistemski provodi praćenje i vrednovanje realizacije strategije. Da bi se postiglo povezivanje razvojnih politika na širem nivou i povezivanje politika ministarstava sa provedbom mjera Strategije, Odjeljenje za razvoj u okviru Ministarstva privrede, vrši pripremu Izvještaja o razvoju Tuzlanskog kantona koji se sastoji od dva dijela koja zajednički čine jednu cjelinu i omogućuju praćenje razvojnih trendova i stepen provedbe strategije.

U skladu sa navedenim, u nastavku je prezentiran stepen provedbe strateških ciljeva, prioriteta i definiranih mjera u Strategiji razvoja Tuzlanskog kantona u 2021. godini.

2.1. Struktura Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. godina

Strategija razvoja Tuzlanskog kantona 2021.-2027. godina se sastoji od dva ključna dijela: strateške platforme i programskog okvira. Stratešku platformu čine izvod iz socio-ekonomske analize, SWOT analiza ili pregled unutrašnjih i vanjskih faktora razvoja, strateški pravci ili fokusi razvoja koje nadograđuje vizija razvoja. Iz tako postavljenih osnova izvedeni su strateški ciljevi sa svojim pokazateljima uticaja, prioriteti po svakom strateškom cilju kao i veze sa planskim dokumentima na višim nivoima djelovanja.

Sa ciljem unapređenja cjelokupnog socijalnog i ekonomskog razvoja Tuzlanskog kantona, što bi se u konačnici trebalo reflektirati i na pokazateljima uticaja u tri velika razvojna sektora (privreda, društvo, zaštita okoliša i infrastruktura), Strategijom razvoja za period 2021.-2027. godine, definisana su tri strateška cilja.

U skladu sa dostupnim finansijskim i ljudskim resursima u Tuzlanskom kantonu, ali i širim strateškim okvirom u Bosni i Hercegovini, regiji i EU, za svaki od strateških ciljeva definisani su prioriteti koji oslikavaju strateške sektore kroz koje se planira postići željeni stepen promjena u okruženju. Ukupno 12 prioriteta ciljeva obuhvataju ključne sektorske prioritete koji imaju najveći međusektorski uticaj na

razvoj, a samim time i pokazatelje uticaja. Očekivani rezultati prioriternih ciljeva su u direktnoj vezi sa pokazateljima uticaja na nivou strateških ciljeva i doprinose realizaciji ciljanih vrijednosti 2027. godine.

Pregled strateških ciljeva i prioriternih ciljeva definiranih Strategijom razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. godina prezentiran je u Tabeli 34.

Tabela 34. Pregled strateških i prioriternih ciljeva

Strateški ciljevi	Prioritetni ciljevi
Strateški cilj 1: Dinamičan i održiv ekonomski razvoj u povoljnom poslovnom okruženju	1.1. Konkurentan poslovni sektor na na pravcu zelene tranzicije i digitalne transformacije
	1.2. Razvoj održivog konkurentnog i dinamičnog sektora poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva
	1.3. Razvoj i promocija održivog turizma Tuzlanskog kantona
	1.4. Djelotvorna, otvorena i odgovorna javna uprava
Strateški cilj 2: Razvijen inkluzivni i prosperitetni društveni sektor sa jednakim pravima za sve građane	2.1. Unapređenje i modernizacija obrazovanja i nauke
	2.2. Razvoj savremenog sistema zdravstvene zaštite
	2.3. Unapređenje sistema socijalne zaštite i položaja ranjivih grupa stanovništva
	2.4. Poticati i razvijati sportsko-kulturne aktivnosti
	2.5. Unapređenje javne sigurnosti i održivo upravljanje rizicima od prirodnih i drugih nesreća
Strateški cilj 3: Resursno efikasan i održiv infrastrukturni razvoj	3.1. Unapređenje zaštite okoliša, komunalne infrastrukture i planskog korištenja prirodnih resursa i prostora
	3.2. Povećanje energetske efikasnosti
	3.3. Modernizacija saobraćajne infrastrukture

Programski okvir se sastoji od prikaza mjera koje su planirane u posmatranom periodu, od indikativnog i finansijskog okvira za realizaciju mjera, te institucionalnog i organizacijskog okvira za provedbu strategije kao i plana za praćenje, izvještavanje, evaluaciju i reviziju strategije. Mjere predstavlja skup srodnih projekata i aktivnosti koje doprinose definiranim prioritetima i strateškim ciljevima. Strategijom razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. godine definisano je ukupno 48 mjera, čija implementacija treba doprinijeti ostvarenju gore navedenih prioriteta i strateških ciljeva.

Dodatno, kako bi se doprinijelo uspješnoj implementaciji Strategije razvoja Tuzlanskog kantona i definisanih strateških ciljeva, potrebno je inicirati, odnosno nastaviti implementirati aktivnosti na implementaciji sedam strateških projekata kao intervencija najvećeg značaja za ostvarenje strateških ciljeva te 10 ključnih strateških projekata, koji predstavljaju intervencije od velikog značaja i koje se implementiraju u mjerama kojima se realiziraju prioriteta i strateški ciljevi. Značaj ovih projekata leži u činjenici da rezultati njihove implemetacije trebaju doprinijeti pozitivnom uticaju na poboljšanje kvaliteta života građana te da omoguće održivi rast i razvoj na području Tuzlanskog kantona.

U nastavku su prikazani strateški projekti i ključni strateški projekti iz Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. godina:

Tabela 35. Strateški projekti u Tuzlanskom kantonu

Oznaka	Naziv projekta	Ukupna vrijednost (u KM)	Strateška mjera
SP_1	Izgradnja autoceste/brze ceste Tuzla-Brčko-Orašje (rijeka Sava), kao dijela autoceste/brze ceste Sarajevo-Tuzla-Beograd	800.000.000	3.3.1. Izgraditi mrežu autocesta/brzih cesta na području Tuzlanskog kantona
SP_2	Izgradnja brze ceste Zvornik-Tuzla-Doboj	800.000.000	3.3.1. Izgraditi mrežu autocesta/brzih cesta na području Tuzlanskog kantona
SP_3	Izgradnja dionice magistralne ceste M-18 Šiški Brod – Kladanj	616.000.000	3.3.1. Izgraditi mrežu autocesta/brzih cesta na području Tuzlanskog kantona
SP_4	Izgradnja Kampusa Univerziteta u Tuzli	30.000.000	2.1.5. Unapređenje prostornih kapaciteta Univerziteta u Tuzli
SP_5	Zaštita akumulacije jezera Modrac – I Faza	17.000.000	3.1.4. Izgradnja nove i modernizacija postojeće vodne infrastrukture
SP_6	Uspostava Centra urgentne medicine pri JZU UKC Tuzli	40.000.000	2.2.1. Jačanje materijalno-tehničkih i ljudskih kapaciteta zdravstvenih ustanova
SP_7	Formiranje Naučno-Tehnoloških parkova u Tuzli i Živinicama	700.000	1.1.3. Razvoj poslovne infrastrukture na području Tuzlanskog kantona
KSP_1	Inovativnim umom do ICT pametnih škola (Pametne škole 2)	3.629.640	3.2.1. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i mjera energijske efikasnosti u javnim objektima
KSP_2	Osnivanje javnih predškolskih ustanova u Kalesiji, Sapni, Teočaku i Čeliću	2.000.000	2.1.1. Izgradnja i proširivanje kapaciteta javnih predškolskih ustanova
KSP_3	Izrada prostornog plana za područje Tuzlanskog kantona za period 2026.-2046. godina	750.000	3.1.1. Izrada planske dokumentacije i informacionih sistema za efikasno korištenje prostora i za zaštitu okoliša
KSP_4	Uspostavljanje jedinstvenog informacionog sistema (GIS-a) na području TK	700.000	3.1.1. Izrada planske dokumentacije i informacionih sistema za efikasno korištenje prostora i za zaštitu okoliša
KSP_5	Izgradnja sistema daljinskog grijanja u Gradu Živinice	10.000.000	3.2.3. Proširenje mreže snabdijevanja toplotnom energijom u daljinskom sistemu grijanja
KSP_6	Business Start Up Fond Tuzlanskog kantona	2.475.000	1.1.2. Unapređenje poslovanja privrednih subjekata na području Tuzlanskog kantona
KSP_7	Jačanje administrativnih kapaciteta u cilju provedbe projekata po modelu javno-privatnog partnerstvo	500.000	1.1.4. Podrška novim investicijama putem primjene modela javno-privatnog partnerstva
KSP_8	Opremanje općinskih i gradskih struktura civilne zaštite	1.050.000	2.5.1. Jačanje kapaciteta općina i gradova za pružanje odgovora na prirodne i druge nesreće te ublažavanje i otklanjanje direktnih posljedica prirodnih i drugih nesreća
KSP_9	Izrada i implementacija Strategije o uključivanju i podršci djece sa posebnim potrebama u osnovnim i srednjim školama	700.000	2.1.2. Poboljšati kvalitet osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja
KSP_10	Planinarska transverzala „Put Srebreničke povelje“	390.000	1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture i poticanje investicije u turizmu

Indikativni finansijski okvir implementacije Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.- 2027. godina obuhvata finansijski okvir prema strateškim ciljevima, prioritetima, mjerama te strateškim projektima i obuhvata ukupan iznos sredstava od 812.372.360 KM. Za 48 predviđenih mjera definisan je izvor finansiranja sa učešćem svakog od izvora finansiranja u ukupnom finansijskom okviru prema strukturi prezentiranoj u Tabeli 32.

Tabela 32. Indikativni finansijski okvir implementacije Strategije razvoja TK za period 2021.-2027. godina po izvorima (u hilj.)

Budžetska sredstva	Kreditna sredstva	Sredstva EU	Ostale donacije
394.762,70	28.908,00	122.122,30	266.579,40
48,59%	3,56%	15,03%	32,81%

U Tabeli 36. prezentiran je pregled planiranih sredstava po strateškim ciljevima u okviru Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za cjelokupan planski period 2021.-2027., te pregled planiranih sredstava po strateškim ciljevima u okviru Akcionog plana za planski period 2021.-2024.

Tabela 36. Pregled planiranih sredstava po strateškim ciljevima u SRTK 2021.-2027. i Akcionom planu 2021.-2024.

Naziv strateškog cilja/prioriteta	Indikativni finansijski okvir Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. godina				Planirana sredstva u periodu 2021.-2024. godina							
	Udio u ukupnom iznosu (%)	Ukupno (u KM)	Budžet institucije (u KM)	Ostali izvori (u KM)	2021.	2022.	2023.	2024.	Ukupno 2021-2024	Budžetska sredstva	Kreditna sredstva	Ostala sredstva
Strateški cilj 1. Dinamičan i održiv ekonomski razvoj u povoljnom poslovnom okruženju					38.288.434	39.910.941	39.767.515	40.742.875	158.709.766	79.884.920	0	78.824.846
1.1. Konkurentan poslovni sektor na pravcu zelene tranzicije i digitalne transformacije	43,90%	356.603.870	170.583.720	186.020.150	12.069.500	12.673.500	12.273.500	12.879.500	49.896.001	21.888.400	0	28.007.601
1.2. Razvoj održivog konkurentnog i dinamičnog sektora poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva					24.604.375	25.264.375	25.924.375	26.584.375	102.377.500	52.737.500	0	49.640.000
1.3. Razvoj i promocija održivog turizma Tuzlanskog kantona					299.819	567.426	324.000	279.000	1.470.245	293.000	0	1.177.245
1.4. Djelotvorna, otvorena i odgovorna javna uprava					1.314.740	1.405.640	1.245.640	1.000.000	4.966.020	4.966.020	0	0
Strateški cilj 2. Razvijen inkluzivni i prosperitetni društveni sektor sa jednakim pravima za sve građane					37.542.076	35.181.740	37.843.209	55.410.408	165.977.433	150.152.414	0	15.825.019
2.1. Unapređenje i modernizacija obrazovanja i nauke	28,41%	230.783.630	169.456.630	61.327.000	4.553.301	3.709.340	3.709.340	3.609.340	15.581.321	13.115.121	0	2.466.200
2.2. Razvoj savremenog sistema zdravstvene zaštite					5.182.603	4.349.000	3.619.000	4.021.690	17.172.293	9.422.793	0	7.749.500
2.3. Unapređenje sistema socijalne zaštite i položaja ranjivih grupa stanovništva					20.329.400	20.884.400	21.634.400	38.349.400	101.197.600	99.413.200	0	1.784.400
2.4. Poticati i razvijati sportsko-kulturne aktivnosti					1.105.000	1.300.000	2.679.185	2.855.571	7.939.756	7.939.756	0	0
2.5. Unapređenje javne sigurnosti i održivo upravljanje rizicima od prirodnih i drugih nesreća					6.371.772	4.939.000	6.201.284	6.574.407	24.086.463	20.261.544	0	3.824.919
Strateški cilj 3. Resursno efikasan i održiv infrastrukturni razvoj					18.370.471	19.837.602	18.321.172	18.435.000	74.964.245	25.808.088	0	49.156.157
3.1. Unapređenje zaštite okoliša, komunalne infrastrukture i planskog korištenja prirodnih resursa i prostora	27,69%	224.984.860	54.722.340	170.262.520	5.696.172	5.426.172	5.536.172	5.650.000	22.308.516	12.599.258	0	9.709.258
3.2. Povećanje energetske efikasnosti					5.254.299	4.691.430	2.990.000	2.990.000	15.925.729	11.328.830	0	4.596.899
3.3. Modernizacija saobraćajne infrastrukture					7.420.000	9.720.000	9.795.000	9.795.000	36.730.000	1.880.000	0	34.850.000
UKUPNO	100,00%	812.372.360	394.762.690	417.609.670	94.200.981	94.930.283	95.931.896	114.588.283	399.651.444	255.845.422	0	143.806.022
		100,00%	48,59%	51,41%								

2.2. Sažetak Akcionog plana za period 2021-2024. godina

Akcioni plan se izrađuje svake godine za sljedeće trogodišnje plansko razdoblje po principu “1+2“. Akcioni plan 2021.-2024. godina izrađen je na osnovu Strategije razvoja Tuzlanskog kantona 2021-2027.godina, Akcionog plana sa finansijskim okvirom za 2020.-2022. godinu, Izveštaja o implementaciji Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za 2020. godinu te na osnovu prikupljenih podataka od strane relevantnih aktera uključenih u proces implementacije strategije.

Akcionim planom za realizaciju mjera i strateških projekata iz Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2024. godine obuhvaćena su sredstva u ukupnom iznosu od 399.651.444 KM, od čega je 255.845.422 KM planirano budžetskih sredstava i 143.806.022 KM iz sredstava vanjskih izvora, koji primarno obuhvataju sredstva domaćih i međunarodnih donatora, ostala budžetska sredstva drugih nivoa vlasti te druge vanjske izvore. Pored 94,2 mil KM planiranih u 2021. godini, za 2022. godinu je planirano blizu 95 mil KM, blizu 96 mil KM u 2023. godini i oko 114,6 mil KM u 2024. godini. Za mjere i projekte planirane za realizaciju i doprinos ostvarenju Strateškog cilja 1. je za period od 2021-2024. godine planirano je oko 158,7 mil KM. Za Strateški cilj 2. je u periodu od 2021.-2024. godine planirano blizu 166 mil KM budžetskih i vanbudžetskih sredstava. Konačno, za Strateški cilj 3. je planirano ukupno blizu 75 mil KM. Shodno navedenom, a uzimajući u obzir omjer realizacije budžetskih sredstava i sredstava vanjskih izvora, prosječan godišnji iznos planiranih budžetskih sredstava Kantona iznosi 63.961.355,50 KM za mjere i projekte planirane u okviru svih strateških ciljeva za period od 2021-2024. godine.

Akcioni plan 2021-2024. godine sa finansijskim okvirom za implementaciju Strategije razvoja je Vlada Tuzlanskog kantona usvojila dana 29.06.2021. godine, kao prilog Smjernicama za trogodišnje planiranje rada Tuzlanskog kantona za period 2022.-2024. godina. Isti je razrađen na strateške ciljeve te su u okviru svakog cilja utvrđeni određeni prioriteti i mjere sa definisanim aktivnostima, očekivanim rezultatima, nosiocima aktivnosti, periodom implementacije i izvorom finansiranja.

Tabela 37. Pregled broja planiranih aktivnosti i projekata po strateškim ciljevima i prioritetima

Strateški cilj / Prioritetni cilj	Ukupno aktivnosti	Aktivnosti JLS	Strateški projekti
Strateški cilj 1. Dinamičan i održiv ekonomski razvoj u povoljnom poslovnom okruženju	68	12	1/3
Prioritet 1.1. Konkurentan poslovni sektor na na pravcu zelene tranzicije i digitalne transformacije	26	4	1/2
Prioritet 1.2. Razvoj održivog konkurentnog i dinamičnog sektora poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	5	4	
Prioritet 1.3. Razvoj i promocija održivog turizma Tuzlanskog kantona	18	3	0/1
Prioritet 1.4. Djelotvorna, otvorena i odgovorna javna uprava	19	1	
Strateški cilj 2. Razvijen inkluzivni i prosperitetni društveni sektor sa jednakim pravima za sve građane	109	15	2/3
Prioritet 2.1. Unapređenje i modernizacija obrazovanja i nauke	45	2	1/2
Prioritet 2.2. Razvoj savremenog sistema zdravstvene zaštite	19	2	1/0
Prioritet 2.3. Unapređenje sistema socijalne zaštite i položaja ranjivih grupa stanovništva	34	6	
Prioritet 2.4. Poticati i razvijati sportsko-kulturne aktivnosti	6	3	
Prioritet 2.5. Unapređenje javne sigurnosti i održivo upravljanje rizicima od prirodnih i drugih nesreća	5	2	0/1
Strateški cilj 3. Resursno efikasan i održiv infrastrukturni razvoj	47	7	4/4
Prioritet 3.1. Unapređenje zaštite okoliša, komunalne infrastrukture i planskog korištenja prirodnih resursa i prostora	12	3	1/2
Prioritet 3.2. Povećanje energijske efikasnosti	4	3	0/2
Prioritet 3.3. Modernizacija saobraćajne infrastrukture	31	1	3/0
UKUPNO	224	34	7/10

U Akcionom planu 2021.-2024. godina obuhvaćeno je provođenje ukupno 12 prioriteta sa 48 mjera. Ukupan broj planiranih aktivnosti iznosi 224, u koje nisu uračunati projekti JLS te strateški projekti. U Tabeli 37. je vidljivo da je najviše aktivnosti planirano u okviru Strateškog cilja 2, a zatim Strateškog cilja 1, dok je najmanje aktivnosti planirano u okviru Strateškog cilja 3.

Za realizaciju strateških ciljeva u 2021-2024. godini procijenjena su potrebna finansijska sredstva na nivou od preko 399 miliona KM, od čega je najveći iznos sredstava, preko 165 miliona KM, planirano u okviru Strateškog cilja 2. Ukupan iznos planiranih finansijskih sredstava u okviru Akcionog plana prezentiran je u Tabeli 38.

Tabela 38. Finansijska sredstva (u KM) potrebna za realizaciju strateških ciljeva u 2021-2024. godini

Strateški cilj	2021.	2022.	2023.	2024.	Ukupno 2021-2024	Budžetska sredstva	Kreditna sredstva	Ostala sredstva
						Ukupni iznosi za 2021.-2024.		
1	38.288.434	39.910.941	39.767.515	40.742.875	158.709.766	79.884.920	0	78.824.846
2	37.542.076	35.181.740	37.843.209	55.410.408	165.977.433	150.152.414	0	15.825.019
3	18.370.471	19.837.602	18.321.172	18.435.000	74.964.245	25.808.088	0	49.156.157
UKUPNO	94.200.981	94.930.283	95.931.896	114.588.283	399.651.444	255.845.422	0	143.806.022

2.3. Provedba Strategije razvoja Tuzlanskog kantona u 2021. godini

U Akcionom planu Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2024. godinu planirano je provođenje svih 12 prioriteta sa 48 pratećih mjera. Pregledom dobivenih podataka o implementaciji razvojnih aktivnosti i projekata u 2021. godini, evidentno je da su se poduzimale aktivnosti u svih planiranih 224 razvojnih projekata i aktivnosti. Od ukupnog broja projekata 83 projekta (37,05%) se kontinuirano provodi, završeno je također 83 projekta (37,05%), odgođeno je njih 58 (25,90%), a zamijenjenih i otkazanih projekata nije bilo u 2021. godini.

Većina projekata za koje je navedeno da imaju status projekata u implementaciji su projekti koji se implementiraju kontinuirano, jer se sredstva za njihovu realizaciju obezbjeđuju na godišnjem nivou, te su ocijenjeni kao aktivnosti od posebnog značaja jer direktno doprinose razvoju Tuzlanskog kantona.

Na osnovu analize podataka iz praćenja provedbe Strategije razvoja Tuzlanskog kantona, u Tabeli 36. je izdvojen sažetak najznačajnijih rezultata koji su ostvareni u okviru pojedinačnih prioriteta i za koje je procijenjeno da su ostvarili najveći doprinos ostvarenju strateških ciljeva.

Tabela 39. Ostvareni rezultati po strateškim ciljevima i prioritetima u 2021. godini

Strateški cilj/ Prioritetni cilj		Status provođenja aktivnosti	Ostvareni rezultat u 2021. godini
Strateški cilj 1.	1.1. Konkurentan poslovni sektor na na pravcu zelene tranzicije i digitalne transformacije	18 završeno, 4 u toku realizacije, i 4 odgođeno	Programom „Podrška razvoju Kantona“ kroz 7 programa za 729 korisnika (MSP i obrta) realizovano 3.480.000 KM
			Po osnovu koncesione naknade iz nadležnosti Ministarstva privrede naplaćeno je 5.437.407,26 KM
			Obezbjedeđene dovoljne količine slane vode u Rudniku soli „Tuzla“ za potreba hemijske industrije u Tuzlanskom kantonu.
			Vlada Tuzlanskog kantona sa BBI Bankom d.d. Sarajevo i Ministarstvo privrede sa UniCredit Bank d.d. Mostar nastavili sa plasmanima kreditnih sredstava za subvencioniranje dijela kamatne stope privrednim subjektima
			Zaposleno 1.434 osobe, koji su se nalazili na evidenciji nezaposlenih JU Služba za zapošljavanje TK-a za koje je izdvojeno 6.386.239,44 KM. Otvoreno je 259 obrta i privrednih društva.
			Riješen problem neuvezanog radnog staža, za zdravstvo i za nezaposlene u privrednim društvima koja su većinskom vlasništvu ili su bila u većinskom vlasništvu Tuzlanskog kantona nad kojima se vodi ili je završen stečajni postupak, a kojima su odobrena finansijska sredstva za uvezivanje radnog staža (PIO/MIO) u 2021. godini.
	1.2. Razvoj održivog konkurentnog i dinamičnog sektora poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	5 u toku realizacije	Podržana animalna i biljna proizvodnja
			Podržano 250 poljoprivrednih proizvođača u iznosu od 120.000 KM
			Realizovao 8 projekata (proizvodnja mesa, mlijeka, jaja, meda i voća i povrća) u ukupnom iznosu 139.359,74 KM
			Podržana nabavka 95 plastenika te proizvodnja mlijeka i proljetna sjetva
	1.3. Razvoj i promocija održivog turizma Tuzlanskog kantona	16 završeno, 2 u toku realizacije	Podržano putem 4 Javna poziva ukupno 835 privredna subjekta, nevladine organizacije i dr. u oblasti turizma i ugostiteljstva u iznosu od 788.816,84 KM
			Realizovano oglašavanje Radio i TV stanicama i kanalima te štampanim medijima.
			Realizovano štampanje promotivnog materijala/brošura, turističkih karti, kataloga i dr.
			Održana vjerska manifestacija Dani djevojake pećine
			Realizovana promocija na sajmovima u zemlji i inostranstvu.
			Izrada i postavljanje turističke signalizacije na području Tuzlanskog kantona.
Učešće u Javnim pozivima kod međunarodnih fondova Europske unije ili drugih međunarodnih organizacija.			
1.4. Djelotvorna, otvorena i odgovorna javna uprava	2 završeno, 16 u toku realizacije, i 1 odgođeno	Obzirom na pandemiju Covid -19 nisu vršene obuke kod budžetskih korisnika	
		U Budžetu TK za 2022. godinu su planirana sredstva za refundaciju uplaćenih sudskih i administrativnih taksi pri upisu u nadležni registar. Pravni osnov i planiranje sredstava za navedene namjene je definisano kroz Zakon o izvršenju Budžeta za 2022. godinu	
		U 2021. godini naplaćeni prihodi od poreza su veći za 20,7% u odnosu na ostvarene prihode u 2020. godini.	
		Tim za prevenciju korupcije Vlade TK održao je dvije radionice u 2021. godini (Ured za borbu protiv korupcije još nije kapacitiran u cijelosti za obavljanje svoje funkcije. Tim pruža pomoć u skladu sa svojim nadležnostima)	
		Usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj službi u TK i Zakon o prijavljivanju, porijeklu i kontroli imovine izabranih dužnosnika, nosilaca izvršnih funkcija i savjetnika u Tuzlanskom kantonu.	
		Izrađen 31 Plan borbe protiv korupcije, a izrada Planova integriteta je u toku.	

			<p>Usvojena Strategija razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. te Akcioni plan Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2024.godina koji je bio kao prilog Smjernicama za trogodišnje planiranje razvoja Tuzlanskog kantona za period 2022-2024. godina</p> <p>Pripremljen Izveštaj o implementaciji Programa javnih investicija Tuzlanskog kantona za 2020. godinu, pripremljen Program javnih investicija Tuzlanskog kantona za period 2022-2024. godine</p> <p>U skladu sa Zakonom o podršci nedovoljno razvijenim, nerazvijenim i izrazito nerazvijenim jedinicama lokalne samouprave u Tuzlanskom kantonu raspoređena sredstva u ukupnom iznosu od 1.000.000,00 KM (Općina Sapna 267.857,14 KM, Općina Teočak 267.857,14 KM, Općina Čelić 205.357,14 KM, Općina Kladanj 142.857,14 KM, Općina Dobož 116.071,44 KM)</p>
Strateški cilj 2.	2.1. Unapređenje i modernizacija obrazovanja i nauke	10 u toku realizacije, i 31 odgođeno	Razvoj partnerskih odnosa sa međunarodnim nevladinim organizacijama u poboljšanju materijalno - tehničke opremljenosti škola i predškolskih ustanova.
			Formirano 13 Komisija iz općeobrazovnih predmeta za izradu nastavnih programa za tehničke škole, sa sveukupno 79 članova, te 12 Komisija iz općeobrazovnih predmeta za izradu nastavnih programa za stručne škole, sa sveukupno 45 članova.
			Pedagoški zavod je u 2021. godini realizovao 85 stručnih ispita. Formirani timovi za izradu procedura praćenja i primjene NPP-a za predškolski odgoj i obrazovanje, osnovno i srednje tehničko i stručno obrazovanje kao i za obrazovanje odraslih.
			Grad Gračanica stipendirao 124 učenika i studenata sa 115.800 KM
			Pedagoški zavod nastavio sa organizacijom i provođenjem obuka za uposlenike odgojno-obrazovnih ustanova u sklopu čega je na 8 različitih seminara završilo obuku 5 uposlenika.
	2.2. Razvoj savremenog sistema zdravstvene zaštite	6 u toku realizacije, i 13 odgođeno	JZU UKC Tuzla je u 2021 godini realizovao projekte i mjere: "Tražim poslodavca 2021"; "Tvoja prilika 2021 i drugi
			Jačanje kapaciteta JZU UKC Tuzla, Klinike za zarazne bolesti sa ciljem adekvatnog odgovora na pojavu transmisionih zaraznih bolesti, adekvatnog odgovora na pojavu transmisionih zaraznih bolesti
			Započet tenderski postupak Zavoda zdravstvenog osiguranja TK za informatizaciju zdravstvenog sektora.
	2.3. Unapređenje sistema socijalne zaštite i položaja ranjivih grupa stanovništva	30 završeno, 1 u toku realizacije, i 3 odgođeno	Od ukupnih sredstava od 34.260.103,07 KM za materijalno zbrinjavanje socijalno ugroženih utrošeno je 33.235.813,25 KM i za podršku povratku raseljenih lica 1.024.289,82 KM
			Program mjera za socijalno zbrinjavanje zaposlenika koji su u procesu stečaja, likvidacije, restrukturiranja i privatizacije preduzaća ostali ili ostaju bez posla, a ispunjavali su uslove za penziju je obuhvatio 108 radnika iz osam privrednih društava u iznosu od 473.154,67 KM.
			Sufinansiranje implementacije razvojnih projekata na Tuzlanskom kantonu koji se finansiraju iz EU i/ili drugih međunarodnih fondova u iznosu od 50.000 KM za 5 udruženja i fondacija.
			„Subvencioniranje kamata na kredite za stambeno zbrinjavanje mladih“ za 67 korisnika sa ukupnim iznosom od 147.505,00 KM.
„Finansiranje i sufinansiranje projekata omladinskih udruženja“ za 11 korisnika sa ukupnim iznosom od 32.820,00 KM.			
U saradnji Ministarstva za kulturu, sport i mlade, Investicijske fondacije IMPAKT, JU Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona i 5 nerazvijenih i manje razvijenih lokalnih zajednica na području Tuzlanskog kantona realizovan program preduzetničke obuke te finansijsku, stručnu i mentorsku podršku dobilo 19 biznisa mladih ljudi u dobi između 18 i 35 godina			
Skupština Tuzlanskog kantona je u februaru 2021. godine usvojila Strategiju prema mladima Tuzlanskog kantona za period 2020.-2024. godine			
U okviru programa „Promocija angažmana u zajednici“ realizovan projekat Festival mladih i jačanjem kapaciteta Vijeća mladih Tuzlanskog kantona			
U prosjeku servisirano 19.340 korisnika boračko-invalidske zaštite			
134 lica uposlano na najmanje 24 mjeseca			
Za 3.467 lica obezbijeđeno obavezno zdravstveno osiguranje i premija			
Za 3.080 lica zadovoljene potrebe liječenja i dr.			
Za 134 lica obezbijeđena sredstva za stvaranje minimalnih uslova za stambeno zbrinjavanje i plaćeni priključci na električnu energiju			

			Za 4.974 lica obezbijeđena mjesečna isplata NEN
			Za 2.285 lica iaplaćena JNP
	2.4. Poticati i razvijati sportsko-kulturne aktivnosti	4 u toku realizacije, i 2 odgođeno	Od planiranih sredstva za tjelesnu kulturu i sport u 2021. godini 1.555.000,00 KM je utrošeno 1.403.937,00 KM.
			Nastavljen rad na promociji bavljenja sportom putem TV emisije „Timski za sport“ i trećeg izdanja informativnog časopisa o sportu „Sportski glasnik TK“.
			Donesen Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra pravnih lica u oblasti sporta na području Tuzlanskog kantona
			Podržano 112 programa i projekta u ukupnom iznosu od 493.680,00 KM, te putem pojedinačnih odluka 44 sportske organizacije u ukupnom iznosu od 134.970,00 KM. Dodijeljena 51 stipendija u vrijednosti 25.000,00 KM. Za sufinansiranje projekata rekonstrukcije i opremanja sportskih objekata za 2021. godinu ukupno je podržano 8 korisnika ukupne vrijednosti 655.000,00 KM. za dodjelu sportskih nagrada i stipendija posebnim odlukama dodijeljene su dvije nagrade ukupne vrijednosti 18.000,00 KM za osvajače medalja sa područja Kantona na Paraolimpijskim igrama održanim u Tokiju.
			Od planiranih sredstava za manifestacije kulture od interesa za Tuzlanski kanton od 200.000,00 KM utrošeno 198.820,88 KM. Realizirana manifestacija „Dani evropskog nasljeđa“ za koju je izdvojeno 15.000,00 KM.
	Usvojen Zakon o arhivskoj djelatnosti u TK		
	2.5. Unapređenje javne sigurnosti i održivo upravljanje rizicima od prirodnih i drugih nesreća	1 završeno, 4 u toku realizacije	Jednokratna novčana pomoć za hitne intervencije dodijeljena je općini D. Istok 20.000 KM i općini Sapna 15.000 KM
			U Gračanici izvršena interventna sanacija dva klizišta za šta je utrošeno 14.807,99 KM. Izvršeni radovi obezbjeđenja proticajnog profila rijeke Spreče na teritoriji Grada Gračanica na 5 lokacija u vrijednosti radova od 231.321,43 KM
Kantonalna uprava civilne zaštite putem javnog poziva dodijelila 560.778 KM pomoć općinama i gradovima za opremanje struktura civilne zaštite.			
Strateški cilj 3.	3.1. Unapređenje zaštite okoliša, komunalne infrastrukture i planskog korištenja prirodnih resursa i prostora	4 završeno, 3 u toku realizacije, i 5 odgođeno	Naručena izrada noveliranog izvedbenog glavnog projekta sanacije brane Modrac IV faza radi utvrđivanja vrijednosti radova
			Izgradnja i rekonstrukcija općinskih/gradskih i mjesnih vodovodnih sistema, po prioritetima jedinica lokalne samouprave
			Izgradnja i rekonstrukcija općinskih/gradskih i mjesnih kanalizacionih sistema, po prioritetima jedinica lokalne samouprave
			Izgradnja postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda, po prioritetima jedinica lokalne samouprave
	3.2. Povećanje energetske efikasnosti	5 završeno, 1 u toku realizacije	Provedene mjere energetske efikasnosti na javnim objektima u TK
			Energetska obnova 10 školskih objekata u Tuzlanskom kantonu kroz EU/IPA projekat prekogranične saradnje
			Realizovan program za sufinansiranje mjera smanjenja zagađenosti zraka na području TK
	3.3. Modernizacija saobraćajne infrastrukture	5 završeno, 26 u toku realizacije	Ulaganja u putnu infrastrukturu iznose 15.425.282,56 KM
			Od 01.01.2021. do 28.03.2021 godine realizovan zimski red letenja Wizz air saobaćao na 8 destinacija sa aerodroma Tuzla prema: Malmö, Goeteborg, Štokholm Skavsta (Švedska), Basel Mulhouse (Francuska), Dortmund, Minhen-Memingen, Frankfurt-Hahn (Njemačka) i Eindhoven (Holandija)
			Početkom ljetnjeg reda letenja uvedene su ponovo destinacije za: Vaxjo (Švedska), Berlin i Cologne (Njemačka), Beč (Austrija) i Billund (Danska)
Prevezeno 299.031 putnika što je bolji rezultat naspram broja prevezenih putnika u 2020. godini (228.603), ali je i dalje tek oko 50% putnika iz vremena prije pandemije			
Broj turističkih letova za Antaliju u periodu juni-septembar (utorkom i petkom) je bio 28 sa 9.521 prevezenim putnikom.			
Realizovano je 66 letova generalne avijacije i ostalih letova (VIP; ambulantni, privatni i poslovni letovi, vojni letovi, helikopteri i letovi za obuku, a broj prevezenih putnika je 2.622. Obavljeno je 4 cargo leta i prevezeno 37,17 tona robe			

U Tabeli 37. je na osnovu zbirnog Izvještaja o provođenju Akcionog plana za 2021. godinu predstavljen skraćeni pregled realizovanih aktivnosti po prioritnim ciljevima i mjerama, vezano za svaki strateški cilj posebno. Većina aktivnosti se provodi kontinuirano u skladu sa raspoloživim sredstvima, a odgođeni projekti i oni koji nisu započeti su u većini slučajeva vezani za nedostatak obezbjeđenja potrebnih finansijskih sredstava.

Tabela 40. Pregled statusa implementacije aktivnosti iz Akcionog plana 2021.-2024. godina

Strateški cilj /Prioritetni cilj	Mjere	Aktivnosti					
		Završeno	U toku realizacije	Odgodeno	Zamijenjeno	Otkazano	Ukupno
Strateški cilj 1: Dinamičan i održiv ekonomski razvoj u povoljnom poslovnom okruženju		36	27	5	0	0	68
Prioritetni cilj 1.1. Konkurentan poslovni sektor na pravcu zelene tranzicije i digitalne transformacije	1.1.1. Podrška razvoju industrije i rudarstva	2					2
	1.1.2. Unapređenje poslovanja privrednih subjekata na području Tuzlanskog kantona	4	1				5
	1.1.3. Razvoj poslovne infrastrukture na području Tuzlanskog kantona		3	1			4
	1.1.4. Podrška novim investicijama putem primjene modela javno-privatnog partnerstva			3			3
	1.1.5. Unapređenje zapošljavanja na području TK	12					12
1.2. Razvoj održivog konkurentnog i dinamičnog sektora poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	1.2.1. Zaštita i uređenje poljoprivrednog zemljišta		1				1
	1.2.2. Direktno novčane podrške poljoprivrednim proizvođačima u oblasti biljne i animalne proizvodnje		1				1
	1.2.3. Uspostavljanje ekonomski održivog i ekološki prihvatljivog upravljanja šumama		1				1
	1.2.4. Podrška održivom ruralnom razvoju		1				1
	1.2.5. Savjetodavne, stručne i ostale usluge podrške razvoju poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede		1				1
1.3. Razvoj i promocija održivog turizma Tuzlanskog kantona	1.3.1. Inoviranje postojećih i razvoj novih atraktivnih saržaja turističke ponude sa posebnim akcentom na razvoj smještajnih kapaciteta	5					5
	1.3.2. Razvoj turističke infrastrukture i poticanje investicija u turizmu	3	2				5
	1.3.3. Promocija i brendiranje Tuzlanskog kantona kao poželjne turističke destinacije	5					5
	1.3.4. Razvoj ljudskih potencijala i destinacijskog menadžmenta kroz Turističku zajednicu TK	3					3
1.4. Djelotvorna, otvorena i odgovorna javna uprava	1.4.1. Unapređivati transparentnost u upravljanju javnim finansijama		4	1			5
	1.4.2. Povećavati efikasnost pravosudnog sistema		4				4
	1.4.3. Razvijati efikasan sistem prevencije i borbe protiv korupcije		6				6
	1.4.4. Horizontalna i vertikalna koordinacija postupanja u procesima upravljanja integriranim razvojem Kantona	2	2				4
Strateški cilj 2: Razvijen inkluzivni i prosperitetni društveni sektor sa jednakim pravima za sve građane		35	26	48	0	0	109
2.1. Unapređenje i modernizacija obrazovanja i nauke	2.1.1. Izgradnja i proširenje kapaciteta javnih predškolskih ustanova		1	3			4
	2.1.2. Poboljšati kvalitet osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja		2	2			4
	2.1.3. Digitalizacija i informatizacija osnovnog i srednjeg obrazovanja		2	4			6
	2.1.4. Unapređenje digitalizacije visokog obrazovanja		4	6			10

	2.1.5. Unapređenje prostornih kapaciteta Univerziteta u Tuzli			6			6
	2.1.6. Unapređenje naučno-istraživačkog rada		4	10			14
	2.1.7. Unapređenje sistema obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja			1			1
2.2. Razvoj savremenog sistema zdravstvene zaštite	2.2.1. Jačanje materijalno-tehničkih i ljudskih kapaciteta zdravstvenih ustanova		4	5			9
	2.2.2. Prevencija i suzbijanje zaraznih i drugih bolesti.		1	4			5
	2.2.3. Informatizacija i digitalizacija sistema zdravstvene zaštite.		1	4			5
2.3. Unapređenje sistema socijalne zaštite i položaja ranjivih grupa stanovništva	2.3.1. Podržati socijalnu uključenost marginaliziranih grupa i bolju ciljanost socijalne zaštite.	11					11
	2.3.2. Podrška jačanju socijalno-društvenih programa, socijalnog rada i pronatalitetnih mjera i politika	4					4
	2.3.3. Jačanje saradnje javnog i nevladinog sektora		1	3			4
	2.3.4. Jačanje institucionalnih kapaciteta u području implementacije politike prema mladima	6					6
	2.3.5. Unapređenje statusa boračke populacije na području TK	9					9
2.4. Poticati i razvijati sportsko-kulturne aktivnosti	2.4.1. Unapređenje uslova za razvoj i bavljenje sportom	0					0
	2.4.2. Unapređenje sistema rada sportskih organizacija na području Tuzlanskog kantona	4					4
	2.4.3. Unapređenje uslova za kulturno-historijski razvoj		2				2
2.5. Unapređenje javne sigurnosti i održivo upravljanje rizicima od prirodnih i drugih nesreća	2.5.1. Jačanje kapaciteta općina i gradova za pružanje odgovora na prirodne i druge nesreće te ublažavanje i otklanjanje direktnih posljedica prirodnih i drugih nesreća	1					1
	2.5.2. Unapređenje stanja lične i imovinske sigurnosti i zaštite ljudskih prava na području Tuzlanskog kantona		4				4
Strateški cilj 3: Resursno efikasan i održiv infrastrukturni razvoj		12	30	5	0	0	47
3.1. Unapređenje zaštite okoliša, komunalne infrastrukture i planskog korištenja prirodnih resursa i prostora	3.1.1. Izrada planske dokumentacije i informacionih sistema za efikasno korištenje prostora i za zaštitu okoliša			3			3
	3.1.2. Uspostava funkcionalnog sistema upravljanja otpadom		1	2			3
	3.1.3. Proširenje postojećeg sistema monitoringa zraka		1				1
	3.1.4. Izgradnja nove i modernizacija postojeće vodne infastrukture	4	1				5
3.2. Povećanje energijske efikasnosti	3.2.1. Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i mjera energijske efikasnosti u javnim objektima	1					1
	3.2.2. Unapređenje energijske efikasnosti stambenog i saobraćajnog sektora	1	1				2
	3.2.3. Proširenje mreže snabdijvanja toplotnom energijom u daljinskom sistemu grijanja	1					1
3.3. Modernizacija saobraćajne infrastrukture	3.3.1. Izgraditi mrežu autocesta/brzih cesta na području Tuzlanskog kantona	0					0
	3.3.2. Izgraditi mrežu regionalnih cesta na području Tuzlanskog kantona	3	13				16
	3.3.3. Jačati infrastrukturu zračnog saobraćaja	2	13				15
UKUPNO		83	83	58	0	0	224

U okviru Strateškog cilja 1. je u 2021. godini rađeno na implementaciji ukupno 68 aktivnosti. Od toga je završeno ukupno 36 aktivnosti, 27 je u toku realizacije, a 5 aktivnosti je odgođeno. U okviru Strateškog cilja 2. su poduzimane aktivnosti u okviru ukupno 109 projekata i aktivnosti. Od toga je završeno ukupno 35 aktivnosti, 26 je u toku realizacije, a 48 aktivnosti je odgođeno. U okviru Strateškog cilja 3. implementirano je ukupno 47 aktivnosti. Od toga je završeno ukupno 12 aktivnosti, 30 je u toku realizacije, a 5 aktivnosti je u 2021. godini odgođeno.

Tabela 41. Pregled postignutih rezultata u okviru implementiranih aktivnosti i projekata u 2021. godini

Oznaka	Naziv Strateškog cilja, Prioriteta, Mjere i Aktivnosti	Postignuti rezultat po pojedinačnim aktivnostima i projektima u 2021. godini
SC1	Strateški cilj 1. Dinamičan i održiv ekonomski razvoj u povoljnom poslovnom okruženju	
PC1.1	Konkurentan poslovni sektor na na pravcu zelene tranzicije i digitalne transformacije	
M1.1.1	Podrška razvoju industrije i rudarstva	
A1.1.1.1	Program podrške javnim preduzećima i privrednim društvima	U cilju zadovoljenja potreba hemijske industrije u TK, praćena proizvodnja slanice u Rudniku soli „Tuzla“ d.d. Tuzla te učestvovano u rješavanju problema neuvezanog radnog staža, za zdravstvo i za nezaposlene u privrednim društvima koja su većinskom vlasništvu ili su bila u većinskom vlasništvu TK nad kojima se vodi ili je završen stečajni postupak
A1.1.1.2	Implementacija i unapređenje procesa dodjele i naplate koncesija u Tuzlanskom kantonu	Po osnovu koncesione naknade iz nadležnosti Ministarstva privrede naplaćeno je 5.437.407,26 KM
M1.1.2	Unapređenje poslovanja privrednih subjekata na području Tuzlanskog kantona	
A1.1.2.1	Podrška u vidu stručne i finansijske podrške u očuvanju, rastu i razvoju privrednih subjekata na području Tuzlanskog kantona (privredna društva i obrti)	Subvencije mikro, malim i srednjim preduzećima za nabavku opreme, alata i repromaterijala za ukupno 221 preduzeće (108 mikro, 81 malo i 32 srednja) dodijeljeno 2.000.000 KM.
A1.1.2.2	Plasman beskamatnih kreditnih sredstava u cilju podsticanja novih investicija privrednih subjekata na Tuzlanskom kantonu	Vlada Tuzlanskog kantona sa BBI Bankom d.d. Sarajevo i Ministarstvo privrede sa UniCredit Bank d.d. Mostar nastavili sa plasmanima kreditnih sredstava za subvencioniranje dijela kamatne stope privrednim subjektima
A1.1.2.3	Podrška osnivanju novih MSP i obrta na području Tuzlanskog kantona	Subvencije mikro, malim i srednjim preduzećima za digitalnu transformaciju dodijeljena za 7 preduzeća u iznosu od 120.000 KM. Kroz dva programa potpomognuto registrovanje 5 novih obrta, te sufinansirana registracija novih 40 preduzeća
A1.1.2.4	Podrška za jačanje konkurentnosti MSP i obrta Tuzlanskog kantona kroz standardizaciju, digitalizaciju i i unapređenju inovativnosti u poslovanju	Refundacija uplaćenih poreza i doprinosa za ukupno 3 korisnika u iznosu od 47.733,27 KM. Programom za novoosnovana MMSP i obrte podržano 139 novoosnovanih MMSP i obrta (27 novoosnovanih MMSP i 112 novoosnovanih obrta) u iznosu od 230.000 KM.
A1.1.2.5	Realizacija obuka za jačanje upravljačkih kapaciteta obrtnika i preduzetnika	Subvencije za podršku obrtničkim komorama i udruženjima obrtnika za 2 korisnika u iznosu od 10.000 KM. Sufinansiranje projekata koji se finansiraju iz EU i/ili drugih međunarodnih fondova za 5 udruženja i fondacija u ukupnom iznosu od 50.000 KM.
JLS	Programi JLS unapređenja poslovanja privrednih subjekata	Grad Tuzla podržao rad i poslovanje ukupno 80 subjekata u prvoj i drugoj godini od osnivanja
KSP6	KSP_6 Business Start Up Fond Tuzlanskog kantona	Nije bilo aktivnosti po ovom projektu u 2021. godini.
M1.1.3	Razvoj poslovne infrastrukture na području Tuzlanskog kantona	
A1.1.3.1	Analiza potreba, utvrđivanje stanja i potencijala za razvoj poduzetničke infrastrukture na području Tuzlanskog kantona u saradnji sa JLS Kantona	Nije bilo provođenja planiranih aktivnosti
A1.1.3.2	Podrška osnivanju i kapacitiranju novih i razvoju postojećih poslovnih zona na području Tuzlanskog kantona	Grad Živinice i Srebrenik su realizovali planirane aktivnosti
A1.1.3.3	Podrška osnivanju i kapacitiranju novih i razvoju postojećih poduzetničkih potpornih institucija na području Tuzlanskog kantona	Nastavljen kontinuitet u praćenju i podršci prema dva aktivna poduzetnička centra: BIT Centar Tuzla i RPC Tuzla-Inkubator "Lipnica", čiji je osnivač Grad Tuzla, a Grad Živinice je realizovao planirane aktivnosti
A1.1.3.4	Realizacija promotivnih aktivnosti poduzetničke infrastrukture Tuzlanskog kantona	Ministarstvo privrede pripremlilo – Vodič za investitore Tuzlanskog kantona – treće izdanje i objavilo na web stranici Vlade TK
JLS	Programi JLS razvoja poslovne infrastrukture	Provođenje aktivnosti za Grad Tuzlu povezano je sa ativnosti pod brojem 1.1.3.3.
SP7	SP_7 Formiranje Naučno-Tehnoloških parkova u Tuzli i Živicama	Grad Živinice nije imao finansijskih ulaganja za planirane aktivnosti

M1.1.4	Podrška novim investicijama putem primjene modela javno-privatnog partnerstva	
A1.1.4.1	Edukacija službenika sa lokalnog i kantonalnog nivoa za pripremu projekata po modelu javno-privatnog partnerstva	Nije bilo provođenja planiranih aktivnosti.
A1.1.4.2	Identifikacija i prezentacija potencijalnih projekata javno-privatnog partnerstva na Tuzlanskom kantonu	Identificirani potencijali JPP projekti na području Tuzlanskog kantona iz nadležnosti JLS i TK.
A1.1.4.3	Priprema prijedloga projekata po modelu javno-privatnog partnerstva na lokalnom i kantonalnom nivou	Provedene aktivnosti na pripremi prijedloga JPP projekata na lokalnom nivou.
A1.1.4.4	Podrška novim investicijama putem primjene modela javno-privatnog partnerstva na području grada Živinice	Grad Živinice realizovao planirane aktivnosti.
KSP7	KSP_7 Jačanje administrativnih kapaciteta u cilju provedbe projekata po modelu javno-privatnog partnerstvo	Nije bilo provođenja planiranih aktivnosti.
M1.1.5	Unapređenje zapošljavanja na području TK	
A1.1.5.1	Program sufinansiranja zapošljavanja 2021, mjere: Tvoja prilika, Prilika za sve, Doprinos - 500, Periodično/sezonsko zapošljavanje, Nova prilika, javni radovi i pomoć potrebnim	Zaposleno 81 osoba-sredstva u iznosu od 355.744 KM, zaposleno 4 osobe-sredstva u iznosu od 12.300 KM, zaposleno 504 osoba-sredstva u iznosu od 1.733.874 KM, zaposleno 60 osoba-sredstva u iznosu od 262.080 KM, zaposleno 71 osoba-sredstva u iznosu od 168.246 KM, zaposleno 4 osobe-sredstva u iznosu od 14.840 KM
A1.1.5.2	Program sufinansiranja zapošljavanja 2021, mjera: Zapošljavanje žena	zaposleno 9 osoba
A1.1.5.3	Program sufinansiranja zapošljavanja 2021, mjera: Zapošljavanje demobiliziranih branilaca	zaposleno 102 osobe
A1.1.5.4	Program sufinansiranja zapošljavanja 2021, mjera: Služba u saradnji sa poslodavcima	zaposleno 147 osoba
A1.1.5.5	Program sufinansiranja zapošljavanja 2021, mjera: Tražim poslodavca	zaposleno 62 osobe
A1.1.5.6	Program sufinansiranja samozapošljavanja 2021, mjera: Poduzetništvo za mlade	registrovano 61 obrt/doo, zaposleno 96 osoba
A1.1.5.7	Program sufinansiranja samozapošljavanja 2021, mjera: Poduzetništvo za žene	registrovano 46 obrta/doo, zaposleno 58 osoba
A1.1.5.8	Program sufinansiranja samozapošljavanja 2021., mjera: Poduzetništvo za sve	registrovano 128 obrta/doo, zaposleno 158 osoba
A1.1.5.9	Program sufinansiranja samozapošljavanja 2021., mjera: Poduzetništvo za demobilizirane borce	registrovano 9 obrta/doo, zaposleno 12 osoba
A1.1.5.10	Program sufinansiranja samozapošljavanja 2021, mjera: Druga prilika	registrovano 15 obrta/doo, zaposleno 19 osoba
A1.1.5.11	Unapređenje zapošljavanja boračkih kategorija na području TK	230 novouposlen (zapošljavanje i samozapošljavanje djece iz reda PŠ-PB TK, 40 lica i pripravnički-volonterski staž obavilo 190 kandidata)
A1.1.5.12	Program unapređenje zapošljavanja na području TK	Program poticaja zapošljavanja u 2021. godini (sredstva u iznosu od 153.073,04 KM obezbijedila Vlada TK): mlade osobe starosti do 30 godina bez obzira na stručnu spremu, zaposleno 9 osoba, Romi, zaposleno 6 osoba; Članovi porodice u kojoj nijedan član porodice nije zaposlen, zaposleno 7 osoba; Stručno osposobljavanje, za visoko obrazovane osobe bez radnog iskustva u struci, zaposleno 8 osoba; Programom sufinansiranja zapošljavanja i samozapošljavanja djece šehida/poginulih boraca zaposleno je 25 osoba-sredstva u iznosu 359.105,44 KM; Program sufinansiranja obavljanja stručnog osposobljavanja bez zasnivanja radnog odnosa/ volonterskog staža, boraca i članova njihovih porodica 151 osoba - članova njihovih porodica-sredstva u iznosu od 582.084,36 KM, stručno osposobljavanje bez zasnivanja radnog odnosa 159 osoba-sredstva u iznosu od 609.517,4 KM.
JLS	Programi JLS unapređenja zapošljavanja na području TK	Grad Tuzla direktnom novčanom podrškom privrednih subjekata za zapošljavanje ranjivih kategorija građana podržao 5 subjekata, koji su uposlili 5 nezaposlenih osoba

JLS	Programi JLS unapređenja zapošljavanja na području TK	n/a
PC1.2	Razvoj održivog konkurentnog i dinamičnog sektora poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	
M1.2.1	Zaštita i uređenje poljoprivrednog zemljišta	
A1.2.1.1	Zaštita i uređenje poljoprivrednog zemljišta	Nije bilo provođenja planiranih aktivnosti
JLS	Programi JLS zaštite i uređenja poljoprivrednog zemljišta	Grad Živinice i Lukavac su realizovali planirane aktivnosti
M1.2.2	Direktne novčane podrške poljoprivrednim proizvođačima u oblasti biljne i animalne proizvodnje	
A1.2.2.1	Direktne novčane podrške poljoprivrednim proizvođačima u oblasti biljne i animalne proizvodnje	Općina Kladanj implementirala planirane aktivnosti
JLS	Programi JLS direktne novčane podrške poljoprivrednim proizvođačima	Grad Tuzla podržao 250 proizvođača u iznosu od 120.000 KM; Grad Gračanica realizovao 8 projekata (proizvodnja mesa, mlijeka, jaja, meda i voća i povrća u ukupnom iznosu 139.359,74 KM, Općina Banovići podržala nabavku 95 plastenika te podržala proizvodnju mlijeka i proljetnu sjetvu, Općina Kladanj podržala animalnu proizvodnju sa 9.280,00 KM, a bljnu proizvodnju sa 56.572,50 KM
M1.2.3	Uspostavljanje ekonomski održivog i ekološki prihvatljivog upravljanja šumama	
A1.2.3.1	Uspostavljanje ekonomski održivog i ekološki prihvatljivog upravljanja šumama	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
M1.2.4	Podrška održivom ruralnom razvoju	
A1.2.4.1	Podrška održivom ruralnom razvoju	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
JLS	Programi JLS podrške održivom ruralnom razvoju	Nije bilo provođenja planiranih aktivnosti
M1.2.5	Savjetodavne, stručne i ostale usluge podrške razvoju poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	
A1.2.5.1	Savjetodavne, stručne i ostale usluge podrške razvoju poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Nije bilo provođenja planiranih aktivnosti
JLS	Programi JLS savjetodavne, stručne i ostale usluge podrške razvoju poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	Grad Živinice je realizovao planirane aktivnosti
PC1.3	Razvoj i promocija održivog turizma Tuzlanskog kantona	
M1.3.1	Inoviranje postojećih i razvoj novih atraktivnih saržaja turističke ponude sa posebnim akcentom na razvoj smještajnih kapaciteta	
A1.3.1.1	Organizaciono povezivanje i operativno umrežavanje svih interesnih strana - javnih institucija i privatnih operatera (agencije, turistička poduzeća, ugostiteljski objekti i sl.)	Oglašavanje Radio i TV stanicama i kanalima te štampanim medijima.
A1.3.1.2	Prikupljanje informacija i priprema baze podataka za cjelokupnu lokalnu turističku ponudu na području TK	Štampanje promotivnog materijala/brošura, turističkih karti, kataloga i dr.
A1.3.1.3	Analiza postojeće turističke ponude i mogućnosti za aktiviranje dodatnih turističkih resursa	Oglašavanje internetom, mediji, društvene mreže, facebook, You Tube kanal i Instragam profil, upravljanje internet stranicama
A1.3.1.4	Uvezivanje elemenata turističke ponude u turističke proizvode radi uspostavljanja atraktivnih turističkih ruta	Promocija na međunarodnom aerodromu Tuzla – TIC
A1.3.1.5	Podrška investicijama u privatnom smještaju	Marketinška infrastruktura
JLS	Programi JLS razvoja atraktivnih saržaja turističke ponude	n/a

M1.3.2	Razvoj turističke infrastrukture i poticanje investicija u turizmu	
A1.3.2.1	Kreiranje novih turističkih sadržaja (turističke manifestacije, te posebni oblici turizma, kao što su rekreativni, ruralni, lovni, zdravstveni, eko, vjerski);	Razvoj i unapređenje turističkog proizvoda-ruralni i eko turizam, kulturno-historijski, vjerski, outdoor, gastro turizam
A1.3.2.2	Podrška privatnim investicijama u razvoj turističke infrastrukture, kroz finansijske i nefinansijske podsticaje;	Održana vjerska manifestacija Dani djevojake pećine
A1.3.2.3	Unapređenje postojećih turističkih odredišta	Podrška infastrukturnim projektima od značaja za razvo turizma-projekti javne i druge turističke infrastrukture (izletišta, tematske staze, parkovi, kampovi, igrališta i dr.) - Javni poziv
A1.3.2.4	Projekat Panonsko-jadranska veza PA.CON - rehabilitacija postojeće i izgradnja nove turističke infrastrukture ILINČICA Tuzla	Podrška novim turističkim proizvodima i područjima koja nisu turistički razvijena- Javni poziv.
A1.3.2.5	PA.CON - Pannonia-Adria Connection	Uspješno realizovane aktivnosti u okviru EU/IPA projekta prekogranične saradnje.
JLS	Programi JLS razvoja turističke infrastrukture i investicija u turizmu	n/a
KSP10	KSP_10 Planinarska transverzala „Put Srebreničke povelje“	n/a
M1.3.3	Promocija i brendiranje Tuzlanskog kantona kao poželjne turističke destinacije	
A1.3.3.1	Izrada zajedničkih promotivnih materijala i osmišljavanje promotivnih akcija (stranica, publikacija, događaja, sajmovi)	Promocija na sajmovima u zemlji i inostranstvu.
A1.3.3.2	Promocija investicija u smještajne kapacitete	Pomoć turističko-ugostiteljskom sektoru za suzbijanje posljedica COVID-19 pandemije
A1.3.3.3	Zajednička promocija čitavog područja TK kao turističke destinacije zasnovane na svim lokalnim resursima i atrakcijama (prirodnim, kulturnim, tradicionalnim običajima i dr.)	Podrška projektima za zaštitu ekologije-podrška ekološkim projektima i aktivnostima-Javni poziv .
A1.3.3.4	Unapređenje i integraciju sistema turističkog informisanja	Zakup softvera web aplikacija Elektronska prijavu i odjavu gostiju
A1.3.3.5	Promocija i brendiranje Tuzlanskog kantona kao poželjne turističke destinacije	Podrška projektima koji doprinose pozitivnom imidžu kantona-podrška projektima-projekti, manifestacije i festivali / (Odluke TV)
A1.3.3.5	Projekti JLS - Promocija i brendiranje Tuzlanskog kantona kao poželjne turističke destinacije	n/a
M1.3.4	Razvoj ljudskih potencijala i destinacijskog menadžmenta kroz Turističku zajednicu TK	
A1.3.4.1	Izgradnja javnih kapaciteta za pružanje turističkih usluga na novim lokalitetima;	Edukacija i stručno usavršavanje-obuka turističkih vodiča, radionice za stručno osposobljavanje u ruralnom turizmu
A1.3.4.2	Jačanje saradnje između turističkih radnika i lokalnih zajednica pri planiranju, pripremi i provođenju zajedničkih turističkih projekata i prpratnih promotivnih aktivnosti;	Izrada i postavljanje turističke signalizacije na području Tuzlanskog kantona.
A1.3.4.3	Priprema za korištenje dostupnih domaćih finansijskih izvora (lokalnih i kantonalnih, te državnog budžeta) i zajedničko apliciranje za financiranje iz EU fondova	Učešće u Javnim pozivima kod međunarodnih fondova europske unije ili drugih međunarodnih organizacija.
PC1.4	Djelotvorna, otvorena i odgovorna javna uprava	
M1.4.1	Unapređivati transparentnost u upravljanju javnim finansijama	
A1.4.1.1	Provođenje stalne obuke korisnika budžeta sa ciljem unapređenja fiskalne discipline u Tuzlanskom kantonu	U toku 2021. godine , s obzirom na pandemiju Covid -19,nisu vršene obuke budžetskih korisnika
A1.4.1.2	Rasterećenje privrede kontinuiranim radom na smanjivanju parafiskalnih nameta i eventualnom ukidanju	U Budžetu TK za 2022. godinu su planirana sredstva za refundaciju uplaćenih sudskih i administrativnih taksi pri upisu u nadležni registar. Pravni osnov i planiranje sredva za navedene namjene je definisano kroz Zakon o izvršenju Budžeta za 2022. godinu (Službene novine TK broj 23/21)
A1.4.1.3	Povećanje efikasnosti u naplati javnih prihoda	U 2021. godini naplaćeni prihodi od poreza su veći za 20,7% u odnosu na ostvarene prihode u 2020. godini.

A1.4.1.4	Povećanje učinka u trošenju javnih sredstava i obima i efikasnosti javnih investicija	Aktivnosti realizovane u cilju što efikasnijeg trošenja sredstava Budžeta TK.
A1.4.1.5	Osiguranje pravovremenog i sistematskog provođenja preporuka iz revizorskih izvještaja	Realizovane aktivnosti u cilju obezbjeđenja pravovremenog i sistematskog provođenja preporuka iz revizorskih izvještaja u okviru svih organa uprave TK.
M1.4.2	Povećavati efikasnost pravosudnog sistema	
A1.4.2.1	Jačanje zaštite ljudskih prava	n/a
A1.4.2.2	Digitalizacijom rada u pravosuđu smanjenje troškova pravosudnog sistema	
A1.4.2.3	Evaluiranje i osnaživanje rada i organizacije privrednih odjeljenja pri sudovima radi utvrđivanja potreba i optimalne organizaciono funkcionalne strukture	
A1.4.2.4	Edukacija stečajnih sudija i upravnika	
M1.4.3	Razvijati efikasan sistem prevencije i borbe protiv korupcije	
A1.4.3.1	Uspostaviti profesionalno tijelo za prevenciju korupcije	Tim za prevenciju korupcije Vlade TK održao je dvije radionice u 2021. godini (Ured za borbu protiv korupcije još nije kapacitiran u cijelosti za obavljanje svoje funkcije. Tim pruža pomoć u skladu sa svojim nadležnostima)
A1.4.3.2	Kontinuirano jačati kapacitete i resurse profesionalnog tijela za prevenciju korupcije	
A1.4.3.3	Identificirati i analizirati antikorupcijska zakonska rješenja iz nadležnosti Kantona	Usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj službi u TK i Zakon o prijavljivanju, porijeklu i kontroli imovine izabranih dužnosnika, nosilaca izvršnih funkcija i savjetnika u Tuzlanskom kantonu.
A1.4.3.4	Inicirati izmjenu ili donošenja zakonskih rješenja viših nivoa vlasti kojima se sprečava ili procesuiraju korupcija (Zakoni o zaštiti prijavitelja korupcije, javnim nabavkama, sukoba interesa i drugih)	Učestvovalo na radionicama i radnim sastancima organiziranim od strane različitih nivoa vlasti kao i nevladinih i međunarodnih organizacija, a na temu zaštite prijavitelja korupcije i pitanja sukoba interesa
A1.4.3.5	Izrada Planova integriteta u svim institucijama u skladu sa Smjernicama APIK-a	Izrađen 31 Plan borbe protiv korupcije, a izrada Planova integriteta je u toku U toku su aktivnosti na izradi plana integriteta općine Kladanj
A1.4.3.6	Kreirati i provoditi jedinstveni godišnji dinamički plan obuka iz oblasti prevencije korupcije i koordinacije borbe protiv korupcije za institucije sa javnim ovlaštenjima u TK	Nije kreiran jedinstveni godišnji plan obuka za kontakt osobe; obuke u 2021. godini su se realizovale u skladu sa potrebama i mogućnostima
JLS	Programi JLS razvijanja sistema prevencije i borbe protiv korupcije	n/a
M1.4.4	Horizontalna i vertikalna koordinacija postupanja u procesima upravljanja integriranim razvojem Kantona	
A1.4.4.1	Koordiniranje poslova razvojnog planiranja i upravljanje razvojem u Tuzlanskom kantonu	Usvojena Strategija razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. te Akcioni plan Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2024.godina koji je bio kao prilog Smjernicama za trogodišnje planiranje razvoja Tuzlanskog kantona za period 2022-2024. godina
A1.4.4.2	Izrada i praćenje Programa javnih investicija Tuzlanskog kantona (Public Investment Program - skraćeno PIP/PJI)	Pripremljen Izveštaj o implementaciji Programa javnih investicija Tuzlanskog kantona za 2020. godinu. Pripremljen Program javnih investicija Tuzlanskog kantona za period 2022-2024. godine
A1.4.4.3	Podrška nedovoljno razvijenim, nerazvijenim i izrazito nerazvijenim jedinicama lokalne samouprave u Tuzlanskom kantonu	U skladu sa Zakonom o podršci nedovoljno razvijenim, nerazvijenim i izrazito nerazvijenim jedinicama lokalne samouprave u Tuzlanskom kantonu raspoređena sredstva u ukupnom iznosu od 1.000.000,00 KM (Općina Sapna 267.857,14 KM, Općina Teočak 267.857,14 KM, Općina Čelić 205.357,14 KM, Općina Kladanj 142.857,14 KM, Općina Doboj 116.071,44 KM)
A1.4.4.4	Priprema i implementacija projekata razvojnih prioriteta Tuzlanskog kantona	Učestvovalo u stručnim skupovima, konferencijama, prezentacijama, seminarima, okruglim stolovima, edukacijama i sličnim aktivnostima u cilju jačanja kapaciteta i uspostave i unapređenja saradnje sa institucijama iz domena poduzetništva i obrta
SC2	Strateški cilj 2. Razvijen inkluzivni i prosperitetni društveni sektor sa jednakim pravima za sve građane	
PC2.1	Unapređenje i modernizacija obrazovanja i nauke	

M2.1.1	Izgradnja i proširenje kapaciteta javnih predškolskih ustanova	
A2.1.1.1	Izgradnja ili dogradnja postojećeg javnog objekta u Čeliću	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A2.1.1.2	Dogradnja postojećih objekata javnih predškolskih ustanova	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A2.1.1.3	Izgradnja predškolske ustanove u Kalesiji	Nije bilo provođenja planiranih aktivnosti
A2.1.1.4	Izgradnja ili dogradnja postojećeg javnog objekta u Sapni	Nije bilo provođenja planiranih aktivnosti
JLS	Programi JLS izgradnje i proširenja kapaciteta javnih predškolskih ustanova	n/a
KSP_2	KSP_2 Osnivanje javnih predškolskih ustanova u Kalesiji, Sapni, Teočaku i Čeliću	n/a
M2.1.2	Poboljšati kvalitet osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja	
A2.1.2.1	Inoviranje NPP za srednje obrazovanje	Formirano 13 Komisija iz općeobrazovnih predmeta za izradu nastavnih programa za tehničke škole, sa sveukupno 79 članova, te 12 Komisija iz općeobrazovnih predmeta za izradu nastavnih programa za stručne škole, sa sveukupno 45 članova.
A2.1.2.2	Stipendiranje učenika koji upišu deficitarna zanimanja	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A2.1.2.3	Implementacija akcionog plana o obrazovnim potrebama Roma i osliih nac. manjina	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A2.1.2.4	Razvijanje i pružanje podrške programima dodatne stručne podrške učenicima, studentima, nastavnicima, te programima prevencije u oblasti socijalnog rada, fizičkog i mentalnog zdravlja, društvenog aktivizma i sl. kroz saradnju i umrežavanje sa nevladinim organizacijama	Pedagoški zavod je u 2021. godini realizovao 85 stručnih ispita. Formirani timovi za izradu procedura praćenja i primjene NPP-a za predškolski odgoj i obrazovanje, osnovno i srednje tehničko i stručno obrazovanje kao i za obrazovanje odraslih.
JLS	Programi JLS poboljšanja kvaliteta osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja	Grad Gračanica stipendirao 124 učenika i studenata sa 115.800 KM
KSP9	KSP_9 Izrada i implementacija Strategije o uključivanju i podršci djece sa posebnim potrebama u osnovnim i srednjim školama	n/a
M2.1.3	Digitalizacija i informatizacija osnovnog i srednjeg obrazovanja	
A2.1.3.1	Formiranje Radne grupe za planiranje i praćenje realizacije digitalizacije i informatizacije	Nije bilo provođenja planiranih aktivnosti
A2.1.3.2	Poboljšanje uslova postojeće infrastrukturne mreže	Nije bilo provođenja planiranih aktivnosti
A2.1.3.3	Obuka nastavnika o korištenju digitalnih alata u funkciji podučavanja	Pedagoški zavod nastavio sa organizacijom i provođenjem obuka za uposlenike odgojno-obrazovnih ustanova u sklopu čega je na 8 različitih seminara završilo obuku 5 uposlenika.
A2.1.3.4	Izrada softvera i primjena elektronske prijave i upisa učenika u prvi razred srednjih škola	Nije bilo provođenja planiranih aktivnosti
A2.1.3.5	Izrada elektronskog dnevnika za srednje škole	Nije bilo provođenja planiranih aktivnosti
A2.1.3.6	Izrada elektronskog dnevnika za osnovne škole	Nije bilo provođenja planiranih aktivnosti
M2.1.4	Unapređenje digitalizacije visokog obrazovanja	
A2.1.4.1	Najam web platforme za podršku univerzitetskim poslovnim procesima	n/a
A2.1.4.2	Nabavka web platforme za podršku univerzitetskim poslovnim procesima	n/a

A2.1.4.3	Izrada aplikacije za upravljanje dokumentacijom (upravljanje procesima)	n/a
A2.1.4.4	Oprema za razvoj aplikacija od strane IT zaposlenika Univerziteta u Tuzli (Računari)	n/a
A2.1.4.5	Oprema za održavanje funkcionalnosti univerzitetske mreže (serveri, ruteri, preklopnici)	Nastavljen kontinuitet u provođenju planiranih aktivnosti
A2.1.4.6	Obnavljanje računarske i digitalne infrastrukture Univerziteta u Tuzli (računari, štampači, skeneri, projektori, pametne table)	Nastavljen kontinuitet u provođenju planiranih aktivnosti
A2.1.4.7	Implementacija mrežne infrastrukture u objektima Univerziteta	n/a
A2.1.4.8	Nabavka licenciranih software-skih paketa	Nastavljen kontinuitet u provođenju planiranih aktivnosti
A2.1.4.9	Nabavka platforme za uspostavljanje sistema FUK	Nastavljen kontinuitet u provođenju planiranih aktivnosti
A2.1.4.10	Godišnja članarina za pristup istraživačkim bazama podataka	n/a
M2.1.5	Unapređenje prostornih kapaciteta Univerziteta u Tuzli	
A2.1.5.1	Održavanje postojeće infrastrukture (Rekonstrukcija i investicijsko održavanje)	n/a
A2.1.5.2	Održavanje postojeće infrastrukture	n/a
A2.1.5.3	Modifikacija usvojenog idejnog rješenja i izrada makete	n/a
A2.1.5.4	Izrada projektne dokumentacije zone A1	n/a
A2.1.5.5	Izrada projektne dokumentacije zone B1	n/a
A2.1.5.6	Izgradnja objekata zone A1	n/a
SP4	SP_4 Izgradnja Kampusu Univerziteta u Tuzli	n/a
M2.1.6	Unapređenje naučno-istraživačkog rada	
A2.1.6.1	Finansiranje programa u naučnoistraživačkom radu, u skladu sa Zakonom o naučnoistraživačkom radu, naučnoistraživačkim organizacijama te pravnim i fizičkim licima	n/a
A2.1.6.2	Osnivanje i finansiranje rada Kantonalnog savjeta za nauku i tehnologiju	n/a
A2.1.6.3	Izrada idejnog projekta Naučno-tehnološkog parka u Kampusu Univerziteta (zona B2 idejnog rješenja)	n/a
A2.1.6.4	Finansiranje/sufinansiranje organizacije naučnih skupova, konferencija, simpozija, okruglih stolova i sl.	n/a
A2.1.6.5	Finansiranje/sufinansiranje izdavanja časopisa i zbornika	n/a
A2.1.6.6	Sufinansiranje publikovanja naučnih radova u relevantnim časopisima	Nastavljen kontinuitet u provođenju planiranih aktivnosti
A2.1.6.7	Finansiranje obuka za pisanje projektnih prijedloga za pristup međunarodnim fondovima	n/a
A2.1.6.8	Finansiranje/sufinansiranje kratkih posjeta s ciljem unapređenja NIR-a	n/a

A2.1.6.9	Finansiranje/sufinansiranje akreditacije laboratorija	n/a
A2.1.6.10	Uspostavljanje sistema elektronskog izdavaštva	n/a
A2.1.6.11	Pretplata za stručne i naučne časopise	Nastavljen kontinuitet u provođenju planiranih aktivnosti
A2.1.6.12	Pretplata na baze podataka	Nastavljen kontinuitet u provođenju planiranih aktivnosti
A2.1.6.13	Certificiranje opreme i laboratorija	n/a
A2.1.6.14	Nabavka laboratorijske opreme	Nastavljen kontinuitet u provođenju planiranih aktivnosti
M2.1.7	Unapređenje sistema obrazovanja odraslih i cjeloživotnog učenja	
A2.1.7.1	Stipendiranje učenika koji upišu deficitarna zanimanja	n/a
PC2.2	Razvoj savremenog sistema zdravstvene zaštite	
M2.2.1	Jačanje materijalno-tehničkih i ljudskih kapaciteta zdravstvenih ustanova	
A2.2.1.1	Edukacija kadrova	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A2.2.1.2	Proširenje zdravstvene djelatnosti	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A2.2.1.3	Prijem novih zdravstvenih radnika	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A2.2.1.4	Uvođenje 24-časovnih dežurstava	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A2.2.1.5	Rekonstrukcija objekata primarne i sekundarne zdravstvene zaštite (Domova zdravlja i područnih ambulanti)	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti u Živinicama
A2.2.1.6	Opremanje zdravstvenih ustanova i pripadajućih laboratorija potrebnom dijagnostičkom i medicinskom opremom,	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti u Živinicama
A2.2.1.7	Opremanje Centra urgentne medicine pri JZU UKC Tuzla (Adaptacija prostora i edukacija i upošljavanje osoblja);	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti u Lukavcu
A2.2.1.8	Formiranje i opremanje Zavoda za hitnu medicinsku pomoć TK (adaptacija prostora, nabavka potrebne opreme i edukacija osoblja)	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A2.2.1.9	Angažovanje doktora deficitarnih specijalizacija, kao i drugog kvalitetnog medicinskog osoblja.	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
JLS	Programi JLS jačanja kapaciteta zdravstvenih ustanova	n/a
SP6	SP_6 Uspostava Centra urgentne medicine pri JZU UKC Tuzli	n/a
M2.2.2	Prevenција i suzbijanje zaraznih i drugih bolesti.	
A2.2.2.1	Jačanje kapaciteta Univerzitetskog kliničkog centra da adekvatno odgovori na pojavu lako transmisivih zaraznih bolesti (COVID 19, SARS, MERS, Ebola, Fluena itd.)	n/a
A2.2.2.2	Nabavka zaštitne opreme i izrada edukativnih letaka	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A2.2.2.3	Edukacija medicinskih kadrova i stanovništva u prevenciji širenja zaraznih bolesti	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti

A2.2.2.4	Donošenje i implementacija javnih politika prevencije zaraznih bolesti i ostalih bolesti srca i krvnih žila, malignih i rijetkih bolesti, zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja, unapređenje seksualnog i reproduktivnog zdravlja, unapređenje ranog rasta, razvoja i ishrane djece, te sprečavanja zloupotrebe opojnih droga	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti u Živinicama
A2.2.2.5	Jačati vertikalne i horizontalne komunikacije u kriznim javnozdravstvenim situacijama preko zajedničke platforme, koja automatizmom pokreće relevantne faktore	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
JLS	Programi JLS prevencije i suzbijanja zaraznih i drugih bolesti	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti u Srebreniku
M2.2.3	Informatizacija i digitalizacija sistema zdravstvene zaštite.	
A2.2.3.1	Uspostavljanje svih neophodnih centralnih registara;	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A2.2.3.2	Kreiranje softvera/modula za upravljanje statusom osiguranja osiguranih lica elektronskim putem – e-legitimacija; za upravljanje i kontrolni mehanizam nad izdavanjem lijekova i ampula – e-recept i nad izdavanjem ortopedskih pomagala; za upravljanje i kontrolu u ostvarivanju prava kod sprječivosti za rad; za upravljanje sistemom obavezne i preventivne imunizacije; za upravljanje javnim zdravljem i epidemiološkim stanjima u društvu;	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A2.2.3.3	Uspostavljanje poboljšanog centralnog sistema za radiološku dijagnostiku (PACS) i njegova integracija u IZIS i centralnog sistema za laboratorijsku dijagnostiku (LIS) i njegova integracija u IZIS;	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti u Lukavcu
A2.2.3.4	Upravljanje ugovaranjem usluga i praćenje realizacije putem funkcionalnosti uspostavljenog elektronskog sistema;	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A2.2.3.5	Uspostavljen kontakt centar zdravstvenog sistema TK; formiranje elektronske baze znanja zdravstvenog sektora	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
PC2.3	Unapređenje sistema socijalne zaštite i položaja ranjivih grupa stanovništva	
M2.3.1	Podržati socijalnu uključenost marginaliziranih grupa i bolju ciljanost socijalne zaštite.	
A2.3.1.1	Podržati socijalnu uključenost marginaliziranih grupa i bolju ciljanost socijalne zaštite.	Stalna novčana pomoć u iznosu od 5.248.699,30 KM za 3.186 korisnika. Iz kantonalnog budžeta ukupna novčana sredstva za civilne žrtve rata su bila u iznosu od 1.531.689,13 KM, iz federalnog budžeta 3.700.278,71 KM što je ukupno 5.231.907,84 KM. Pravo na smještaj u hraniteljsku porodicu do kraja 2021. godine ostvarila su 122 hranjenika u ukupnom iznosu od 755.264,00 KM. Smještaj u ustanove socijalne zaštite koristilo je 483 odraslih lica zašto je ukupno izdvojeno 3.930.200 KM. U ustanove socijalne zaštite smješteno je ukupno 51 dijete, a za ovu namjenu u 2021. godini ukupno je izdvojeno 1.585.665,00 KM. Pravo na zdravstveno osiguranje po osnovu socijalne zaštite ostvario je 6.161 osiguranik, a na ime uplate doprinosa ukupno je izdvojeno 932.643,76 KM. Pravo na pomoć na ime troškova dženaze-sahrane-pokopa za 2021. godinu je ostvarilo 203 korisnika u iznosu od 128.141,85 KM.
A2.3.1.2	Donošenje Zakona o osnivanju JU Centra za autizam	Nacrt Zakona je završen, te je isti 06.12.2021. godine dostavljen Vladi Tuzlanskog kantona na razmatranje i usvajanje.
A2.3.1.3	Razvojni projekt . Program raspodjele sredstava za materijalno zbrinjavanje lica u stanju socijalne potrebe.	Programom podrške u ukupnom iznosu od 237.000,00 KM podržano je ukupno 17 udruženja/organizacija
	Programom održivog povratka	Programom održivog povratka za fizička lica u 2021. godini dodijeljene su 83 donacije u ukupnom iznosu od 260.200,00 KM. U sklopu pomoći drugim nivoima vlasti, Hitne intervencije na infrastrukturnim objektima u povratničkim naseljima i kolektivnim centrima realizovano 400.000,00 KM. Realizovane su 3 redmisije na području TK-a a utrošena su sredstva u iznosu od 3.703,87 KM. Nabavka ogrjeva za raseljena lica smještena u kolektivne centre na području TK finansirana u iznosu od 20.990,64 KM za ukupno 44 porodice. Sufinansiranje troškova socijalno neprofitnog stanovanja u ukupnom iznosu od 29.318,74 KM. Za subvenciju troškova električne energije, uplaćena sredstva za 196 porodica u iznosu od 55.350,00 KM. Za zdravstveno osiguranje

		raseljenih lica utrošeno 241.202,32 KM za 1394 raseljenih osoba. Naknada troškova ukopa/dženaza umrlih lica koja imaju/imali status raseljenih lica na području Tuzlanskog kantona za 26 korisnika u ukupnom iznosu od 12.963,45 KM.
A2.3.1.4	Razvojni projekt Program raspodjele sredstava jednokratnih novčanih pomoći licima u stanju socijalne potrebe.	Pravo jednokratne novčane pomoći je ostvarilo 2.931 osoba u ukupnom iznosu od 558 997,30 KM,
A2.3.1.5	Razvojni projekt Program raspodjele sredstava za subvenciju prijevoza djece, učenika i studenata	Pravo ostvarilo ukupno 808 korisnika u iznosu od 1.032.984,74 KM.
A2.3.1.6	Program raspodjele sredstava prevencije ovisnosti o drogama, prevencije, intervencije i resocijalizacije maloljetničke delinkvencije	Subvencijama u iznosu od 10.000,00 KM podržano ukupno 4 udruženja/organizacija.
A2.3.1.7	Umrežavanje i koordinacija ustanova i organizacija koje se bave socijalnom zaštitom djece i odraslih u cilju efikasnijeg korištenja resursa	Iz kantonalnog budžeta ukupna novčana sredstva za civilne žrtve rata za 2021.godinu iznose 1.531.689,13 KM, iz federalnog budžeta 3.700,278,71 KM što ukupno iznosi 5.231.907,84 KM.
A2.3.1.8	Podržati razvoj programa jačanja porodica, uključujući programe prevencije maloljetničkog prestupništva, rodno zasnovanog i porodičnog nasilja i svih drugih oblika nasilja i drugih socio-patoloških pojava	U saradnji sa Gender Centrom Federacije BiH kao koordinatorom izrade strateškog dokumenta, zajedno sa Vladom TK i resornim kantonalnim ministarstvima organizovana javna rasprava o radnom tekstu Strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici 2021.-2027
A2.3.1.9	Podržati i razvijati savjetodavno-terapijske programe za pojedince i porodice u kriznim situacijama kroz rad Porodičnih savjetovališta	Usvojen Akcioni plan za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici za područje Tuzlanskog kantona 2019.-2021. godina.
A2.3.1.10	Podržati institucije i programe prevencije bolesti ovisnosti	Interesorna radna grupa je izradila Prijedlog Gender akcionog plana Tuzlanskog za period 2021.do 2024. godina koji je usvojila Vlada TK. Trenutno se radi na realizaciji Gender akcionog plana, a za njegovu realizaciju i praćenje Vlada je odlukom imenovala Koordinacioni odbor.
A2.3.1.11	Zaštita, rehabilitacija i osnaživanje žrtava nasilja na TK kroz rad Sigurne kuće i multisektorsku saradnju	Rad sigurne kuće podržan sa 114.000,00 KM za 62 korisnika
JLS	Podrška za realizaciju projekata neprofitnih organizacija koji doprinose unapređenju položaja Roma na području grada Tuzle	n/a
M2.3.2	Podrška jačanju socijalno-društvenih programa, socijalnog rada i pronatalitetnih mjera i politika	
A2.3.2.1	Podrška jačanju socijalno-društvenih programa, socijalnog rada i pronatalitetnih mjera i politika	Za pravo na osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja izdvojeno 99.791,00 KM za ukupno 584 korisnika. Pravo na dječiji dodatak na djecu ostvarilo je ukupno 6.898 korisnika u iznosu od 3.705.991,00 KM. Naknada umjesto plaće ženi-majci, odnosno drugom licu u radnom odnosu za vrijeme dok odsustvuje s posla, radi trudnoće, porođaja i njege djeteta je iznosila 9.450.375,47 KM za 1.169 korisnika. Jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta iznosila je 121.739,00 KM za 683 korisnika. Pomoć nezaposlenim majkama porodiljama u prehrani djeteta do 6. mjeseci i dodatna ishrana za majke-dojilje u iznosu od 375.716,00 KM ostvarilo 1.067 korisnika.
A2.3.2.2	Podržati razvoj programa jačanja porodica, uključujući programe prevencije maloljetničkog prestupništva, rodno zasnovanog i obiteljskog nasilja i svih drugih oblika nasilja i drugih socio-patoloških pojava	Realizirano ukupno 26 akcija i manifestacija posvećenih djeci i unapređenju razvoja društvene brige o djeci.
A2.3.2.3	Jednokratne novčane pomoći za roditelje sa troje i više zajedničke djece	Jednokratna novčana pomoć za roditelje sa troje i više djece iznosila 468.000,00 KM.
A2.3.2.4	Deinstitucionalizacija I transformacija JU Dom za djecu bez roditeljskog staranja	U 2021. godini proces transformacije je stagnirao.
JLS	Programi JLS jačanja socijalno-društvenih programa, socijalnog rada i pronatalitetnih mjera i politika	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti u Živinicama
M2.3.3	Jačanje saradnje javnog i nevladinog sektora	
A2.3.3.1	Uspostaviti registar nevladinih organizacija koje djeluju i rade na području Tuzlanskog kantona	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti u Živinicama
A2.3.3.2	Formirati koordinaciono tijelo koje će koordinirati razvojne potrebe kantona i aktivnosti	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti u Živinicama

	koje provode nevladine organizacije	
A2.3.3.3	Obezbjediti sistem podrške i sufinansiranja projekata organizacija nevladinog sektora koji su u skladu sa razvojnim prioritetima TK	Sufinansiranje implementacije razvojnih projekata na Tuzlanskom kantonu koji se finansiraju iz EU i/ili drugih međunarodnih fondova u iznosu od 50.000 KM za 5 udruženja i fondacija.
A2.3.3.4	Uspostavljanje Centra za demokratiju i aktivno građanstvo	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A2.3.3.3.1.	Obezbjediti sistem podrške i sufinansiranja projekata organizacija nevladinog sektora koji su u skladu sa razvojnim prioritetima Grada Živinice	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti u Živinicama
A2.3.3.4.1.	Uspostavljanje Centra za demokratiju i aktivno građanstvo	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti u Živinicama
M2.3.4	Jačanje institucionalnih kapaciteta u području implementacije politike prema mladima	
A2.3.4.1	Uspostavljanje funkcionalnog sistema rada sa mladima u skladu sa Zakonom o mladima FBiH	„Subvencioniranje kamata na kredite za stambeno zbrinjavanje mladih“, za 67 korisnika sa ukupnim iznosom od 147.505,00 KM.
A2.3.4.2	Povećanje sredstava za finansiranje unapređenja infrastrukture i kapaciteta zaposlenim u službama koje su nadležne za rad sa mladima	„Subvencioniranje troškova mladima za smještaj i boravak djece u predškolskim ustanovama“ za 107 korisnika za 129 djece sa ukupnim iznosom 57.495,00 KM.
A2.3.4.3	Implementacija programa o finansiranju, kontroli i efektima projekata za mlade	„Finansiranje i sufinansiranje projekata omladinskih udruženja“, za 11 korisnika sa ukupnim iznosom od 32.820,00 KM.
A2.3.4.4	Povećanje sredstava za finansiranje/sufinansiranje rada Vijeća mladih TK ili prostora za mlade	U saradnji Ministarstva, Investicijske fondacije IMPAKT, JU Služba za zapošljavanje Tuzlanskog kantona i 5 nerazvijenih i manje razvijenih lokalnih zajednica na području Tuzlanskog kantona Općine Čelić, Općine Sapna, Općine Teočak, Općine Kladanj i Općine Doboj Istok realizovan program program preduzetničke obuke te finansijsku, stručnu i mentorsku podršku za do 20 novih poslovnih poduhvata. Do sada je kroz program podržano 19 biznisa mladih ljudi u dobi između 18 i 35 godina
A2.3.4.5	Implementacija Strategije prema mladima TK	Skupština Tuzlanskog kantona je u februaru 2021. godine usvojila Strategiju prema mladima Tuzlanskog kantona za period 2020.-2024. godine
A2.3.4.6	Festival mladih - Evropska prijestolnica mladih	U okviru programa „Promocija angažmana u zajednici“ realizovan projekat Festival mladih i jačanjem kapaciteta Vijeća mladih Tuzlanskog kantona
JLS	Programi JLS jačanja institucionalnih kapaciteta u području implementacije politike prema mladima	n/a
M2.3.5	Unapređenje statusa boračke populacije na području TK	
A2.3.5.1	Projekat Zapošljavanja i Samozapošljavanja	134 lica uposleno na najmanje 24 mjeseca
A2.3.5.2	Obezbjedeње obavezne zdravstvene zaštite (OZO i Premija osiguranja) korisnika BIZ u TK	za 3.467 lica obezbijedano obavezno zdravstveno osiguranje i premija
A2.3.5.3	Liječenje u zemlji i inostranstvu, lijekovi, sanitetsko-higijenski materijal, proteze, ortopedska obuća, invalidska kolica i druga ortopedska pomagala kao i basnjsko-klimatsko liječenje za RVI TK	za 3.080 lica zadovoljene pobrojane potrebe
A2.3.5.4	Stipendiranje učenika i studenata TK iz reda braniteljske populacije	podijeljeno 1693 stipendije
A2.3.5.5	Socijalno stambeno zbrinjavanje boračke populacije,	za 134 lica obezbijedana sredstva za stvaranje minimalnih uslova za stamb.zbrinjavanje i plaćeni priključci na električnu energiju
A2.3.5.6	Novčana egzistencijalna naknada nezaposlenim DB TK	za 4.974 lica obezbijedena mjesečna isplata NEN
A2.3.5.7	Jednokratne novčane pomoći korisnicima BIZ i naknade za dženaze i sahrane	za 2.285 lica iaplaćena JNP
A2.3.5.8	Naknade dobitnicima najvećih ratnih priznanja u TK	za 417 lica obezbijedena i isplaćena JNP

A2.3.5.9	Unapređenje kulturnih i sportskih događaja, ostala izdvajanja i izgradnja Jedinstvenih spomen obilježja	u 83 slučaja realizovano za potrebe unapređenja ove pozicije
JLS	Programi JLS unapređenja statusa boračke populacije na području TK	n/a
PC2.4	Poticati i razvijati sportsko-kulturne aktivnosti	
M2.4.1	Unapređenje uslova za razvoj i bavljenje sportom	
JLS	Programi JLS unapređenja uslova za razvoj i bavljenje sportom	n/a
M2.4.2	Unapređenje sistema rada sportskih organizacija na području Tuzlanskog kantona	
A2.4.2.1	Uspostavljanje registra pravnih lica u oblasti sporta na području Kantona	Donesen Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra pravnih lica u oblasti sporta na području Tuzlanskog kantona
A2.4.2.2	Uspostavljanje registra fizičkih lica u oblasti sporta na području Kantona	Donesen Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra fizičkih lica u oblasti sporta na području Tuzlanskog kantona
A2.4.2.3	Realizacija programa podrške sportskim organizacijama i sportistima sa područja Kantona	Podržano 112 programa i projekta u ukupnom iznosu od 493.680,00 KM, te putem pojedinačnih odluka 44 sportske organizacije u ukupnom iznosu od 134.970,00 KM. Dodijeljena 51 stipendija u vrijednosti 25.000,00 KM. Za sufinansiranje projekata rekonstrukcije i opremanja sportskih objekata za 2021. godinu ukupno je podržano 8 korisnika ukupne vrijednosti 655.000,00 KM. za dodjelu sportskih nagrada i stipendija posebnim odlukama dodijeljene su dvije nagrade ukupne vrijednosti 18.000,00 KM za osvajače medalja sa područja Kantona na Paraolimpijskim igrama održanim u Tokiju.
A2.4.2.4	Izrada Strategije razvoja sporta TK	n/a
JLS	Afirmacija i razvoj amaterskog, rekreativnog i vrhunskog sporta na području grada Tuzla	n/a
M2.4.3	Unapređenje uslova za kulturno-historijski razvoj	
A2.4.3.1	Izgradnja zgrade Arhiva Tuzlanskog kantona	Usvojen Zakon o arhivskoj djelatnosti
A2.4.3.2	Rekonstrukcija i izgradnja zgrade Muzeja istočne Bosne	n/a
JLS	Programi JLS unapređenja uslova za kulturno-historijski razvoj	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
PC2.5	Unapređenje javne sigurnosti i održivo upravljanje rizicima od prirodnih i drugih nesreća	
M2.5.1	Jačanje kapaciteta općina i gradova za pružanje odgovora na prirodne i druge nesreće te ublažavanje i otklanjanje direktnih posljedica prirodnih i drugih nesreća	
A2.5.1.1	Jačanje kapaciteta općina i gradova za pružanje odgovora na prirodne i druge nesreće te ublažavanje i otklanjanje direktnih posljedica prirodnih i drugih nesreća	Jednokratna novčana pomoć za hitne intervencije dodijeljena je općini D. Istok 20.000 KM i općini Sapna 15.000 KM
JLS	Programi JLS jačanja kapaciteta općina i gradova za pružanje odgovora na prirodne i druge nesreće te ublažavanje i otklanjanje direktnih posljedica prirodnih i drugih nesreća	U Gračanici izvršena interventna sanacija dva klizišta za šta je utrošeno 14.807,99 KM. Izvršeni radovi obezbjeđenje proticajnog profila rijeke Spreče na teritoriji Grada Gračanica na 5 lokacija u vrijednosti radova od 231.321,43 KM
KSP8	KSP_8 Opremanje općinskih i gradskih struktura civilne zaštite	Kantonalna uprava civilne zaštite putem javnog poziva dodijelila 560.778 KM pomoć općinama i gradovima za opremanje struktura civilne zaštite.
M2.5.2	Unapređenje stanja lične i imovinske sigurnosti i zaštite ljudskih prava na području Tuzlanskog kantona	
A2.5.2.1	Popuna upražnjenih radnih mjesta	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti

A2.5.2.2	Školovanje na policijskoj akademiji	
A2.5.2.3	Materijalno tehničko opremanje	
A2.5.2.4	Izrada Strategije razvoja MUP -a TK 2021-2027.	
A2.5.2.5	Deminiranje područja Grada Gračanica	
SC3	Strateški cilj 3. Resursno efikasan i održiv infrastrukturni razvoj	
PC3.1	Unapređenje zaštite okoliša, komunalne infrastrukture i planskog korištenja prirodnih resursa i prostora	
M3.1.1	Izrada planske dokumentacije i informacionih sistema za efikasno korištenje prostora i za zaštitu okoliša	
A3.1.1.1	Izrada kantonalnog plana zaštite okoliša TK 2021.-2027.	n/a
A3.1.1.2	Izrada kantonalnog plana upravljanja otpadom 2021.-2027.	n/a
A3.1.1.3	Jedinstveni Web Gis Tuzlanskog kantona	n/a
A3.1.1.4	Nabavka kontejnera za selektivno odvajanje otpada	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti u Živinicama
KSP3	KSP_3 Izrada prostornog plana za područje Tuzlanskog kantona za period 2026.-2046. godina	n/a
KSP4	KSP_4 Uspostavljanje jedinstvenog informacionog sistema (GIS-a) na području TK	n/a
M3.1.2	Uspostava funkcionalnog sistema upravljanja otpadom	
A3.1.2.1	Subvencije javnim preduzećima za nabavku vozila za zbrinjavanje komunalnog otpada	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A3.1.2.2	Subvencije javnim preduzećima za nabavku posuda za prikupljanje komunalnog otpada	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A3.1.2.3	Subvencije za izgradnju postrojenja za obradu otpada na deponiji za općine/grad Kladanj, Banovići, Živinice kojom upravlja JP "Eko-Sep" Živinice	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti u Gračanici oko uključivanja u program
JLS	Programi JLS uspostave funkcionalnog sistema upravljanja otpadom	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti u Lukavcu
M3.1.3	Proširenje postojećeg sistema monitoringa zraka	
A3.1.3.1	Nabavka analizatora za praćenje kvalitete zraka	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
M3.1.4	Izgradnja nove i modernizacija postojeće vodne infrastrukture	
A3.1.4.1	Izgradnja i rekonstrukcija općinskih/gradskih i mjesnih vodovodnih sistema, po prioritetima jedinica lokalne samouprave	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A3.1.4.2	Izgradnja i rekonstrukcija općinskih/gradskih i mjesnih kanalizacionih sistema, po prioritetima jedinica lokalne samouprave	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A3.1.4.3	Izgradnja postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda, po prioritetima jedinica lokalne samouprave	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A3.1.4.4	Izrada tehničke dokumentacije, izgradnja i rekonstrukcija objekata za zaštitu od poplava i uređenje vodotoka II kategorije po prioritetima jedinica lokalne samouprave	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti

A3.1.4.5	Sanacija brane Modrac, IV faza	Naručena izrada noveliranog izvedbenog glavnog projekta sanacije brane Modrac IV faza radi utvrđivanja vrijednosti radova
JLS	Programi JLS izgradnje nove i modernizacija postojeće vodne infrastrukture	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
SP5	SP_5 Zaštita akumulacije jezera Modrac – I Faza	n/a
PC3.2	Povećanje energijske efikasnosti	
M3.2.1	Poticanje korištenja obnovljivih izvora energije i mjera energijske efikasnosti u javnim objektima	
A3.2.1.1	Provođenje mjera energijske efikasnosti na javnim objektima (Javne ustanove iz oblasti obrazovanja, zdravstvene ustanove, sudovi, policijske uprave itd.) u TK	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti u skladu sa obezbijeđenim sredstvima u Budžetu TK.
JLS	Izgradnja linije javne rasvjete u MZ Gornja Lohinja (povratak) -grad Gračanica (2021-2023)	n/a
M3.2.2	Unapređenje energijske efikasnosti stambenog i saobraćajnog sektora	
A3.2.2.1	Subvencije fizičkim osobama za zamjenu kotlova na uglj sa kotlovima na pelet i toplotnim pumpama	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A3.2.2.2	Subvencije privrednim društvima u privatnom vlasništvu za projekte korištenja energije iz obnovljivih izvora energije	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
JLS	Programi JLS unapređenja energijske efikasnosti stambenog i saobraćajnog sektora	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti u Srebreniku
KSP1	KSP_1 Inovativnim umom do ICT pametnih škola (Pametne škole 2)	Glavne aktivnosti kojima se projekat bavio u 2021. godini su se odnosile na: 1. Energetsku obnovu 10 od ukupno 18 školskih objekta u Tuzlanskom kantonu koji će biti obnovljeni do kraja 2022. godine, 2. Učenje o energetske efikasnosti u školama u Tuzlanskom kantonu kroz zabavnu prekograničnu edukaciju za učenike u školama, 3. Početak prekograničnog 4-mjesečnog takmičenja osnovnih i srednjih škola u projektnom području u uštedi energije (primjenom ne-investicijskih metoda, tj. promjenom ponašanja).
M3.2.3	Proširenje mreže snabdijvanja toplotnom energijom u daljinskom sistemu grijanja	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A3.2.3.1.	Dodjela kapitalnih transfera gradovima i općinama TK za projekte proširenja mreže snabdijevanja toplotnom energijom u daljinskom sistemu grijanja	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
JLS	Programi JLS proširenja mreže snabdijvanja toplotnom energijom u daljinskom sistemu grijanja	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti u Živinicama, Banovićima
KSP5	KSP_5 Izgradnja sistema daljinskog grijanja u Gradu Živinice	n/a
PC3.3	Modernizacija saobraćajne infrastrukture	
M3.3.1.	Izgraditi mrežu autocesta/brzih cesta na području Tuzlanskog kantona	
SP1	SP_1 Izgradnja autoceste/brze ceste Tuzla-Brčko-Orašje (rijeka Sava), kao dijela autoceste/brze ceste Sarajevo-Tuzla-Beograd	Očekuje se da autocesta/brza cesta Tuzla-Brčko-Orašje počne sa izgradnjom do 2027. godini u dužini od 65 km.
SP2	SP_2. Izgradnja brze ceste Zvornik-Tuzla-Doboj	Očekuje se da brza cesta Zvornik – Tuzla – Doboj počne sa izgradnjom do 2027. godine u dužini od 50 km.
SP3	SP_3. Izgradnja dionice magistralne ceste M-18 Šićki Brod – Kladanj	Očekuje se da se dionica magistralne ceste M-18 Šićki Brod – Kladanj (granica TK) izgradi do 2027. godine u dužini od 59 km.
M 3.3.2.	Izgraditi mrežu regionalnih cesta na području Tuzlanskog kantona	
A3.3.2.1	Rekonstrukcija, rehabilitacija i sanacija regionalne ceste R-460 „Gračanica-Bukva-Doborovci-Srnice“.	Za redovno održavanje regionalnih cesta u 2021. godini utrošeno 2.608.275,22 KM. Za održavanje prohodnosti cesta u zimskom periodu (zimski služba) u 2021. godine utrošeno 1.490.226,86 KM.

	- most na Sokoluši na st. km. 1+200 - dionica: st. km. 3+900 do st. km. 5+900 - dionica: od st. km. 16+000 do st. km. 18+800 - dionica: od st. km. 23+984 do st. km. 25+564+most	Obaveze koje dospijevaju za plaćanje u 2021. godini po osnovu dugoročnih kredita 2.221.985,54 KM Održavanje i postavljanje saobraćajne signalizacije i opreme 682.012,29 KM Održavanje propusta i mostova 212.773,98 KM
A3.3.2.2	Rekonstrukcija, rehabilitacija i sanacija regionalne ceste R-461a „Srebrenik-Orahovica Donja“. - dionica: st. 3 + 100 do st. 4 + 000 - dionica: od st. km. 12+400 do st. km. 13+450	Izrada projektne dokumentacije koja je ugovorena u 2020. godine a realizovana u 2021.godini 31.625,10 KM. Izrada projektne dokumentacije koja je planirana i ugovorena u 2021.godini 73.961,55 KM Završetak nerealizovanih radova iz plana za 2020. godinu, prenos radova u 2021. godinu 4.771.839,94 KM Investiciona ulaganja u lokalne i nekategorisane ceste prema Odluci Vlade TK, prenos radova u 2021. godinu 847.698,07 KM
A3.3.2.3	Rekonstrukcija, rehabilitacija i sanacija regionalne ceste R-465b „Klokotnica-Lukavica-Kapetani“. - dionica: od st. km. 1+350 do st. km. 2+050	Izgradnja, rekonstrukcija, sanacija i rehabilitacija puteva i putnih objekata u 2021. godini 1.648.902,35 KM Finansiranje cesta i cestovnih infrastrukturnih objekata na regionalnim cestama TK iz kreditnih sredstava 120.815,94 KM
A3.3.2.4	Rekonstrukcija, rehabilitacija i sanacija regionalne ceste R-456 „Priboj-Sapna“. - dionica: od st. km. 3+175 do st. km. 6+790	Sufinansiranje izgradnje autobuskih stajališta na regionalnoj putnoj mreži sa lokalnom zajednicom 49.979,98 KM. (radovi preneseni u 2022. godinu)
A3.3.2.5	Rekonstrukcija, rehabilitacije i sanacija regionalne ceste R-463 „Gradačac-Tramošnica (granica F. BiH)“. - dionica: od st. km. 0+000 - do st. km 3+850 (granica Federacije BiH)	Sanacija klizišta - prenos iz 2020. godine u 2021. g. - radovi na aktuelnim sanacijama klizišta 125.011,88 KM Troškovi izdavanja raznih saglasnosti, dozvola i rješavanja imovinsko-pravnih odnosa te uspostave katastra puteva 51.549,81 KM
A3.3.2.6	Rekonstrukcija, rehabilitacija i sanacija regionalne ceste R-456b „Priboj-Teočak“. - dionica: od st. km. 4+600 do st. km. 6+140 (nastavak)	Troškovi nadzora nad izvođenjem radova 56.460,78 Troškovi revizije projektne dokumentacije 31.168,80 KM
A3.3.2.7	Rehabilitacija i sanacija regionalne ceste R-456b „Priboj-Teočak“. - dionica: od st. km. 0+000 do st. km. 3+000 - dionica: od st. km. 6+850 do st. km. 8+390	Iz tekuće rezerve finansirana 3 projekata 275.882,98 KM
A3.3.2.8	Rehabilitacija i sanacija regionalne ceste R-456a „Kalesija-Sapna“. - dionica: od st. km. 5+550 do st. km. 8+000	
A3.3.2.9	Rekonstrukcija, rehabilitacija i sanacija regionalne ceste R-469 „Živinice-Međaš“. - dionica: od st. km. 7+950 do st. km. 9+550	
A3.3.2.10	Rekonstrukcija regionalne ceste R-458 „Simin Han-Gornja Tuzla-površnice“, - dionica: od mosta u čaršiji – skretanje za Kovačicu L=cca 2.800,00 m	
A3.3.2.11	Rehabilitacija i sanacija regionalne ceste R-459 „Tuzla-Dokanj-Šibošnica-Čelić“. - dionica: Šibošnica-Lovački dom	
A3.3.2.12	Rekonstrukcija regionalne ceste R-456 „Previle-Humci-Šibošnica“, - dionica: Humci kraj rekonstrukcije – Jasenica (makadamski dio)	
A3.3.2.13	Rekonstrukcija, rehabilitacija i sanacija regionalne ceste R-455a „Svatovac-Živinice-Bašigovci-Zelenika“, - dionica Svatovac-Živinice: st. km. 11+700 do st. km. 16+460 - dionica Živinice-Bašigovci-Zelenika: od st. km. 7+575 do st. km. 10+850 od st. km. 12+790 do st. km. 13+990	
A3.3.2.14	Rekonstrukcija, rehabilitacija i sanacija regionalne ceste R-469 „Živinice-Banovići-Ribnica“, - dionica Banovići-Ribnica: st. 1 + 600 do st. 4 + 000 - dionica Živinice-Banovići: - most na Oskovi na st. km. 3+043	
A3.3.2.15	Rekonstrukcija, rehabilitacije i sanacija regionalne ceste R-471 „Lukavac-Vijenac-Banovići“, - dionica: od st. km. 24+025- do st. km 28+025 - dionica: od st. km. 2+250 - do st. km 3+850 - most na Spreči na st. km. 0+393	

A3.3.2.16	Saobraćajna signalizacija i oprema	
JLS	Programi JLS izgradnja mreže cesta na području Tuzlanskog kantona	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
M 3.3.3	Jačati infrastrukturu zračnog saobraćaja	
A3.3.3.1	Projekat izgradnje rasvjete centralne linije na polijetno slijetnoj stazi	Prihodi iz Budžeta FBiH, preko Federalnog ministarstva prometa i komunikacija, u svrhu unapređenja avio prometa realizovani su u iznosu od 1.200.000 KM. Ostvareni ukupni rashodi u 2021. godini iznose 9.269.974 KM. Poslovni rashodi ostvareni u iznosu od 9.016.073 KM. Budžetska podrška TK tekućem poslovanju u 2021. godini realizovana u iznosu od 1.830.000 KM. Prihodi za subvencioniranje materijalnih troškova poslovanja u Budžetu TK su planirana u iznosu od 330.000 KM
A3.3.3.2	Projekat unapređenja postojeće aerodromske rasvjete s ciljem podizanja kategorije poletno slijetne staze za precizno prilaženje CAT III	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A3.3.3.3	Izrada investiciono-tehničke dokumentacije za projekat produženja polijetno slijetne staze	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A3.3.3.4	Projekat završetka habajućeg dijela polijetno slijetne staze, rekonstrukcija rolnica (A, B i F) i sanacija drenažnog sistema	Od 31.12.2020. godine, kada je Aerodrom Tuzla zapošljavao je 180 radnika, radni odnos je prestao za 33 uposlenika. U 2021. godini planiran je prijem 39 a izvršen prijem 16 uposlenika. Na dan 31.12.2021. godine Aerodrom je zapošljavao 163 radnika. Nastavni (školski) centar za osposobljavanje i obuku, djeluje kao posebna organizaciona cjelina.
A3.3.3.5	Projekat izgradnje III gate	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A3.3.3.6	Projekat izgradnje objekta Centra za obuku stručnog osoblja i administrativne poslove	Od 01.01.2021. do 28.03.2021 godine (zimski red letenja Wizz air saobćao na 8 destinacija sa aerodroma Tuzla prema: Malmö, Göteborg, Štokholm Skavsta (Švedska), Basel Mulhouse (Francuska), Dortmund, Minhen-Memingen, Frankfurt-Hahn (Njemačka) i Eindhoven (Holandija)
A3.3.3.7	Projekat ugradnje avio mosta	Početkom ljetnjeg reda letenja uvedene su ponovo destinacije za: Vaxjo (Švedska), Berlin i Cologne (Njemačka), Beč (Austrija) i Billund (Danska)
A3.3.3.8	Projekat proširenja pristanišne Platforme I i izgradnja servisne ceste	U 2021. godini prevezeno je 299.031 putnika
A3.3.3.9	Projekat izgradnje hotela	Broj letova u 2021. godini je bio 1.303
A3.3.3.10	Projekat izgradnje parkinga za putničke automobile i sistem zbirnjavanja sanitarno fekalnih i oborinskih voda	Broj turističkih letova za Antaliju u periodu juni- septembar (utorkom i petkom) je bio 28 sa 9521 prevezenim putnikom.
A3.3.3.11	Projekat prilazno-opservacijskog puta prema JP „Međunarodni aerodrom Tuzla“ d.o.o. Živinice	Realizovano je 66 letova generalne avijacije i ostalih letova (VIP; ambulatni, privatni i poslovni letovi, vojni letovi, helikopteri i letovi za obuku, a broj prevezenih putnika je 2.622
A3.3.3.12	Projekat nabavke nedostajuće i nabavka nove aerodromske opreme, te završetanje postojeće aerodromske opreme	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A3.3.3.13	Projekat Izrade Master plana	Obavljeno je 4 cargo leta i prevezeno 37,17 tona robe
A3.3.3.14	Projekat izgradnje zapadnog krila putničkog terminala	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti
A3.3.3.15	Projekat izgradnje solarne elektrane sa studijom izvodljivosti	Nastavljeno kontinuirano provođenje planiranih aktivnosti

2.4. Pregled finansijskih ulaganja za 2021. godinu

U Strategiji razvoja Tuzlanskog kantona, ukupno planirana sredstva za realizaciju iste iznosila su 812.371.360 KM, za ukupno 12 prioriteta i 48 mjera u svim sektorima, dok je Akcionim planom za period 2021.-2024. godina planiran iznos u visini od 94.200.981 KM za 2021. godinu. Analizom dobivenih informacija od resornih ministarstava uočeno je da pored dostavljenih informacija o realizovanim projektima/programima postoje i dodatne aktivnosti sa značajnim sredstvima koja su realizovana u 2021. godini, a koje su obuhvaćena kroz godišnje izvještaje o radu, koji su razmatrani i usvojeni od strane Vlade Tuzlanskog kantona ili drugih nadležnih tijela.

Prikupljenim izvještajima o implementaciji strateških aktivnosti i projekata, u kojima su sadržani i godišnji izvještaji o radu resornih ministarstava, vrijednost uloženi sredstva po svim osnovama iznosi 118.011.843 KM ili 125,28% u odnosu na ukupan iznos planiranih sredstva u 2021. godini. Iznosi planiranih i realizovanih finansijskih sredstava, razvrstani po pojedinačnim strateškim ciljevima, prezentirani su u Tabeli 42.

Tabela 42. Vrijednost realizovanih sredstava po Strateškim ciljevima u 2021. godini

Strateški cilj	Ukupno planirana sredstva u 2021. godini	Ukupno realizovana sredstva u 2021. godini	% realizacije
Strateški cilj 1: Dinamičan i održiv ekonomski razvoj u povoljnom poslovnom okruženju	38.288.434	35.079.521	91,62%
Strateški cilj 2: Razvijen inkluzivni i prosperitetni društveni sektor sa jednakim pravima za sve građane	37.542.076	56.999.245	151,83%
Strateški cilj 3: Resursno efikasan i održiv infrastrukturni razvoj	18.370.471	25.933.077	141,17%
UKUPNO	94.200.981	118.011.843	125,28%

Indikativni finansijski izvještaj ukazuje da je najveći izvor sredstava iz budžetskih sredstava (88,65 mil. KM), zatim iz ostalih izvora (21,77 mil. KM), a potom iz kreditnih sredstava (0,24 mil. KM). Detaljan prikaz visina sredstava realiziranih u 2021. godini po strateškim ciljevima, kao i izvorima finansiranja prikazan je u Tabeli 43.

Tabela 43. Struktura finansiranja po strateškim ciljevima i izvorima finansiranja u 2021. godini

Strateški cilj	Ukupno planirana sredstva	Ukupno realizovana sredstva u 2021. godini	Budžetska sredstva u 2021. godini	Kreditna sredstva u 2021. godini	Ostala sredstva u 2021. godini	Ostala sredstva (Naziv)
Strateški cilj 1: Dinamičan i održiv ekonomski razvoj u povoljnom poslovnom okruženju	38.288.434	35.079.521	14.196.508	0	13.729.715	FZZZ, Budžet FBiH, Misija OSCE, TZ TK
Strateški cilj 2: Razvijen inkluzivni i prosperitetni društveni sektor sa jednakim pravima za sve građane	37.542.076	56.999.245	51.560.746	239.096	5.002.406	Budžet FBiH, KUCZ
Strateški cilj 3: Resursno efikasan i održiv infrastrukturni razvoj	18.370.471	25.933.077	22.898.179	0	3.034.898	Budžet FBiH-FMPK, UNDP, EU
UKUPNO	94.200.981	118.011.843	88.655.433	239.096	21.767.019	

Najviše realizovanih sredstva u 2021. godini je u okviru Strateškog cilja 2., ukupno 56.999.245 KM (151,83%), od čega je iz Budžeta izdvojeno 51.560.746 KM, iz ostalih izvora sredstava 5.002.406 KM te 239.096 KM iz kreditnih sredstava, kroz realizaciju više različitih projekata društvenog sektora. Zatim slijedi Strateški cilj 1. sa realizovanih ukupno 35.079.521 KM (91,62%), od čega je iz Budžeta izdvojeno 14.196.508 KM te iz ostalih izvora sredstava ukupno 13.729.715 KM. U okviru Strateškog cilja 3. je ukupno realizovanih 25.993.077 KM (141,17%), od čega je iz Budžeta izdvojeno 22.898.179 KM te iz ostalih izvora sredstava 3.034.898 KM.

Analizom izvještaja o radu konstatovano je da postoji još značajnih budžetskih sredstava, koja se nisu mogla obuhvatiti ovim izvještajem. Naime, u izvještajima resornih ministarstava prikazano je dosta prihoda i rashoda, bez posebne specifikacije po strukturi izdvajanja, tako da nije moguće definisati izdvajanja na programske aktivnosti. Uzimajući u obzir da je od 2022. godine na Tuzlanskom kantonu implementiran proces trogodišnjeg i godišnjeg planiranja koji se usklađen sa procesom strateškog planiranja, stvoreni su preduslovi da naredni proces izrade izvještaja bude jednostavniji, a prezentacija implementacijskih i finansijskih efekata konkretnija i sveobuhvatnija.

3. Institucionalni kapaciteti za razvoj u Tuzlanskom kantonu

Sistem za razvojno planiranje i upravljanje razvojem predstavlja cjelovit i usklađen proces održivog, ekonomskog, društvenog, okolišnog i prostornog prilagođavanja, na Ustavu i zakonima zasnovanim potrebama i interesima građana i društva. On podrazumijeva postojanje odgovarajućih finansijskih sredstava, te zahtijeva postojanje odgovarajućeg pravnog, institucionalnog i metodološkog okvira koji bi osigurao djelotvorno i koordinirano planiranje i realizaciju socio-ekonomskih razvojnih prioriteta.

Poštivajući odredbe regulatornog okvira za planiranje i upravljanje razvojem, prije svega Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH, Tuzlanski kanton ispunio je sve zakonske odredbe u kontekstu uspostave sistema za efikasno upravljanje razvojem. Formalnu funkciju tijela za razvojno planiranje i upravljanje razvojem na nivou Tuzlanskog kantona ima Odjeljenje za razvoj u okviru Ministarstva privrede Tuzlanskog kantona, dok su uspostavljena i funkcionalna druga tijela odnosno koordinacioni i participativni mehanizmi - Kantonalni odbor za razvoj i Vijeće za razvojno planiranje i upravljanje razvojem Kantona.

U svrhu efikasne implementacije, ali praćenja ostvarenja i izvještavanja o realizaciji Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. godina neophodno je u narednom planskom periodu nastaviti jačati horizontalnu koordinaciju i raditi na osnaživanju uloge pojedinačnih ministarstava i drugih kantonalnih tijela u procesu razvojnog planiranja i upravljanja razvojem. Navedeno je dijelom osigurano i kroz primjenu Uredbe o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringu i izvještavanju u Federaciji Bosne i Hercegovine, a koja osigurava jedinstven pristup u izradi trogodišnjih i godišnjih planova rada, kao i godišnjih izvještaja o radu svih organa javne uprave uz usaglašavanje programa rada sa planovima vezanim za provedbu Strategije. Time se doprinosi i aktivnijoj ulozi ministarstava i drugih organa uprave Tuzlanskog kantona u planiranju, praćenju, implementaciji i izvještavanju o realizaciji strateških intervencija. Od posebnog jeste i uspostava funkcionalnog sistema praćenja ostvarenja definisanih indikatora u ministarstvima i drugim organima uprave Tuzlanskog kantona i jedinica lokalne samouprave na nivou TK, kako bi se osiguralo efikasno dostignuća strateških intervencija, a time i poduzimanje korektivnih akcija i/ili korigiranje definisanih indikatora.

U proteklom periodu je, u cilju pružanja podrške Ministarstvu privrede i Vladi Tuzlanskog kantona u primjeni Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem Federacije Bosne i Hercegovine, bila realizirana saradnja sa ILDP Projektom integriranog lokalnog razvoja, koji je zajednička inicijativa Švicarske Vlade i Razvojnog programa Ujedinjenih nacija Bosne i Hercegovine (UNDP BiH). U skladu sa navedenim, ILDP Projekat je u dugogodišnjem periodu pružao aktivnu podršku proširenju i konsolidiranju znanja te jačanju sistema za upravljanje razvojem na nivou Tuzlanskog kantona. Jedna od tih aktivnosti bila je i izrada Strategije razvoja Tuzlanskog kantona za period 2021.-2027. godina, koja je uspješno finalizirana u 2021. godini.

U okviru navedenog projekta, je na godišnjem nivou provedena procjena stepena uspostavljenosti sistema i procesa planiranja i upravljanja razvojem u Tuzlanskom kantonu, koja je pokazala da je Tuzlanski kanton svih godina imao kontinuirani rast, sa finalnim rezultatom od 99% uspostavljenosti sistema za razvojno planiranje. Navedena ocjena pokazuje da je Tuzlanski kanton na zavidnom nivou kada je u pitanju stepena uspostavljenosti procesa planiranja i upravljanja razvojem i ocijenjen je kao liderski kanton u Federaciji Bosne i Hercegovine.

4. Preporuke za unapređenje provedbe Strategije razvoja Tuzlanskog kantona

Strategija razvoja Tuzlanskog kantona, koja obuhvata planski period 2021.-2027. godina i definiše javne politike i usmjerenje razvoja kantona i jedinica lokalne samouprave unutar Kantona, usvojena je u maju 2021. godine. U cilju obezbjeđenja optimalnih uslova za njenu provedbu, ali i praćenje provedbe Strategije te pružanje značajnijeg doprinosa integriranom razvoju Kantona, ključne preporuke definisane u Izveštaju o razvoju se odnose prioritarno na:

1. Aktivnu implementaciju Zakona o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH i pratećih podzakonskih akata, u cilju uspostave što efikasnijeg sistema za planiranje i upravljanje razvojem u Tuzlanskom kantonu, naročito u oblasti trogodišnjeg i godišnjeg planiranja rada organa uprave;
2. Unapređenje rada uspostavljenog Vijeća za razvojno planiranje i upravljanje razvojem Tuzlanskog kantona u skladu sa Zakonom o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH;
3. Unapređenje sistema planiranja, praćenja i izvještavanja, i usklađivanju plana implementacije Strategije razvoja i godišnjih planova rada sa dokumentom okvirnog budžeta, godišnjim budžetom i programom javnih investicija;
4. Uspostavljanje neophodnog institucionalnog okvira radi osnaživanja funkcije razvojnog planiranja i upravljanja u svim organima uprave TK, u cilju jačanja kapaciteta pojedinačnih ministarstava i uprava za realizaciju razvojnih projekata i aktivnosti od značaja Tuzlanski kanton;
5. Provođenje kadrovske osnaživanja razvojnih mehanizama na nivou kantona, te podizanje nivoa znanja, vještina i kapaciteta službenika koji će biti angažovani na poslovima planiranja i upravljanja razvojem;
6. Jačanje kapaciteta i znanja službenika u oblasti upravljanja projektnim ciklus i pripreme razvojnih projekata u cilju apliciranja prema EU i međunarodnim, ali i domaćim fondovima, kako bi se ojačala komponenta finansiranja razvojnih projekata iz vanjskih izvora;
7. Dalje jačanje ljudskih i materijalnih kapaciteta Odjeljenja za razvoj u okviru Ministarstva privrede kao efektivnog i funkcionalnog tijela za razvojno planiranje i upravljanje u Tuzlanskom kantonu.

Kada je u pitanju dalje jačanje institucionalnih kapaciteta za učinkovito upravljanje razvojem, ocijenjeno je da se nedostaci upravljanja razvojem Tuzlanskog kantona mogu prevazići jačanjem postojećeg Odjeljenja za razvoj u okviru Ministarstva privrede, kao efektivnog i funkcionalnog mehanizma za planiranje i upravljanje razvojem, ali i međunarodnu saradnju. Uz institucionalno jačanje, neophodno je planirati materijalno-tehničko i kadrovske osnaživanje razvojnih mehanizama na nivou kantona, te podizanje nivoa znanja, vještina i kapaciteta službenika koji su angažovani na poslovima planiranja i upravljanja razvojem u svim organima uprave Tuzlanskog kantona.

Ključnu ulogu u procesu realizacije strateških dokumenata imaju svi kantonalni organi uprave i institucijama, kao i JLS sa područja Tuzlanskog kantona. U narednom periodu potrebno je sistem izvještavanja unaprijediti kroz poboljšanje sistemskog praćenja indikatora razvoja na svim nivoima i razmjenu informacija i interakciju sa Odjeljenjem za razvoj u procesu godišnjeg planiranja, budžetiranja,

implementacije, monitoringa i realizacije razvojnih prioriteta te osiguravanje i redovno ažuriranje baza podataka relevantnih za razvoj.

U skladu sa navedenim, dodatnu pažnju je potrebno posvetiti i jačanju kapaciteta za optimalnu primjenu godišnjeg i trogodišnjeg planiranja rada, monitoringa i izvještavanja na nivou svih kantonalnih organa uprave, koje je bazirano na povezivanju strateških i implementacionih dokumenata. Koordinirani pristup i direktna usklađenost između strateških i implementacionih dokumenata ključna je karakteristika sistema razvojnog planiranja i upravljanja razvojem, a izradom trogodišnjih i godišnjih planova rada daje se puni smisao strateškim dokumentima tako što se operacionaliziraju ciljevi, prioriteti i mjere te kroz trogodišnje i godišnje planove rada prevode u konkretne projekte i aktivnosti. Isto tako, izradom godišnjih izvještaja o radu i izvještaja o razvoju osiguravaju se informacije o realizovanim programima, odnosno projektima i aktivnostima čime se, između ostalog, sagledavaju i neophodni ulazni elementi za pripremu novog planskog ciklusa. Što je usklađenost između strateških i implementacionih dokumenata veća, tako će i sistem razvojnog planiranja i upravljanja razvojem biti efikasniji.